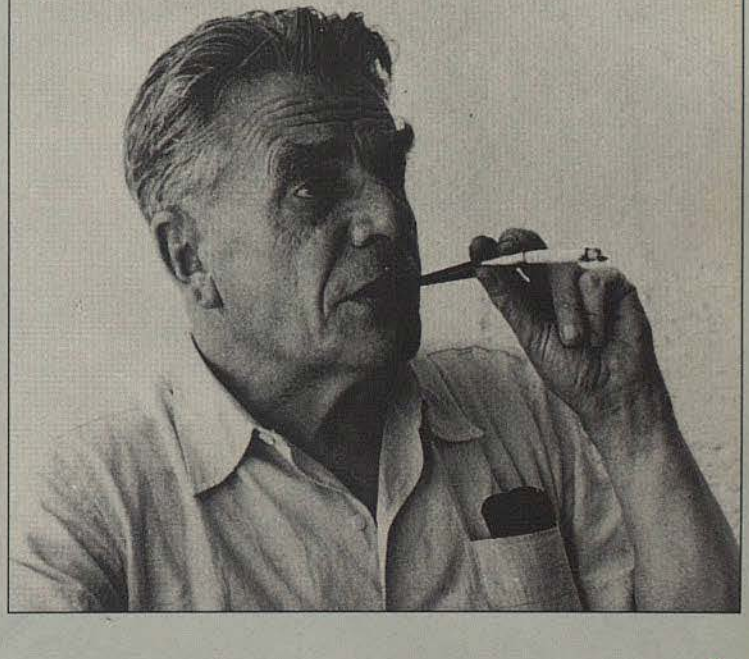
catalunya música revista musical catalana
NÚM. 126 PREU: 450 PTES
ABRIL 1995

MÚSICS ALS CARRERS

EDUARD TOLDRÀ
en el seu centenari

LEÓN ARA, EL GRAN MESTRATGE DEL VIOLÍ

DUEND
DUEND
JESUS DEL POZ
JESUS DEL POZ

126
catalunya música

3A ÈPOCA ANY XII
NÚM. 126, ABRIL 1995

Consell de Direcció: **Pere Artís** (editor), **Pere Burés** (Coordinació amb Catalunya Música), **Jaume Comellas** (direcció periodística) i **Lluís Millet** (direcció musical)

Maquetatge: **F.S.**
Secretaria de redacció: **Teresa Martínez**
Fotografia: **Pau Barceló**

Publicitat: **Art-Co/ 2000, S.L.**
Trafalgar, 14, 3r 1a A
Tel.: 268 35 00

Preimpressió: **Ormograf, S.A.**
Impressió: **Agpograf**
Distribució: **Distribarna, S.A.**
Dipòsit legal: B-34.432/83

Consell Editorial: **Fèlix Millet** (President), **Montserrat Albet, Pere Artigas, Josep Ma. Bricall, Josep Ma. Busquets, Josep Caminal, Jordi Casas, Josep Casanovas, Gregori Estrada, Gabriel Ferrer, Joan Guinjoan, Carles Guinovart, Oriol Martorell, Xavier Montsalvatge, Marta Muntada, Lluís Oliva, Ramon Pla i Xavier Turull.**

Col·laboren en aquest número:
NONA AROLA I VERA, PERE ARTÍS, HELENA BAYO, XAVIER CASANOVAS-DANÉS, CESC, JAUME COMELLAS, CARLOS GERVILLA, CARLES LOBO, TERESA MARTÍNEZ, ORIOL MARTORELL, LLUÍS MILLET, MÒNICA MONTORIOL, VICTÒRIA PALMA, DAVID PICÓ S., FRANCESC TAVERNA I BECH, JESÚS VENTURA I JOAN VIVES.

CATALUNYA MÚSICA
REVISTA MUSICAL CATALANA
Sant Francesc de Paula, 2
Tel 268 10 00
08003 BARCELONA

Els articles publicats a "Catalunya Música/Revista Musical Catalana" expressen només l'opinió dels seus autors.

Fotografia gran de portada: Mònica Martínez

SUMARI

revista musical catalana

EDITORIAL
5 *Sensibilitat econòmica, política i social*

PANORAMA
6 *Carrers barcelonins amb noms de músics*
per Teresa Martínez i Mònica Montoriol
13 *José Luís de Delás. Un creador compromès amb el seu temps*
per Carles Lobo
17 *Mikrokosmos: Record i aniversari*
per Pere Artís
19 *Del seu affm.: Sr. Salvador Mas*
per Jaume Comellas
21 *Ovidi Montllor, el darrer joglar*
per J.C.
22 *Bon homenatge del Cor de Cambra del PMC a Purcell*
per Xavier Casanovas-Danés
23 *Nits d'emoció liceística*
per X.C.-D.
24 *Refrescant òpera de cambra*
per J. Comellas
25 *OBC: qüestió de batutes*
per F. Taverna i Bech
26 *The very best of Joe Jackson*
per David Picó S.

TEMA
27 *Perennitat d'Eduard Toldrà*

28 L'Atlàntida, *el cant del cigne d'Eduard Toldrà*
per Oriol Martorell
30 *Resum d'un dietari personal*
per J.C.
37 *Simfonista de la cobla*
per Jesús Ventura
40 *El director, vist per la crítica*
per Lluís Millet

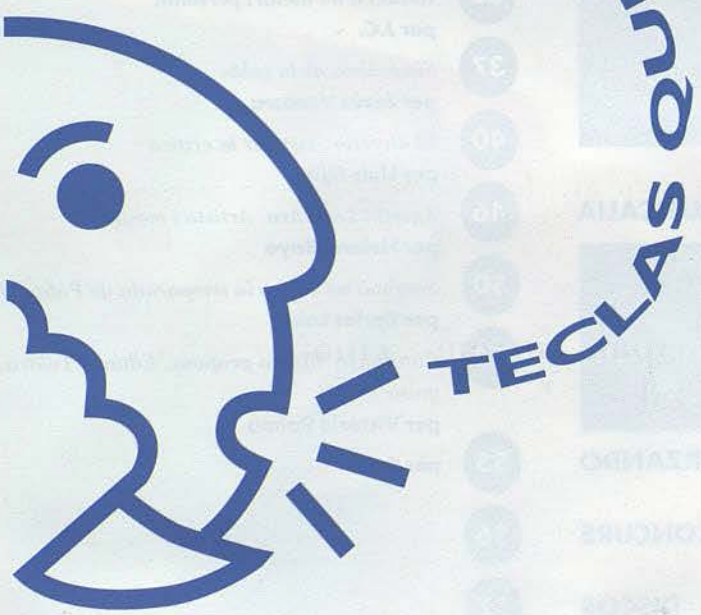
MUSICALIA
46 *Agustín León Ara. Artista i mestre*
per Helena Bayo
50 *Simfonisme suec a la temporada de Palau 100*
per Carles Lobo
54 *Catalunya Música proposa. Eduard Toldrà, el músic català*
per Victòria Palma

SCHERZANDO 55 **per Cesc**
CONCURS 56
DISCOS 57

La Línea Multiservicio está disponible para los clientes incluidos en la cobertura técnica de una Central Telefónica Digital.

LINEA MULTISERVICIO

Hablar tres personas a la vez, avisarnos de que hay otra llamada cuando mantenemos una conversación, descolgar el teléfono y hablar directamente sin marcar, desviar las llamadas a otro teléfono...
Telefónica le ofrece ahora la Línea Multiservicio para disfrutar hablando. Nuevas posibilidades para su teléfono con sólo tocar unas teclas.
Por sólo 100 ó 150 pts. al mes, la telefonía digital ya está a su alcance. Para facilitarle la vida.

Infórmese en el
900 10 10 10

Telefónica

És axioma d'acceptació generalitzada, o, com a mínim, ben assumit pel patrimoni de saviesa popular, que el diner té una gran sensibilitat. Que el seu olfacte és d'una gran finor i que, per tant, sap molt bé, a cada moment i en cada circumstància, on situar-se de la millor manera possible.

En base a aquesta veritat, que tampoc cal elevar a la categoria de dogma, hom pot arribar a la conclusió que la música gran viu un moment bàsicament saludable atesa l'atenció que rep, progressivament, per part del "diner", dit així de forma abstracta, i de la societat civil, concretant més. D'una societat civil que, com "hisenda" –i que ens sigui disculpada la imatge fàcil–, més o menys som tots. És la ciutadania que cada dia respon més a les sol·licitacions programadores i és el món del capital, de les empreses, fundacions i altres ens que estan atorgant a aquesta manifestació artística una cada dia més intensiva atenció.

Sensibilitat econòmica, política i social

En aquest context, la florida d'iniciatives que apareixen dia a dia, i sobretot el ressò que assoleixen i la manera que van cobrint nous espais i àmbits socials, constitueix una constatació prou evident. Al mateix temps una vertebració d'infrastructures cada dia més espesses arreu del país amb nous auditoris i sales de concerts, ofereixen una altra imatge falaguera, sempre però prou insuficient, que està esdevenint una realitat indiscutible.

Tot plegat és el fruit d'un tot molt complex i vital, d'una suma d'energies i sensibilitats –particulars i institucionals– en una conjunció d'esforços inqüestionable. I en aquest sentit, en un moment ambientat per la immediatesa dels comicis municipals, no sembla inoportú fer el recordatori d'aquestes "veritats" per tal que la línia en curs no sols no sigui matisada sinó, tot el contrari, potenciada. Recordar, en definitiva, que la música fa temps que ha deixat de ser un bé elitista, reservat a àmbits sòcio-econòmics molt concrets i, que ben altrament, és menja habitual per una cada dia superior generalitat de la ciutadania, i que és intrínsecament saludable que això sigui així i que es potenciï encara més. Oblidar-ho seria anar contra el rumb de la història.

Carrers barcelonins amb noms de músics

per TERESA MARTÍNEZ i MÒNICA MONTORIOL

Els noms dels carrers s'exposen a les façanes com a testimonis muts dels canvis polítics i socials. Són variables o tendenciosos, reivindicatius o oportunistes, curiosos o enigmàtics. Però a part de noms cèlebres, la majoria de personatges passen inadvertits als ulls del ciutadà: s'aprenen de manera metòdica, seguint un ordre, com per exemple el de la mateixa configuració de l'Eixample barceloní, i molt sovint la situació en un lloc o un altre és gairebé sempre una qüestió d'atzar. Però qui era Amigó? I Narcisa Freixas? Ferran Sors? Tots ells estan relacionats d'una manera o altra amb el món de la música: són compositors o intèrprets, crítics musicals, cantants d'òpera o directors d'orquestra. La diversitat viària també és extensa: carrerons, passeigs, passatges, torrents, places, parcs, jardins, avingudes, camins, passos i portals. L'article vol convidar el lector a recórrer la ciutat de bracet del nomenclàtor musical, sense pretendre esdevenir cap estudi científic i rigorós, sinó a tall de senzilla curiositat.

Seguint l'ordre d'enumeració dels districtes barcelonins –disposats en forma de ventall– i com en un joc de l'oca, es descobreixen en el mapa de la ciutat els carrers de músics, intèrprets, compositors i directors d'orquestra catalans. A Ciutat Vella, el districte primer, el compositor Amadeu Vives ocupa la llargada d'una de les façanes del Palau de la Música. A la cantonada destaca una plaça al músic Lluís Millet; un lloc adient, atesa la seva estreta vinculació amb l'edifici modernista. Tots dos van ser fundadors de l'Orfeó Català. Per cert, l'explicació sobre qui era Lluís Millet hauria de ser més extensa. Mentre que a Amadeu Vives se'l reconeix com a músic cofundador de l'Orfeó Català, Millet només és reconegut com a músic a les plaques identificatives. Continuant amb la qüestió coral, el carrer de Josep Anselm i Clavé (creador dels coneguts Cors de Clavé: 1824-1874) s'inicia al peu de les Rambles, a l'alçada del Govern Militar, fins a la plaça del Duc de Medinaceli, lloc on passa a anomenar-se carrer Ample, i acaba morint a l'edifici de Correus. Aquest primer tram dedicat al músic va ser substituït durant un temps pel nom de Primo de Rivera (segons el llibre *Barcelona pam a pam*, d'Alexandre Cirici). La localització en aquesta zona concreta de Barcelona no sembla casual, perquè Anselm i Clavé va néixer al número 3 de la casa que fa cantonada entre la plaça del Duc de Medinaceli i el carrer Ample.

A l'Eixample, al districte segon, hi ha poca representació musical. Hi ha dedicat un carrer al compositor i pianista Enric Granados, un dels llocs més transitats les nits de divendres i dissabtes, pels seus bars i locals musicals. Enric Granados va néixer a Lleida el 1867, i va morir prop de Dieppe, tornant de Nova York quan el vaixell on viatjava amb la seva dona va ser torpedinat per un submarí alemany, el 1916. Granados havia fet el viatge per presenciar la versió escènica de la seva obra *Goyescas* al Metropolitan House.

Continuant amb l'itinerari per la quadrícula ideada per Cerdà, al barri de la Sagrada Família hi ha el passatge d'Alió. Francesc Alió i Brea (Barcelona 1862-1908) era compositor, i va impulsar la introducció de la música popular catalana en els ambients de la burgesia barcelonina. També destaca com un dels principals iniciadors del renaixement musical català. L'entrada al passatge d'Alió es fa pel carrer de Còrsega i la sortida és per l'avinguda de Sant Antoni Maria Claret.

Al districte de Sants-Montjuïc, l'amic i company de Granados, Isaac Albéniz (Camprodon 1860-Cambó-les-bains, País Basc 1909) dóna nom a un passeig, i també a un palau: l'anomenat Palauet Albéniz al passeig Pavelló Albéniz, al cor de Montjuïc, a la vora del Teatre Grec, on comença la zona edificada i de caseres del barri del Poble Sec, hi ha el carrer de Julià (músic, compositor i organista de Montserrat), d'on surt el passatge de Julià, sense sortida. A pocs metres venint del carrer de Julià i travessant el carrer de l'Exposició s'arriba al petit carrer de l'harmonitzador de cançons populars Sancho Marraco.

A l'esquerra del plànol de Barcelona hi ha el districte quart, el de les Corts, on els compositors Joan Altisent i Vicent Martín estan molt separats l'un de l'altre; la distància física també es correspon amb la distància de

FOTO: MÒNICA MARTÍNEZ

anys que els separa, entre la mort de l'un (Vicent Martín) i el naixement de l'altre (Joan Altisent). A Vicent Martín i Soler (València 1754-Peterburg 1806), li han donat un petit passatge sense sortida, sota el carrer del Cardenal Reig, vorejant el terme municipal de l'Hospitalet de Llobregat. Els Jardins de Joan Altisent formen gairebé un triangle equilàter, entre la coincidència del carrer d'Entença amb el carrer de Josep Tarradellas i el carrer de Gelabert. La carrera de Vicent Martín fou de caràcter marcadament internacional: va ser considerat un dels millors compositors de l'escola napolitana i l'introductor del vals en la música culta. Una peça de la seva òpera més cèlebre, *Una cosa rara, ossia bellezza ed onestà*, de 1876, va ser esmentada per Mozart a *Don Giovanni*. Joan Altisent i Ceardi (Barcelona 1891-1971) té una trajectòria estretament vinculada a la ciutat de Barcelona i al Liceu, on va estrenar l'òpera *Amunt* i el ballet *Gavines* (1962). Abans els jardins s'anomenaven del Mestre Altisent.

A Sarrià-Sant Gervasi es concentren un gran nombre de professionals de la música, agrupats entre ells per proximitat geogràfica. Plenament contemporanis i ocupant un espai trapezoïdal entre els carrers del Capità Arenas, el de Manila, la Gran Via de Carles III i el passeig de Manuel Girona, hi ha Robert Gerhard, Frederic Mompou, els Lamote de Grignon i Enric Morera. S'enllacen els uns amb els altres com en un mòbil: Frederic Mompou té sortida per Robert Gerhard, que puja verticalment fins al carrer dels Lamote de Grignon, i aquest fa de nexe d'unió amb el d'Enric Morera. La contemporaneïtat i la dedicació a la composició semblen les causes més probables de la seva estreta situació. Alguns d'aquests autors també coincideixen per les arrels estrangeres: la mare de Frederic Mompou era d'origen francès, i Robert Gerhard, el més internacional, era de pare suís i de mare francesa.

Un segon grup vertebrat al voltant del Turó Parc, està integrat per Pau Casals, Joan Llongueras, el mestre Nicolau, Francesc Pérez i Cabrero, i, una mica més allunyat, Amigó. A la plaça de Joan Llongueras, tocant a la plaça de Wagner, s'hi entra pel carrer de Beethoven. El músic Joan Llongueras i Badia (Barcelona 1880-1953) va estudiar amb E. Granados, Domènec Mas i Serracant, Enric Morera i Lluís Millet. Va fer crítica musical a "La Veu de Catalunya" i va collaborar a la "Revista Musical Catalana". El carrer del Mestre Nicolau es refereix al compositor Antoni Nicolau i Parera (Barcelona 1858-1933), que va estudiar piano amb Joan Baptista Pujol i composició amb Gabriel Balart. Va ser una figura essencial en el renaixement musical català i un dels forjadors de l'escola coral catalana moderna. Nicolau va interpretar, l'any 1900, les nou simfonies de Beethoven, i és l'autor de la coneguda composició *La mort de l'escolà*. I com si l'atzar hagués decidit d'imposar-se, s'ha fet coincidir la cantonada del carrer del Mestre Nicolau amb el de Beethoven i travessa l'avinguda de Pau Casals (el Vendrell, Baix Penedès 1876-San

FOTO: P. BARCELÓ

Pau Casals, segons l'escultor Josep Viladomat, a l'avinguda del seu nom al Turó Parc

Juan de Puerto Rico 1973). L'avinguda s'acaba a l'entrada del Turó Parc, amb una escultura feta per Josep Viladomat i un monument d'Apel·les Fenosa dedicats al divulgador universal del *Cant dels ocells*. Un dels carrers laterals que envolten el Turó Parc està dedicat al compositor i director d'orquestra Francesc Pérez Cabrero (Barcelona 1847-1913). La seva residència era itinerant per diferents ciutats, segons les orquestres de companyies d'òperes i sarsueles que dirigia. Va destacar en l'ensenyament del cant, i entre els seus alumnes sobresurt Maria Barrientos. Va estrenar l'obra d'Amadeu Vives *Euda d'Uriach* al Liceu el 1934. Des del novembre de 1981 el carrer es deia del Mestre Pérez i Cabrero. Allunyat unes quantes travessies hi ha el carrer d'Amigó, que pertany al pianista i compositor Eduard Amigó (Barcelona 1833-Buenos Aires 1902). L'entrada es fa per la travessera de Gràcia i se'n surt per la Via Augusta.

Al mateix barri de Sant Gervasi de Cassoles, però des de la plaça de la Bonanova fins a la parada del tramvia blau, el passeig de Sant Gervasi fa de divisòria i d'enllaç: per sobre té la plaça de Calvó, i el carrer de Mossèn Vives, músic i matemàtic (entre la plaça Bonanova i la falda del Tibidabo), i per sota les places de Narcisa Freixas, Rosa Sabater i el carrer de Pujol. Bernat Calvó i Puig (Vic 1819-Barcelona 1880) era l'organista de les esglésies barcelonines del Pi (1824) i de Santa Maria del Mar (1844). La seva aportació al món musical és d'unes 600 obres de música religiosa (misses, oratoris, una òpera, música de cambra, simfònica i per a teclat), i destacà també com a crític musical. I una vegada més la coincidència ha fet que un home tan vinculat al món religiós estigui envoltat pel carrer de Jesús i Maria, que desemboca al passeig de Sant Gervasi, d'on, no gaire lluny, s'arriba a les places dedicades a la compositora Narcisa Freixas i a la cèlebre pianista Rosa Sabater. Totes dues estan molt properes, gairebé encarades i separades pel carrer de Balmes, a l'alçada del Club de Tennis Barcino. Narcisa Freixas i Cruells (Sabadell 1860-Barcelona 1926 o 1927?) va ser compositora i pedagoga. L'any 1900 va publicar un recull de *Cançons catalanes*, i cinc anys més tard un altre de *Cançons infantils*, que van ser premiades a la Festa de la Música Catalana d'aquell mateix any. Rosa Sabater i Parera (Barcelona 1929-Madrid 1983) era filla del músic Josep Sabater i Sust, que en va ser el primer mestre. Posteriorment va continuar els estudis amb Frank Marshall i va debutar a Barcelona amb 13 anys. A partir d'aquí va iniciar una trajectòria professional ascendent, amb una projecció internacional brillant. La seva mort d'accident d'avió va estroncar una de les personalitats més destacades de la nostra història musical més recent. Seguint la trajectòria per la Ciutat Comtal, al mateix barri de Sant Gervasi hi ha el carrer de Pujol, no gaire allunyat de les dues places. És un carreró petit paral·lel al carrer de Muntaner i on s'ha donat cabuda al concertista, mestre de piano i pedagog Joan Baptista Pujol (Barcelona 1835-1898). Va fer de mestre de piano a l'Escola Municipal de Música, i de la seva mà va aprendre a tocar el piano Isaac Albéniz.

A Pedralbes tenen cabuda el carrer d'Eduard Toldrà i el de Carreras. Les particularitats del nomenclàtor diferencien entre anomenar el nom i el cognom del personatge o només el nom. Estan al límit entre la Ciutat Comtal i el terme municipal d'Esplugues de Llobregat, i separats entre ells per la carretera d'Esplugues. El carrer de Carreras, segons el nomenclàtor es relaciona amb el del compositor i bibliògraf Joan Carreras i Degàs (Girona, 1828-la Bisbal, 1900). Eduard Toldrà i Soler (Vilanova i la Geltrú 1895-Barcelona 1962) fou el primer director de l'Orquestra Municipal de Barcelona,

FOTO: MÒNICA MARTÍNEZ

el 1944, autor operístic *(El giravolt de maig)*, i compositor d'obres simfòniques, de cambra, i cançons originals. El carrer d'Eduard Toldrà va rebre el nom l'any 1979, perquè abans estava dedicat al general Yagüe (1954).

Dos altres personatges que s'inclouen en el recorregut, tot i no ser compositors, són el musicòleg i crític musical Joaquim Pena i l'arquitecte de la façana del Gran Teatre del Liceu, Oriol Mestres. La plaça de Joaquim Pena, primer es va anomenar plaça de Llevant, nom amb què encara la coneixen alguns, i està situada a les Tres Torres, a les cruïlles dels carrers de Castellnou i el del Milanesat. Joaquim Pena i Costa (Barcelona 1873-1944) destaca com a autor d'importants traduccions de Wagner, Mozart i de compositors russos, i com a col·laborador a "La Publicitat" i a la revista "Joventut". L'any 1901 va fundar l'Associació Wagneriana. A l'arquitecte barceloní Oriol Mestres (1815-1859), se li ha reconegut un lloc en una de les travessies del carrer Major de Sarrià, a l'alçada de la plaça de Sant Vicenç de Sarrià. Mestres és també autor de la façana neogòtica de la catedral de Barcelona. I a Vallvidrera, la plaça que abans s'havia dit del Funicular, ara rep el nom de plaça de Pep Ventura. L'any 1922 es deia plaça de Vallvidrera, i del 1927 al 1931 el nom oficial va ser José Ventura. La denominació actual, Pep Ventura, data de la Segona República Espanyola. La trajectòria professional de Pep Ventura va estar marcada per la introducció de la tenora en la sardana. Va compondre més de 600 sardanes.

Continuant amb la ruta musical, al districte sisè, a Gràcia, hi ha el passatge de García Robles, el passatge de Frígola, els Jardins del Mestre Balcells, el carrer de Sors. Situat damunt la plaça de Lesseps, a Vallcarca hi ha el passatge dedicat a una de les figures més representatives de la renaixença musical catalana: Josep García Robles (Olot 1835-Barcelona 1910). Aquest olotí també va intervenir en la fundació de l'Orfeó Català i de l'Associació Musical de Barcelona. Un altre passatge, sense sortida i que té entrada pel carrer de Verdi, dóna cabuda al compositor Bonaventura Frígola i Frígola (Castelló d'Empúries 1829-1901). És autor de nombrosa música religiosa i de sardanes. Sota mateix d'aquest carrer hi ha els Jardins del Mestre Balcells, que va ser el fundador de l'Orfeó Gracienc. El guitarrista i compositor Ferran Sors (Barcelona 1778-París 1839) té un carrer paral·lel al de l'Escorial. Sors va ser el màxim representant del romanticisme musical català, era mestre en la improvisació a la guitarra i autor del cèlebre *Mèthode pour la guitare* (1830), tractat que ha esdevingut un clàssic. I un altre reconegut i prestigiat guitarrista, Francesc Tàrrega, és també objecte de reconeixement al districte vuitè, d'Horta-Guinardó. La seva trajectòria com a concertista el va consagrar professionalment, però va haver d'abandonar aquesta activitat a causa d'una paràlisi, i dedicar-se a l'ensenyament. D'ell van aprendre a tocar la guitarra Miquel Llobet i Emili Pujol. El carrer baixa fins al passeig de Maragall. Molt distanciats, hi ha el carrer Joan Manén i el passsatge de Pedrell. El violinista i compositor Joan Manén i Planas (Barcelona 1883-1971) era un infant prodigi que va debutar als set anys. La crítica internacional el va reconèixer com un dels grans virtuosos del violí. Però el nomenclàtor barceloní li ha dedicat un petit carrer que forma una corba, i que desemboca al carrer de Pedrell. Felip Pedrell i Sabaté (Tortosa 1841-Barcelona 1922), compositor i musicòleg, va renovar el llenguatge musical i va tenir entre els seus deixebles Enric Granados, Manuel de Falla i Robert Gerhard. I a l'altra banda del Parc del Guinardó hi ha el carrer de Josep Serrano (Sueca 1873-Madrid 1941), compositor de sarsueles, entre les quals destaca *La dolorosa*. Abans era anomenat carrer del Mestre Serrano.

A Sant Andreu, el districte novè, hi ha el carrer de Malats. Joaquim Malats i Miarous (Barcelona 1872-1912) era pianista i compositor. Va estrenar gran part de l'obra *Ibèria* d'Isaac Albéniz.

A l'últim districte, el de Sant Martí, hi ha el passatge de Joan Goula (Poblenou) i el passatge d'Andreví. Joan Goula i Soley (Sant Feliu de Guíxols 1843-Buenos Aires 1917) és un compositor que destaca curiosament per haver dedicat una cantata al tsar de Rússia Alexandre I quan assumia el càrrec de director d'orquestra a Moscou. Francesc Andreví (Sanaüja 1786-Barcelona 1853) va ser mestre de capella a Santa Maria del Mar, a les catedrals de València, Sevilla i París, entre d'altres, i finalment a la basílica de la Mercè de Barcelona.

Coincidències repetides

Però les incoherències del nomenclàtor són evidents quan es comprova que hi ha personatges que il·lustren més d'un carrer de Barcelona. Així, tant Isaac Albéniz, com el seu amic Enric Granados, com Frederic Mompou, són objecte de repetides coincidències en el nomenclàtor barceloní. El carrer d'Isaac Albéniz està al districte de Sarrià-Sant Gervasi, paral·lel a l'últim tram del carrer Major de Sarrià, que neix al carrer de Santa Filomena i mor a la plaça de Borràs. El carrer de Granados està situat per sobre dels Jesuïtes de Sarrià, sobre la Ronda de Dalt. Frederic Mompou il·lustra un carrer a la Vila Olímpica, en una travessia de l'avinguda d'Icària.

Els estrangers, als carrers

La dedicació del nomenclàtor barceloní als músics i compositors estrangers és més que discreta, comparada amb els músics del país.

Envoltat de carrers florits –de la Dàlia, Begònia, Hortènsia, Gessamí, Lotus– i als peus dels jardins de la muntanya de Montjuïc, a la Font de la Guatlla, trobem el carrer dedicat al pianista i compositor polonès Chopin.

Anant a l'altra punta de la ciutat, al Clot-Camp de l'Arpa, trobem un triangle format per la Meridiana, el carrer de Mallorca i el carrer dedicat a Sibelius, compositor finlandès mort el 1957.

Després d'aquestes dues vies esparses geogràficament, anem cap a Gràcia, on tenim els carrers de Mozart i Verdi, i, ja a Vallcarca, el carrer d'Arnold Schönberg. El carrer de Mozart és petit. Pateix una de les característiques del barri: és estret i curt; i curt perquè pertany a un "carrer natural" que canvia de nom quatre vegades, entre ells el del genial salzburguès. Molt a prop seu, a la plaça de la Revolució, neix el carrer de Verdi. Fabulós Verdi, perquè, si bé és estret, és llarguíssim. Arriba fins a Vallcarca, per sobre de la Travessera de Dalt, i no canvia de nom. Quina sort té Verdi! Aquest acaba a la cruïlla de dos carrers, el de la Baixada de Briz i el d'Arnold Schönberg, ben a prop d'on s'hostatjà aquest músic en la seva estada a Barcelona.

Canviant de barri, a Sant Gervasi, als voltants del Turó Parc, tenim un autèntic paradís musical. Anant de bracet d'insignes músics catalans ja esmentats més amunt, ens trobem amb l'imperi alemany: Wagner, Beethoven i Bach. Si bé Beethoven i Bach tenen carrer, Wagner té plaça, tot a la zona alta. Els noms actuals i oficials són Wagner, Beethoven i Johan Sebastian Bach, però fa uns anys, Bach i Beethoven els adjectivaven amb el mot "compositor", i mentre que un gaudeix de nom sencer, els altres no. Tot això ho explica molt bé, entre sorpresa i indignació, Josep M. Espinàs al llibre *Vuit segles de carrers de Barcelona*, del 1977: *Oficialment es diu carrer del Compositor Juan Sebastián Bach. Hi ha una cosa que sempre em sorprèn, i és la falta de coherència del nomenclàtor barceloní. Tenim el carrer del "Pintor Fortuny", però en canvi "Goya" a seques. Tenim "Poeta Cabanyes", "Poeta Llombart", (...) i, ves per on, segons la guia de carrers el senyor Verdaguer i el senyor Maragall, que són els poetes més indiscutibles del país, no tenen dret a títol. Amb els músics el panorama encara és més variat i el desordre més evident. Tenim "Compositor Juan Sebastián Bach" i "Compositor Beethoven", nascuts en la mateixa fornada; són denominacions que corresponen a carrers del mateix barri. Però ¿per què al senyor Beethoven li amaguen el nom? ¿Potser perquè no es veien en cor d'escriure "Ludwig van" o de traduir-lo per Lluís? (...) Però, a més, hi ha compositors importantíssims que tenen un carrer a la ciutat, això sí, amb el cognom pelat: carrer de Mozart, carrer de Chopin, carrer de Wagner. No són "compositors", aquests.*

I encara, dins els compositors que la ciutat ha volgut honorar amb un carrer, hi ha els qui ni van pelats ni se'ls reconeix títol: són els "maestros": Falla i Nicolau, per exemple, que eren compositors (...). Bé, les coses no han canviat gaire...

Pel que fa als estrangers de la zona, un cop desposseïts dels "càrrecs", conviuen amb un altre aspecte musical que no és ben bé del mateix gènere. Allà es concentren una sèrie de discoteques de moda –que també pateix en Joan Llongueres–, on els clients vibren a ritmes ben diferents dels anomenats clàssics. Però tot això es redimeix de manera rotunda –just al carrer de Beethoven amb la Diagonal, darrera les places de Wagner i Joan Llongueras– amb Catalunya Música, l'emissora de música clàssica de la Generalitat. D'això, se'n pot dir un "orgue de grills"!

Sense moure'ns del barri, però a l'altra punta, davant el mercat de Sant Gervasi, a la part superior del carrer de Balmes, s'amaga amb discreció el curt carrer dedicat al pianista polonès Arthur Rubinstein. Per últim, i tornant per un moment a Gràcia, al *beatle* John Winston Lennon (Liverpool 1940-Nova York 1980) se li dedicà ara fa un parell d'anys una plaça situada a la cruïlla dels carrers de Puigmartí i Quevedo.

El cant a l'"aire lliure"

Els carrers barcelonins també respiren òpera. Tots els cantants esmentats seguidament són del país, menys el tenor italià Angelo Massini (1844-1926).

A les Corts, entre la Travessera i l'avinguda de Madrid tenim els carrers dedicats a les úniques dames del cant: la *mezzo-soprano* barcelonina Conxita Supervia (1895-1936) i la soprano també barcelonina Maria Barrientos (1884-1946). Molt a prop, tenen carrer a Sants el tenor italià Mas-

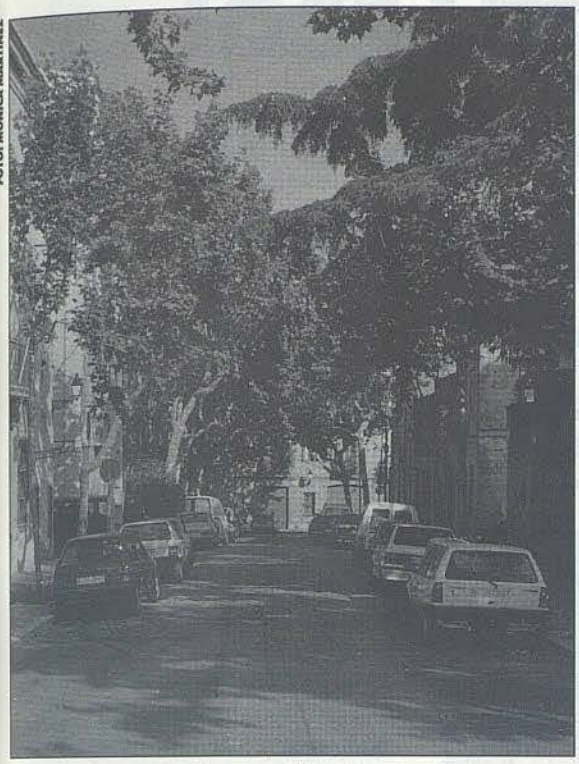

FOTO: MÒNICA MARTÍNEZ

El carrer d'Isaac Albéniz a Sarrià

sini i el tenor navarrès Julián Gayarre. El carrer de Gayarre havia estat el carrer de Santa Teresa, mentre que el del Tenor Massini, el de Santa Maria (Massini tingué la categoria de "tenor" més tard). Gràcies, santes, per la vostra generositat!

Continuant amb els tenors, també tenen carrer –en aquest cas és una plaça– Emili Vendrell (1893-1962), al Raval (al costat de la nova plaça de les Caramelles); Francesc Viñas (1863-1933), a Sant Gervasi –al Turó Parc–; i Hipòlit Lázaro (1887-1974), a Gràcia, el seu barri natal, prop de la plaça de Joanic, i del qual ha fet 20 anys de la seva mort.

En aquest apartat es pot observar la inferioritat numèrica de les dones. Per això volem apuntar, encara que es dediquin més al món del cabaret, les *varietés* i la dansa flamenca, els noms de la cupletista Raquel Meller (1882-1962) –plaça oficial a les cruïlles de l'avinguda del Paral·lel amb el carrer Nou de la Rambla–, la ballarina l'Argentinita (1895-1945) –que comparteix glòria a l'olimp particular de les Planes– i la *bailaora* Carmen Amaya a l'antiga Riera del Cementiri Vell a Sant Martí, ara fa un any.

Pel que fa a les obres operístiques, pujant per la carretera de Vallvidrera cap a les Planes, a mà dreta, algunes òperes, ballets o obres cèlebres il·lustren Vallvidrera-les Planes: és l'olimp que esmentàvem. El primer de tots, per sobre del Parc Municipal de Vallvidrera, és el carrer dels Bohemis, nom que recorda la sarsuela d'Amadeu Vives. Una mica més amunt, es dedicà un passeig a l'obra del compositor andalús Manuel de Falla *Amor Bruixot*, entrant pel passeig de l'Argentinita (nom artístic d'Antònia Mercè: Buenos Aires 1890-Baiona 1936) i sortint pel passatge de La Verbena de la Paloma. Precisament, l'Argentinita va interpretar l'*Amor Bruixot* de Falla a París l'any 1925, i *La verbena de la Paloma* és una sarsuela de Tomás Bretón. El carrer del Vesc, que envolta el passeig de l'Argentinita, antigament estava dedicat al Maestro Segovia. El passatge de l'Argentinita dóna entrada també al passatge del Llac dels Cignes. El nom es va posar a petició dels veïns i fa referència al ballet del compositor rus Txaikovski. Puccini també està representat a Vallvidrera amb la seva famosa òpera *Madame Butterfly*. És un llarg carrer que canvia de nom quan travessa el carrer de Lohengrin i es converteix en carrer de Marco Polo. El carrer de Lohengrin –òpera de Richard Wagner– enllaça amb el de La Traviata, òpera de Verdi estrenada l'any 1855 a Barcelona. Per sobre del carrer Major del Rectoret, hi ha el de Parsifal, una altra òpera de Wagner, estrenada a Bayreuth l'any 1882.

escola de pedagogia musical

MÈTODE IRENEU SEGARRA

CURSOS DE FORMACIÓ PER A MESTRES I ESPECIALISTES DE MÚSICA 1995-1996

- Educació Infantil
- Educació Primària
- Educació Secundària
- Escoles de Música i Conservatoris

* * * *

- ❑ Cursos monogràfics
- ❑ Informàtica musical
- ❑ Recursos musicals per a mestres no especialistes de música

* * * *

Cursos d'estiu i d'hivern

Generalitat de Catalunya Departament d'Ensenyament

pla de Formació Permanent

Informació:
c/ Portal Nou, 13
08221 Terrassa.
Telèfon (93) 783 79 72,
de 9 a 13 hores

Els espanyols

Els músics espanyols també tenen una petita representació al nomenclàtor. Així, trobem a la frontera entre Sarrià i les Corts, en el triangle format per la Diagonal, l'avinguda de Sarrià i la Gran Via de Carles III, un carrer dedicat al compositor basc Antoni Alberdi (Durango 1893-Bilbao 1986). Gairebé al costat trobem el carrer dedicat al violinista i compositor navarrès Pablo Sarasate (1844-1908).

Anant cap a Gràcia, prop de la plaça de Rovira i Trias, tenim el carrer dedicat al castellà, nascut a Burgos, Francisco Salinas (1513-1590), organista cec i teòric musical que dedicà part de la seva vida a l'ensenyament de música a Salamanca. Cal dir que aquest carrer, per descomptat, canvia de nom de seguida que comença.

El carrer del compositor castellà Ricardo Villa, primer va dir-se del Mestre Villa, però sempre ha estat entre l'avinguda de Sarrià i la ronda del General Mitre, al costat mateix del camp de l'Espanyol. El carrer de Manuel de Falla està entre el passeig de Sant Joan Bosco i el carrer de l'Ifni, però segons una antiga fitxa de l'Ajuntament de Sarrià-Sant Gervasi s'havia anomenat del Rosari. Després, durant els anys trenta va passar a dir-se Puig i Esteve, fins que l'any 1942 ja apareix com a Maestro Falla. L'any 1980 es converteix definitivament en carrer Manuel de Falla. Al districte d'Horta-Guinardó, hi ha el carrer de Chapí i el passatge de Chapí, que corresponen a Ruperto Chapí y Lorente, compositor madrileny.

Termes relacionats amb la música

Altres noms curiosos destaquen entre el nomenclàtor barceloní. La història d'alguns d'ells és, per exemple, la del carrer d'Euterpe, musa grega de la música. Segons el nomenclàtor actual és situat entre els carrers de Salvador Mundi i Canet, a Sarrià. El nom va ser donat per l'Ajuntament de Sarrià en homenatge a l'Agrupació Coral fundada per Anselm Clavé, perquè va fer la primera audició pública en aquesta vila. Aquesta afirmació és desmentida per Josep Maria Villarrúbia i Jordi Jové al llibre *Els carrers de Sant Vicenç de Sarrià*. D'altra banda, en el llibre de Josep Maria Espinàs i Jordi Català-Roca *Vuit segles de carrers de Barcelona* (Edicions Destino. Barcelona, 1977) es parla dels Jardins d'Euterpe: "*(...) Més amunt del Tívoli, entre València i Provença, hi havia uns altres jardins: La Ninfa. Aquí hi va jugar la seva carta més pública Josep Anselm Clavé, que s'hi presentà pel maig de 1835. Sembla que el senyor Clavé va rebre bufetades de totes bandes. La gent d'ordre i les autoritats el consideraren un «revolucionario» polític i social, perquè organitzava els obrers, i un alcalde arribà a prohibir les audicions perquè «aquello era una cátedra de vagancia i la clase obrera debe preocuparse en trabajar y no en cantar». (...) Però en Clavé era un romàntic i un tossut. Substituí el nom de la seva Sociedad La Fraternidad (...) pel nom més clàssic i neutre d'Euterpe, i quan a partir del 1857 s'instal·là a La Ninfa sense més obstacles, aquest indret es convertí en els Jardins d'Euterpe*".

A les Planes es pot trobar un particular "Monsalvat" operístic

En el llibre de Víctor Balaguer *Las calles de Barcelona* (Salvador Manero Editor, Madrid, 1866-1888), parla de l'origen del carrer de l'Arc dels Tamborets, que de primer es va anomenar carrer d'en Caules, nom d'una família del 1866, i després va passar a dir-se carrer del Tamborinet ("del Tamborcito"). A continuació es va dir de l'Arc de Santa Eulàlia perquè hi havia una capelleta amb una imatge de la patrona de Barcelona (actualment és una travessia del carrer de Ferran). Més tard canvià a Volta i Barra dels Ocells ("Arco y Percha de las Aves"), i finalment, tal com es coneix actualment, se li va assignar el nom de l'Arc dels Tamborets. L'autor, Víctor Balaguer, especifica que tamborets té una doble significació: "tamborcitos" i "taburetes". A Ciutat Vella hi ha també el carrer dels Orgues, el de les Trompetes (on vivien els nuncis de la ciutat) i el de les Trompetes de Jaume I (dit així perquè en aquest carrer començaven a sonar els tocs de trompeta cada cop que el rei Jaume I entrava o sortia del seu palau).

La Vall d'Hebron acull els aspectes més tècnics o teòrics de la música: carrer de l'Harmonia, Lírica, Ritme i el de la Música. I justament per entrar al carrer del Ritme s'ha de passar pel carrer de la Poesia, i es surt pel carrer de l'Harmonia; un recorregut plenament artístic i d'inspiració garantida.

A Vilapicina trobem el carrer de la Jota, d'on no està clar si es refereix a la dansa popular aragonesa o la lletra de l'abecedari. I finalment, a Montjuïc hi ha la plaça de la Sardana i al Raval la nova plaça de les Caramelles.

I amb tota aquesta diversitat de personatges i de noms que recorden altres èpoques, la Ciutat Comtal reivindica les figures cabdals de la història musical barcelonina, catalana, europea i internacional.

I si ens hem deixat algun carrer al tinter, amb molt de gust estem oberts a rebre més informació.

JOSÉ LUIS DE DELÁS
Un creador compromès amb el seu temps

Es considera avantguardista, amb voluntat de revolució, de trencament sense restauracions del passat en la seva obra. Seguidor del que havia dit Rimbaud: "il faut être absolument moderne", tot i que l'ús de materials "ja dits" resulta legítim després d'haver viscut l'aventura de la renovació constant i personal.

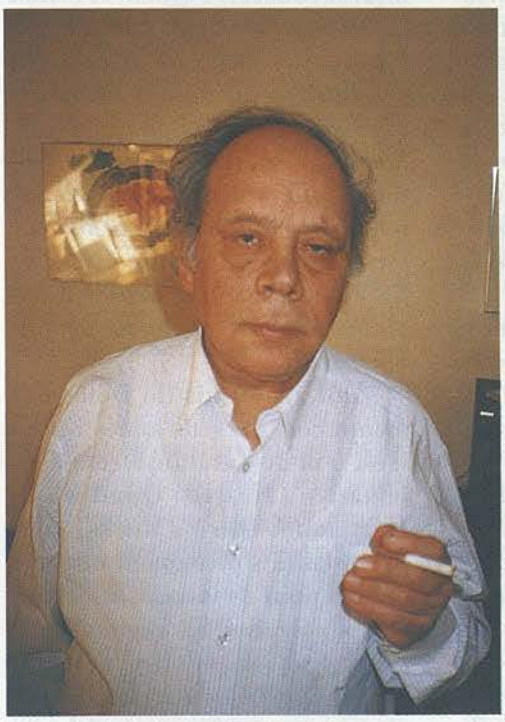
per CARLES LOBO

Després d'aquell cèlebre concert de l'OBC al Palau de la Música en què el públic s'escandalitzà per la utilització de cinta magnètica en una obra cabdal de l'importantíssim Edgar Varèse (ho recordeu?), vaig tenir l'ocasió de conversar tranquil·lament amb el compositor José Luis de Delás (Barcelona, 1928), del qual l'orquestra interpretà, en aquell mateix programa, *Episodios en el recuerdo i comentario interior*.

No puc amagar la meva sorpresa en descobrir una personalitat no gens gratuïta, un home per al qual la creació musical esdevé un camí de protesta, una eina guerrera, un mitjà canalitzador de la desil·lusió, l'inconformisme, la set de ruptura.

Després de sentir l'obra que ens oferí l'orquestra, hom arriba a la conclusió que Delás és un compositor que cal tenir en compte. Caràcter, bon ofici, equilibri i sensibilitat s'uneixen per donar una producció amb prou personalitat com per activar la nostra curiositat i procurar entrar-hi més profundament.

José Luis de Delás és un home simpàtic, segur d'ell mateix, enamorat de la música i de la seva professió, gran conversador i amb una bona actitud d'escoltar el seu interlocutor, fet que imprimeix a la conversa un ambient distès, gairebé familiar i en el qual el temps passa sense ser advertit. Començo dient-li:

–Senyor Delás, vostè ja sap que aquí, a Catalunya, ben poca gent el coneix, jo mateix em confesso un autèntic desconeixedor, àdhuc de la seva existència, i no parlem de la seva obra, i suposo que una gran part del públic està igual. Potser caldria situar-lo una mica en la seva trajectòria abans d'entrar en altres temes...

–Absolutament d'acord. Sóc fill de Barcelona i vaig néixer en el si d'una família en què la música no era ni de bon tros un art conegut. Sí que hi havia sensibilitat artística, però potser més cap a d'altres disciplines, com la literatura o la pintura, més que no pas la música. De tota manera, i no sé ben bé per què, em van fer estudiar música, concretament violí, i jo, la veritat, no hi posava massa il·lusió. Vaig anar fent sense esforçar-m'hi gens i interessant-me més per altres coses. De tota manera, crec que dintre meu devia sentir la crida a la creativitat musical, ja que dos moments de forta impressió em feren adonar d'aquesta necessitat oculta: el primer va ser quan passejava pel recinte exterior del monestir de Pedralbes, en passar per sota de l'arc de pedra de la Baixada del Monestir. Allò fou com una il·luminació, una revelació, un sentiment fort i profund, gairebé inexplicable, que em féu prendre consciència de la meva naturalesa artística. L'altre gran moment va ser escoltar atentament durant una de les audicions discogràfiques que fèiem a classe de música, algunes de les obertures d'òperes de Mozart. Des d'aquell moment vaig tenir clar què era el que havia de fer en aquesta vida. Cap a l'any 1949, doncs, vaig anar a París, vaig anar després a Munic, vaig treballar direcció d'orquestra i composició amb dues grans personalitats musicals d'aquella època, Walter Haussen i, sobretot, el compositor Klaus Amadeus Hartmann, amb els quals vaig aprendre molt... i no solament música, precisament. Després vaig assistir als cursos de Darmstadt, som ja al 1951 i allà vaig començar a sentir la música serial, i compo-

sitors del segle XX tan importants (sigui dit de passada) com Varèse (riu notòriament, sensibilitzat per l'escàndol viscut moments abans).

Aleshores, el 1954 vaig tornar a Barcelona i em vaig trobar amb el dilema: què havia de fer aquí. Vaig tenir una bona oportunitat quan em convidaren a dirigir quatre concerts amb l'Orquestra Simfònica de Bilbao, en els quals vaig dirigir Schumann i, naturalment, Mozart, però també Stravinsky; vaig estrenar una obra de Cercós i la Quarta simfonia *de Hartmann. En tornar a Barcelona era l'epoca dels concerts a can Bartomeu, en els quals vaig tenir l'oportunitat de dirigir per primer cop a Espanya obres de Berio, Nono, Stockhaussen... És evident, la importància que tenien aquests concerts.*

Durant aquells anys vaig anar prenent consciència de la realitat cultural, i sobretot política, que es vivia a Espanya, i cada vegada se'm feia més insuportable; l'ofec m'emmalaltia. M'enervava la mentida permanent, la constant repressió, la injustícia social més escandalosa i la persecució política de la cultura. Va ser el moment en què conscientment vaig decidir marxar d'Espanya –fou el 1957–, malgrat que el meu cercle d'amics eren els intel·lectuals i creadors de Dau al Set, amb Joan Prats, Joan Miró, Tàpies, Brossa, Mestres Quadreny..., aquell grup que s'anomenava Club 49, un nom que no deixava de ser una tapadora per encobrir una activitat absolutament il·legal i subversiva culturalment... i això era el que, jo, amb la decisió de fugir, abandonava, deixava enrera. I el 1960 em vaig establir a Colònia, que era la capital de la producció i difusió de la música contemporània.

*Mentrestant, a Barcelona, Mestres Quadreny havia fundat el cicle Música Oberta i em convidava sovint a dirigir-hi concerts. I mira com són les coses: el 1958, precisament en un d'aquests concerts vaig dirigir l'*Octandre *de ...qui? ...De Varèse!* (torna a riure i subratlla l'any en què féu aquest concert) *i també el* Nonet *de Robert Gerhard. I fixa't com estaven les coses de la censura franquista en aquell moment: algú del règim s'adonà que Gerhard era un exiliat i avisà el governador civil, que, evidentment, no va donar el permís per fer el concert, i el vam haver de fer en una casa particular i, òbviament, sense poder-ne fer publicitat.*

"Mai no he volgut separar els aspectes estètics de la música de l'entorn social i polític"
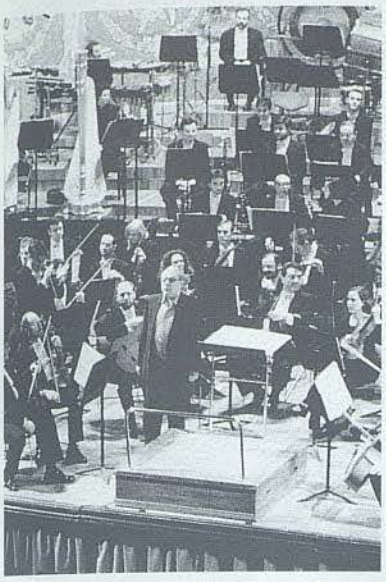
Aquí José Luis de Delás comenta com els seus amics i mestres, tant de Catalunya com d'Alemanya (Mestres Quadreny i Hartmann, entre d'altres) eren personalitats plenament íntegres des del punt de vista polític, contraris acèrrims als règims franquista l'un i nazi l'altre, i torna a incidir en la importància que aquestes actituds socials dels artistes condicionaren gran part de la seva pròpia producció: Delás té obres que s'inclouen en un grup que ell anomena "obres polítiques". El tema sembla prou important com per tallar el fil de la conversa i li qüestiono:

–Podria resumir com ha estat la seva trajectòria personal pel que fa a les característiques del seu llenguatge i en què es concreta l'actitud política en la seva música?

–A Alemanya, de primer vaig passar una temporada durant la qual la meva creativitat estava enfocada a la recerca d'un llenguatge propi amb el qual em sentís còmode. Estava sota la influència hindemithiana, que no m'acabava de servir, i tampoc no m'omplia el sistema serial, fins que el 1964 vaig compondre una obra per a dotze instruments i mag (Imago) *que va interessar el director de música de la Ràdio de Colònia i em va proposar d'enregistrar-la. Vaig dirigir l'estrena d'*Imago *a Barcelona el maig de 1965. Després la va sentir Bruno Maderna, al qual va agradar molt, i va dir-me que la faria a Darmstadt. I així ho féu. No és, en absolut, una obra serial; malgrat que s'hi revela el profund coneixement i respecte que hi tinc; hi ha elements fins i tot aleatoris, hi ha contrastos de matís, color, moments lírics i d'altres que no ho són..., en fi, em costa enormement definir en una sola paraula el llenguatge d'aquesta obra que considero el meu* op. 1, *la primera en què el que hi escric ho sento pròpiament i exclusivament del tot meu.*

–A partir d'*Imago*, doncs, quins han estat els objectius estètics (o sòcio-estètics, si ho vol) que ha perseguit?

–Bé, jo mai no he volgut separar els aspectes estètics de la música de l'entorn social i polític; sobretot, no es poden independitzar de la relació amb les altres disciplines artístiques, com la pintura o la literatura: l'Art és com un Tot. (Delás ja s'havia identificat plenament amb el poeta Rimbaud, al qual havia llegit amb admiració i amb qui l'uniríen aspectes com la rebel·lia i l'inconformisme). *Per tant, estic sempre sota els designis del que passa al meu voltant. Un fet que per a mi ha estat summament important, que m'ha influït profundament i que pot explicar la meva actitud, va ser el contacte directe amb Theodor W. Adorno, per exemple, màxim representant de l'escola crítica de Frankfurt. D'aquí que mai no hagi pogut fer una obra perseguint només l'estètica purament musical, sinó que sempre escric en relació amb una situació social real determinada. Més tard vaig endinsar-me en l'ús de l'electroacústica i vaig escriure sis o set obres amb cinta magnetofònica utilitzant sons purs, concrets,*

De Delás al Palau el passat gener

com la veu o el so del mar, o la clientela d'un bar. Cap als anys setanta la presa de consciència política cada vegada era més intensa i Espanya esdevingué el centre d'atenció del meu interès. Cal dir que mai no vaig militar en cap partit polític (com ho féu Luigi Nono, per exemple). En tot cas, les meves simpaties s'acostarien a l'anarquisme, o a un socialisme humanista. De mica en mica la situació d'"exili" se'm feia present cada vegada amb més força i vaig començar a incloure a les meves obres elements polítics (com cants, citacions, crits de manifestacions, cants cubans revolucionaris...). Era l'època política..., aquestes obres no són mai pamfletàries ni tenen el caire de manifest polític, sinó que són vivències, punts de reflexió, crides personals, potser a una utopia. I ara, avui dia, encara que la primera intenció en compondre no sigui particularment política, sempre, en escriure un acord, una nota, el que sigui, sento que hi estic abocant els meus principis socials i polítics, que, a més, amb el temps no han canviat gens.

–Continuem i reprenem el seu pelegrinatge per la vida...

–Bé, ara arribem a un fet important: 1975, la mort de Franco. El 76 ens conviden a Nono i a mi, a fer unes conferències a la Fundació Miró. Aleshores hi va haver un concert al Palau de la Música Catalana en el qual s'interpretaren obres de Nono i una de meva, en la qual surten crits de manifestació i... Els Segadors*: el Palau va embogir, una gran apoteosi, i jo em vaig deixar portar per l'emoció del moment i vaig fer una cosa, tan ridícula, ara, com sortir a saludar amb el puny enlaire. Aquells van ser uns anys molt importants per a mi, molt viscuts. Però aquí es trencà el meu contacte amb Barcelona, mai més ningú no em convidà a ser interpretat aquí, ni jo he sabut cridar l'atenció perquè passés, ja que mai no he cuidat la meva pròpia difusió, i el meu allunyament va ser gairebé total. A Alemanya es van tocant les meves obres, de mica en mica tenia una més bona acceptació i reconeixement de la meva producció entre el públic, la crítica i els companys (la Ràdio de Colònia, sense anar més lluny, té tota la meva obra enregistrada), fins al punt de dedicar-me un número monogràfic en una col·lecció bibliogràfica que dirigeix un deixeble d'Adorno, precisament, cosa que significa un fet molt important, ja que aquesta sèrie ("Musikconcepts") recull la biografia, els articles i l'obra de compositors de primera fila, i jo he tingut l'honor de ser-hi el primer espanyol inclòs. Realment, n'estic molt content. Això és recent, ara fa un any.*

–I els contactes amb l'Estat espanyol, quan i com es reprenen?

–Gràcies a Arturo Tamayo, que s'interessa per mi i la meva obra (un opus gairebé dedicat exclusivament a l'orquestra simfònica i a grups orquestrals reduïts) *i a partir de l'any 80, que va dirigir una obra meva a Madrid, he anat recuperant aquell contacte oblidat. Això sí, sobretot a Madrid. A Barcelona... res fins avui!*

Delás no pot amagar un cert plany per no haver pogut presentar-se tant a Barcelona com ho ha fet a Madrid. D'aquí surt el tema comparatiu entre les dues ciutats pel que fa a l'obertura d'esperit i curiositat per tot allò que és nou. No podem evitar comentar l'escàndol "Varèse" de fa pocs minuts:

–Què ha sentit, quan una part del públic ha començat a xiular i a refusar *Déserts* de Varèse?

–D'entrada, una sorpresa espaterrant... No podia creure el que sentia i veia. Després, unes ganes enormes de riure davant una situació grotesca i ridícula, i ganes de plorar, també... Això no és possible!, he pensat; és vergonyant que en una ciutat com aquesta, la ciutat d'un Tàpies, d'un Miró, d'un Dau al Set, d'un Mestres Quadreny o un Guinjoan..., de cop, al Palau, on s'estrenà el Concert de violí *d'Alban Berg el 1936, en interpretar-se una de les obres més importants del segle XX, que encara que és dura i difícil (ho reconec), però que és referència obligada, part del públic ni tan sols hagi tingut una actitud de respecte i curiositat... Aquesta escena..., no tinc paraules..., és grotesca. Per altra banda, ha estat còmicament dramàtic, també, ja que és el primer escàndol que visc des de fa trenta anys. El que fa ara el públic d'Europa és: o bé marxar discretament, si no agrada l'obra, o no aplaudeix al final, però no passa res més. No estic d'acord amb aquells que han comentat l'aspecte positiu del fet en la mesura que la polèmica sempre és millor que la indiferència... No senyor, a aquestes alçades ja no!*

Ací donem per acabada l'entrevista, però la conversa continua per altres camins extramusicals que no vénen al cas.

Avui he descobert un personatge que té moltes coses a dir, amb les quals podrem estar d'acord o no, però que, en definitiva, és un creador barceloní i que ha treballat de valent al llarg de la seva vida, segons que es desprèn d'aquesta conversa. Potser caldrà plantejar-se seriosament la necessitat de difondre la seva obra a casa nostra per poder valorar la seva significació en l'àmbit de la producció musical contemporània catalana. Musicalment José Luis de Delás continua essent un gran desconegut a Catalunya.

PASSIÓ PER LA MÚSICA

Canal 33

MIKROKOSMOS

Record i aniversari

El dia 23 d'aquest mes farà noranta anys d'un esdeveniment que portava implícit un llevat de futur: la col·locació d'una pedra commemorativa a les obres del Palau tot just iniciades.

En escaiences com aquesta, un voldria transmetre als lectors l'aura del moment, la il·lusió dels qui maldaven per un demà millor, culturalment i cívicament.

Per això emmudeixo i em limito a transcriure un parell de documents.

Per un cantó, un fragment de la crònica signada per Josep M. Folch i Torres: "(...) Sense solemnitats ni escridassaments; sense primeres pedres oficials de dubtosa i desacreditada condició; sense solemnitats aparatoses, varen començar les obres [del Palau], varen obrir-se fonaments, i ben aviat les parets hi reposaven i sobreeixien a flor de terra.

"I així estaven les obres quan s'escaigué arribar l'hora, bellament agermanades en un mateix dia, bell com els d'aquest temps, les dues grans festes: la de Sant Jordi, patró de Catalunya, i la de la Pasqua de Resurrecció.

"Era massa temptador veure-les arribar tan gaiament i de bracet, per deixar-les passar sense demanar-los part en la nostra obra, sense fer que aquesta data memorable s'enllacés amb les nostres il·lusions.

"Per això la Junta de l'Orfeó va acordar tenir en tal diada una sessió en el solar i, perquè aquest dia quedés inesborrable i inoblidable, resolgué col·locar una pedra commemorativa en els fonaments del que serà el nostre casal, el casal de la Música Catalana, en memòria del començament de les obres".

Per un caltre cantó, l'acta que es dipositá a la pedra que, encara avui, hom pot veure a la Sala d'Assaig de l'Orfeó: "En la ciutat de Barcelona, avui, diada de Pasqua Florida i festa del gloriós Sant Jordi, patró de la nostra estimada Catalunya, constituïda en aquest lloc la Junta Directiva de l'Orfeó Català, institució coral fundada l'any 1891, composta al present de 185 socis coristes i de 1.358 socis protectors, ha dipositat aquesta pedra (un cop beneïda) en els fonaments de l'edifici, per arxivar-hi, junt amb altres records, aquesta acta, en què es consignen les dades memorables del dia 13 d'octubre de l'any 1904 –en què fou adquirida per l'Orfeó Català la propietat d'aquest terrer–, del dia 13 de febrer d'enguany –en què s'hi començaren les excavacions per assentar-hi els fonaments–, i la del dia 10 d'abril, també d'enguany –en què s'inauguraren les obres d'aquest edifici que, ajudant Déu i per enaltiment de l'Art i de Catalunya, s'ha de veure coronat per la gloriosa bandera de la terra. Barcelona, 23 d'abril de l'any 1905".

La consigna dels nostres antecessors, doncs, era clara: "enaltiment de l'Art i de Catalunya". A fe de Déu que ho aconseguiren! Ho assolirem, nosaltres?

Pere Artís

CONVOCATÒRIES

IV PÒDIUMS PER A GRUPS DE CAMBRA. Organitzats per l'Escola de Música de Sant Joan de Vilatorrada, són adreçats a formacions de duets i trios (se n'exclouen els grups amb dos pianos). Té dues categories. A) Els participants han de tenir una mitjana d'edat de 28 anys i no poden sobrepassar cap dels participants els 30 anys en el decurs de 1995, i s'atorga un premi principal de 50.000 ptes. si la formació és un duet, o de 75.000 ptes. si la formació és un trio. B) Els participants han de tenir una mitjana d'edat de 20 anys i no poden sobrepassar cap dels participants els 22 anys en el decurs de 1995, i s'atorga com a premi principal un concert remunerat a Sant Joan de Vilatorrada. El jurat serà format per Àngel Soler, Albert Sardà, Ernest Martínez-Izquierdo, Enriqueta Tarrés i Joan Plaja. Les proves es faran el 29 d'abril; el 7 d'abril és la data límit de presentació d'inscripcions. Per a més informació: Escola Municipal de Música. Mas Sant Joan. C/ Alzines, s/n. 08250 Sant Joan de Vilatorrada. Tel.: 872 47 25.

VI CONCURS PER A LA PROMOCIO DE JOVES INTÈRPRETS. Organitzat per Paper de Música de Capellades, aquest any el concurs s'adreça a solistes de piano, solistes d'instrument amb acompanyament i grups de cambra instrumentals. Els solistes no podran tenir més de 25 anys durant tot el 1995, i per als grups de cambra la mitjana d'edat no podrà ser superior als 28 anys. La primera prova tindrà lloc a l'Escola de Música de Barcelona el dia 2 de maig, i la prova final serà l'endemà a la Sala Paper de Música de Capellades. El jurat estarà format per: Antoni Ros-Marbà (president), Claudi Arimany, Albert Atteneille, Benet Casablancas, Xavier Joaquín, Enriqueta Tarrés i Xavier Turull. La data límit d'inscripció és el dia 25 d'abril. Per a més informació: Gemma Romanyà. Telèfon (93) 801 20 11 (feiners de 12-14 i de 16-18 h).

CONCURS PERMANENT DE JOVES INTÈRPRETS 1994-95. Organitzat per Joventuts Musicals d'Espanya, se celebra els dies 27, 28, 29 i 30 d'abril a Alcalá de Henares (Madrid). La 43a. convocatòria és dedicada a instruments de vent-fusta, vent-metall i percussió. El límit d'edat és 25 anys i els premis que s'atorguen són d'una quantia de 200.000 i 100.000 ptes., a més de diverses beques d'un valor de 50.000 ptes. Per a més informació i inscripcions cal adreçar-se a Joventuts Musicals d'Espanya. C/ Girona, 10, 3r. 08010 Barcelona. Tel: 265 23 71.

Lawrence Foster, probable nou titular de l'OBC

Pendent de confirmació oficial, en medis musicals barcelonins es dóna com a molt probable que el nord-americà Lawrence Foster sigui nomenat en breu nou titular de l'OBC. D'aquesta manera es posaria fi a la polèmica desmesurada als mitjans de comunicació arran dels contactes establerts amb Salvador Mas entre les dues institucions patrones de l'orquestra barcelonina. Per altra part, Salvador Mas ja ha anunciat oficialment que renuncia a la candidatura d'aquest lloc.

Lawrence Foster va actuar amb l'OBC fa un any. Compta amb un historial dilatat, amb fites tan destacades com haver estat principal director invitat de la Royal Philharmonic Orquestra i titular de la Simfònica de Houston i de l'Orquestra de Cambra de Lausana. També ha estat director general de música de la ciutat alemanya de Duisburg. Actualment és titular de la Filharmònica de Montecarlo. Compta amb un llarg historial en el camp del disc amb alguns dels segells més prestigiosos. ■

Guanyadors del Concurs de Joves Compositors de JMB

María Dolores Fernández ha estat guardonada amb el Premi Frederic Mompou 1994 del Concurs de Joves Intèrprets de Joventuts Musicals de Barcelona, per l'obra *Ossa Menor*. Miquel Pardo ha obtingut el segon premi per l'obra *Instantànies*. L'obra de María Dolores Fernández serà estrenada per la pianista Mercè Hervada el dia 25 de juliol dins el Festival Internacional de Música de Torroella de Montgrí. Van formar part del jurat: Salvador Pueyo, Norbert Tomás, Alícia Coduras, Josep Maria Escribano, Xavier Boliart i Francesc Taverna-Bech. ■

Tercer compacte de l'Orquestra de Cambra de l'Empordà

Aquest abril, concretament el dia de Sant Jordi, surt a la venda el tercer disc compacte enregistrat per l'Orquestra de Cambra de l'Empordà (OCE), que dirigeix el mestre Carles Coll. Es tracta de diverses polques, masurques, valsos, *scottish* i americanes (havaneres per a orquestra) dels compositors Josep Serra –de Peralada– i Albert Cotó –de Figueres–, material compost fa un segle i del tot inèdit per a les darreres generacions.

Algunes d'aquestes peces ja van ser interpretades per l'OCE el passat febrer, dies abans de ser enregistrades al Teatre el Jardí de Figueres, seu de la formació, amb gran èxit i acceptació del públic. Les peces han hagut de ser refetes perquè no es van trobar senceres.

El treball de recerca i d'orquestració de les partitures per a la formació de corda habitual de l'OCE –amb violes i violoncels inexistents en els originals–, l'ha dut a terme el director de l'OCE, Carles Coll. Cal fer constar la col·laboració de la família Serra, de Jordi León –director de la Cobla Sant Jordi– i de Lluís Albert –director de l'Orquestra de Cambra de Girona.

Amb la nova orquestració, l'OCE presenta una formació de 25 músics amb una secció de corda més nombrosa i una ampliació d'instruments de vent i percussió.

El compacte serà presentat oficialment per l'OCE en el transcurs del proper Festival Internacional de Música de Peralada. ■

La Coral Universitària de Mallorca interpretarà El pessebre

La Coral Universitària de Palma de Mallorca, que dirigeix Joan Company, interpretarà el conegut oratori *El pessebre* de Pau Casals, sobre un poema de Joan Alavedra, en la pròxima edició del Festival de Prada de Conflent. El concert tindrà lloc el proper mes de juliol. ■

Feliu Gasull estrena una obra als Estats Units

El compositor barceloní Feliu Gasull acaba d'estrenar una obra seva als Estats Units. Es tracta de *Suite de Santa Fe*, per a guitarra i orquestra, obra encàrrec de l'Orquestra Simfònica de Santa Fe amb motiu del seu desè aniversari. El mateix autor fou l'intèrpret de la part solista.

L'obra és una *suite* de cinc peces per a guitarra i orquestra, cadascuna de les quals té una completa autonomia. L'estrena tingué lloc el passat 24 de març a Santa Fe, i se'n van oferir dues audicions més, els dies 25 i 26.

L'encàrrec de l'obra va ser de la mateixa orquestra i de la Fundació Rockefeller. Feliu Gasull havia estat durant quatre anys a la Universitat d'Indiana, a Blomington, i fou assistent de Juan Orregi Salas. La directora convidada de la Simfònica de Santa Fe coneixia l'obra de Gasull i presentà la proposta d'encàrrec. Allà ja s'havia interpretat la composició *Punta de dia*, per a cor *a capella*, sobre textos de Gabriel Ferrater.

Actualment Feliu Gasull treballa en un encàrrec de l'Orquestra de Cambra Teatre Lliure, un concert per a flauta que és previst que s'estreni la propera temporada amb Jaume Cortadellas com a flauta solista. ■

TELEFÓNICA DE ESPAÑA, S.A.

FUNDACIÓ ORFEÓ CATALÀ-PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Telefónica de España, S.A. ha renovat per a la Temporada 1994-95 la seva col·laboració com a **Membre d'Honor** de la **Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana.**

Aquest conveni ha estat signat per el Sr. Josep Mª Canals i Cabiró, Director de **Telefónica de España, S.A.** i el Sr. Fèlix Millet i Tusell, President de la **Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana.**

Amb aquest patrocini **Telefónica de España, S.A.** expressa, una vegada més, el seu ferm suport a la cultura.

Irwin Gage, en el record

Més d'un piano, aquest elegant instrument que presideix les sales de concert, ha convertit el seu mantell negre en mantell de dol. El pianista Irwin Gage, aquell poeta que el feia parlar com ningú, va morir a primers de març a causa de la sida, la fatídica malaltia que patia des de feia un temps. Ànima sensible, enamorat del *lied* i de la seva poesia, Gage era capaç de fer parlar el seu instrument de manera excepcional. Gran coneixedor del repertori *liederístic*, en el qual s'havia especialitzat de manera gairebé monogràfica, havia assolit fites de gran nivell interpretatiu al costat dels més grans intèrprets vocals de *lied*, tots els quals havien treballat més tard o més d'hora amb ell, mestre de mestres en l'art de l'acompanyament. Però és que Gage no es limitava a acompanyar, era part primordial de la interpretació en aportar-hi tot el seu saber artístic. Quan tocava no sols els seus dits produïen so, sinó que tot ell parlava i respirava amb el cantant a qui acompanyava, tot enriquint així les obres no solament en interpretació, sinó també en contingut. Perquè Gage no es conformava únicament amb la lectura externa, sinó que aprofundia al màxim cada obra que tocava, anant fins i tot més enllà de la música i passant al text, que ell considerava tant o més essencial que la música pròpiament dita pel que fa al gènere *liederístic*. I per aquesta mateixa essencialitat cercava, també, el text en la part pianística, i, a més, tenia el do, la virtut, de saber-lo trobar i de transmetre'l al públic.

L'any passat els assistents a la Schubertíada de Vilabertran van tenir el privilegi de gaudir del que, per desgràcia, s'ha convertit en el concert pòstum de Gage al nostre país: una magnífica versió de *La bella molinera* de Franz Schubert, tot acompanyant el tenor Christoph Prégardien, i en el qual Irwin Gage va donar una veritable lliçó de com interpretar aquest cicle schubertià.

El món del *lied*, un cop més i en pocs dies, ha perdut un gran emissari i un dels seus majors exponents. No fa gaire va morir també Geoffrey Persons. I Brigitte Fassbaender, una altra excel·lent *liederista*, que va posar fi voluntàriament a la seva carrera de concertista i s'ha retirat dels escenaris. Sembla que darrerament el *lied* és un gènere que està de dol continuat. ● **Nona Arola i Vera**

Del seu affm.

Sr. Salvador Mas i Conde

Director d'orquestra barceloní

Estimat amic:

Em permetràs que recorri al tuteig, ja que, de fet, aquesta ha estat, des de gairebé els divuit anys que fa que ens coneixem, la nostra forma de relacionar-nos. I amb això, d'antuvi, situo el fet d'una amistat prou autèntica i afermada des de la qual, ara, t'adreço aquesta carta; aquesta indesitjada carta, m'afanyo a afegir-hi.,

I és així perquè em dol que hi hagi motius per afavorir aquest contacte. La cosa és ben clara. Les circumstàncies que t'han tocat viure ara mateix a redós de la primera orquestra simfònica del país, m'han deixat un ànim molt íntimament trist; és una sensació de pesantor i de feixuguesa indescriptible, que no puc treure'm del damunt.

Les vinculacions, i sobretot les desvinculacions teves amb l'antiga OBC en el seu moment, van ser causa d'unes ja llunyanes vivències meves molt intenses –físicament i anímicament–, a prop teu, que em van permetre conèixer molt sobre la teva persona i també sobre el funcionament de l'àmbit de decisions polítiques. Força anys més tard comprovo amb un profund dolor que el temps, per a segons què, passa debades; inútilment, sense deixar ni el més mínim rastre de maduració i culturització històrica.

Em refereixo, és clar, a la forma amb què els responsables de les que han estat les primeres decisions de la nova època de l'ara Orquestra Simfònica Barcelona Nacional de Catalunya, han endegat les seves relacions amb tu. Si aleshores, any 1981, vaig haver de ser molt clar amb els que van posar fi al teu trienni de titularitat, ara tampoc no puc ser indulgent amb els que han conduït de la manera que ho han fet el teu finalment estroncat retorn al capdavant de la formació. I no cal dir com considero sobrer no qualificar aquesta manera al·ludida.

El fet que per a mi hagi estat una satisfacció comprovar que allò que vaig conèixer de tu fa tants anys continua essent consigna i sant i senya als quals mantens absoluta fidelitat –el teu gest de rebutjar continuar negociant ho confirma plenament–, només pot ser un lleu contrapès a la constatació que a l'àmbit de les decisions polítiques, almenys a les del món cultural que és el que conec i visc més de prop, també es perpetuen unes fidelitats concretes, amb el matís ponderador que aquestes fidelitats són, massa sovint, essencialment qüestionables. I no saps quin greu em sap constatar-ho, ja que sento una gran estima per l'avui OBC i ahir OCB i per tot el que representa la seva tan transcendent història.

I ara permet que et faci una confessió que tinc molt assumida. Com a amic estic molt satisfet que no assumeixis la titularitat de l'OBC. Des del desconeixement de circumstàncies personals que poden tenir un pes molt concret, temo molt que hi haguessis tingut més a perdre que a guanyar. I em situo en allò que he dit suara de la culturització i maduració –o tot el contrari– del nostre àmbit de decisions polítiques, etcètera. Una altra cosa radicalment diferent és la meva opinió com a simple afeccionat, que aquí sí que em dol, sense cap mena de reserves, que es desaprofiti el potencial de les teves aptituds, que tampoc no cal que ara ponderi perquè són ja prou contrastades. A casa nostra i lluny d'aquí. En definitiva, crec que tu necessites molt menys l'orquestra del que l'orquestra i els afeccionats catalans et necessiten a tu.

Ara, quan escric aquestes línies, em diuen que és molt probable que un director nord-americà es faci càrrec del buit de titularitat en la direcció de l'OBC. Jo suposo que d'antuvi li serà dificultada tota possibilitat de visió, estudi i anàlisi de cap partitura d'Enric Morera, i al mateix temps, un assenyat director d'imatge l'alliçonarà amb tot el rigor i la professionalitat que faci falta perquè si algú li'n parla, digui amb tot l'èmfasi i aparent convicció i entusiasme que els seus dots actorals li permetin, que al seu costat, Mozart, Beethoven, Brahms, Bruckner, Mahler, Debussy, Grieg i Strauss eren diletants més o menys distingits.

Si non é vero...

Del seu affm.

Jaume Comellas ●

STAGE 95

Curs Europeu de Música de Cambra
(10 al 13 de juliol)

Curs per a Joves Instrumentistes
(12 al 18 juliol)

Curs per a Mestres i Professors de Música (13 al 18 de juliol)

Jornades de Renovació Pedagògica
(14 al 16 de juliol)

Grups en residència:
Endellion String Quartet
Quintet Moragues
SoLaRe String Trio

Professors:
Anna Alegre, Anna Baget, Boris Berman, Timothy Boulton, Frederic Giberga, Josep Guallar, Jesse Levine, Andrew Marriner, Pawel Rouba i Charles Tunnell

Direcció artística:
Eric Hollis, Salvador Brotons, Carles Riera i Delfí Colomé

Residència Escolar Bell-lloc (La Roca del Vallès)
10 al 23 de juliol de 1995

Informació:
Centre Cultural de la Fundació "la Caixa"
Passeig de Sant Joan, 108 . 08037 Barcelona Tlf. (93) 458 89 07

Editat un fulletó especific d'aquesta activitat

Fundació "la Caixa"

Ovidi Montllor, el darrer joglar

per JAUME COMELLAS

Escric aquestes paraules exactament set hores i mitja després del traspàs d'Ovidi Montllor. L'obligada precipitació condicionarà l'aspecte formal d'aquest escrit. Això forma part de la naturalesa de l'ofici periodístic. I dol especialment en escrits com aquest, en què el tema és tan delicat i transcendent.
Hom m'haurà de disculpar també del recurs subjectiu, tan i tan inevitable en aquest cas. Parteixo del fet que quan surti aquest article, els resums biogràfics apareguts a la premsa quotidiana hauran situat el meu eventual lector amb molts aspectes "objectius" i fredament històrics sobre el cantant d'Alcoi, pel qual fet n'obvio la més mínima referència. Allò que no puc obviar són records i vivències, no per escasses mancades de significació.

Records que em remeten a un any que podia ser el 1970 o 1971, quan els meus oficis aleshores d'home molt ficat en el món del teatre independent van afavorir que un d'aquells grups heroics d'aleshores (amb més fe que aquell famós extrem esquerre de l'Alcoià –valgui una referència oportuna–) es dedicaven a escampar cultura a barris i àmbits marginals amb l'arma del teatre. El barri privilegiat va ser en aquest cas el de Les Arenes de Terrassa, aleshores referència d'una comunitat urbana d'una gran sensibilitat social, d'una força reivindicativa extraordinària i d'una maduresa de relació i cultural no gens comuna en aquells anys i en aquelles tipologies de grups socials. Ovidi Montllor va interpretar el paper principal masculí de *La zapatera prodigiosa* de García Lorca, encapçalant amb Marta Molins –una filla rebel de l'alta burgesia barcelonina–, un quadre escènic a redós del qual es morien noms prou coneguts ara en el món del teatre català com són els germans Jordi i Ramon Teixidor i les seves respectives mullers, el que després seria cineasta Jordi Bayona també amb la seva esposa i altres que ara mateix sóc incapaç de recordar.

Allà en un diumenge al matí davant d'un públic poc avesat al teatre, en un escenari de condicions prou dignes per a l'època, la paraula de García Lorca en la interpretació de l'Ovidi, de la Marta i d'un nodrit elenc, va constituir un esdeveniment excepcional.

Però no tot va acabar aquí. L'Ovidi aleshores ja era un cantant reconegut, un dels més vitals d'aquell estol de "jutges" que engrescaven la sensibilitat d'una generació de joves, sense distinció de sexes, procedència ni condició social ni procedència. L'Ovidi, naturalment, no s'havia deixat la guitarra a casa. Sabia molt bé que hom li demanaria que fes més que incorporar el marit una mica calçasses dibuixat pel poeta i dramaturg granadí. I sense fer-s'ho pregar poc ni gens, va oferir un recital, no pas massa curt, en el qual per primera vegada vaig tenir l'oportunitat d'escoltar un dels temes més divulgats del seu repertori, *La fera ferotge*, sobre text –si no m'erro, i em penso que no–, de Josep Maria Carandell. Una faula no gens innòcua, per cert. Però l'èxit més vistent del recital va ser una altra cançó, absolutament i obligadament fora del repertori, més en aquella època, que començava així: "Si em permeteu l'expressió... visca la revolució...". I més endavant venia a dir que si no la deixaven fer, "la farien per collors..."

Passant del teatre al cant, en aquell matí l'Ovidi va certificar plenament allò que realment ha estat la seva més genuïna vocació: la de joglar. La d'expressador artísticament i amb varietat de llenguatges, de sentiments, de poesia, de transcendència. I no cal afegir-hi més.

Jo, més ençà, el recordo recitant poemes de Vicent Andrés Estellés, en un espectacle d'una gran finor acompanyat per Toti Soler, company en tantes i tantes actuacions seves. I recordo encara una breu i informal conversa al Palau junt amb en Quico Pi de la Serra, parlant de la Dolors Laffitte. I més a prop, interpretant el paper de l'infeliç botiguer en l'espectacle teatral *Cabaret* dirigit per Alain Savary, que crec que va ser el darrer que va protagonitzar, en la que va constituir una interpretació d'una exquisida sensibilitat.

Home de fe inexaurible i rotunda en la força transformadora de la paraula, el destí el va castigar justament en aquella part del cos on es cou aquesta expressió, on els estímuls cerebrals i anímics –aquests tan importants en l'Ovidi–, es converteixen físicament i immediatament en expressió. Tanmateix, la Paraula –quan adquireix el seu sentit més ple i majúscul– és una cosa massa grandiosa perquè quedi ofegada ni tan sols per la mort. Feliçment, avui dia la tècnica permet que l'obra dels joglars contemporanis perduri més enllà del relleu del record de les generacions.

Bon homenatge del Cor de Cambra del PMC a Purcell

per XAVIER CASANOVAS-DANÉS

El British Council, representat per l'Institut Britànic de Barcelona, i la Fundació Caixa de Catalunya han propiciat un concert monogràfic centrat en la figura de Henry Purcell (1659-1695) per tal de commemorar el tricentenari de la seva mort. Ho han fet amb dignitat i amb l'encert de portar la celebració a altres punts del país: Lleida, Reus i Manresa.

La part instrumental estava servida pel Concerto'91, un grup format ara fa quatre anys per conrear la música dels segles XVII i XVIII i que s'havia escoltat amb plaer en una visita anterior. En aquesta ocasió ha calgut atenuar la positivitat d'aquella impressió, perquè em va semblar una formació correcta i no gaire més, amb problemes de coordinació en els passatges més desfermats, desajustaments dinàmics a voltes notables, i una primera violinista que no tenia el seu millor dia o que es desentenia del resultat. El concertador era el tenor i especialista en cant barroc Nigel Rogers, darrerament més ben instal·lat per imperatius vocals en el faristol del director que en el de solista. La seva direcció tranquil·la va cimentar la impressió global de correcció, però no es pot dir que animés la música de Purcell des de dins. Els instrumentistes havien ja tocat la *suite* de *The Gordian Knot Unty'd* quan ell va comparèixer en l'*Oda a Sta. Cecília* i l'òpera *Dido and Eneas*, i, la veritat, no es va notar gaire la diferència. La modernitat de Purcell, els seus agosaraments harmònics, la seva teatralitat, possibiliten una dramaticitat més perfilada del que es va aprofitar.

Les cantants –Sheila Barnes, Suzanna Marks i Jennifer Lane– van complir, en sintonia amb l'apaivagament general, i Nigel Rogers va arribar a incomodar per la sequedat de la veu i l'evidència en primer terme dels recursos tècnics que construeixen una línia expressiva massa artificiosa.

He deixat per al final el comentari del factor més positiu de la vetllada: la intervenció del Cor de Cambra del Palau, que dirigeix Jordi Casas. La qualitat de les veus és notabilíssima, a l'alçada de l'exigència en la preparació i caracterització, amb una globalitat ponderada en totes les cordes, perfectament empastada i rica de matisos. Qualsevol dels seus components pot assumir papers de solista i així ho van demostrar cinc d'ells en l'*Oda* i l'òpera. Tot un luxe.

Millor les segones parts en el monogràfic Wagner

per X.C.-D.

En coincidència amb la trobada de germanor de la Scala de Milà amb el Liceu, PalauCent convocava un concert monogràfic sobre Wagner que era esperat amb candeletes pels afeccionats. Els protagonistes eren l'Orquestra Filharmònica de Colònia (també coneguda com a Gürzenich Orchester), el director nordamericà James Conlon, que n'és titular, i la seva compatriota, la soprano Janis Martin. En programa, els dos Preludis de *Lohengrin*, l'Obertura, el "Venusberg" i la Bacanal de *Tannhaüser*, el Preludi i Mort d'Isolda i tres escenes de *El capvespre dels déus:* el "Viatge de Sigfried pel Rhin", la Marxa Fúnebre i la immensa escena final.

L'Orquestra no va acabar de convèncer, a la primera part. Va semblar dura en la sonoritat i superficial de tant en tant en el fraseig. El seu Wagner sonava extremós, efectista, poc refinat (particularment, en el "Venusberg" i el Preludi al primer acte de *Lohengrin*). Era una manera d'interpretar elemental que tenia el mèrit de conduir l'atenció a la constitució de l'orquestra wagneriana, com si se'n volgués fer el catàleg de recursos tècnics i d'influències estilístiques (Bruckner, Mahler, Strauss, el primer Schönberg; també, Scriabin).

Tota una altra dimensió van assolir el director i la formació alemanya en la recapitulació de la *Tetralogia* que és el final del *Capvespre*, palesament més idiomàtics en els terrabastalls que en les subtileses del *Lohengrin* i el *Tristany* o l'atomització sonora d'algunes pàgines del *Tannhaüser*. Janis Martin també va estar més convincent com a Brunilda que en l'èxtasi amorós d'Isolda, en el qual es va mostrar massa reservada. Conserva una veu magnífica, encara que endurida, que interessa més per la delineació psicològica del personatge que per la demostració de facultats, minvades, ai las!, pel sobredimensionament que imposen Isolda i Elektra o la presència habitual a Bayreuth.

Nits d'emoció liceística

per X.C.-D.

Nits de fidelitat, nits d'entusiasme. Nits de Liceu al Palau de la Música Catalana amb les esperades representacions per triplicat de *Fidelio*, en versió concertant com a primera òpera de la primera temporada d'un Teatre foragitat per les flames. Tot va sortir rodó, fins i tot la substitució sobtada de la protagonista –Hildegard Behrens–, en una demostració de les sòlides connexions del (encara) director artístic, Albin Hanseröth, que ha sumat als mèrits del Liceu el de ser un dels teatres del gran circuit que millor preveia les defeccions de darrer moment. Assegurar-se com a *cover* una soprano de tant prestigi com Nadine Secunde constitueix una mostra de *savoir faire* pariona al luxe de comptar amb un dels millors baixos del moment per a un paper tan episòdic com el de Don Pizarro.

Les tres representacions van sumar fervors: el del públic, el d'intèrprets i de directors. La concertació va correspondre a Peter Schneider, que va galvanitzar les masses estables fins al punt de la incandescència. Va afavorir uns *tempi* incansablement ràpids, i aquesta vivor va cohesionar orquestra i cor (preparat per Andrés Màspero) per augmentar el lluïment de les seves comeses i propiciar-los unes ovacions que feia temps que no s'escoltaven al Palau; les que premiaven la perfecció de l'obertura "Leonore III" eren dignes d'una diva...

També els cantants van esmerçar-s'hi a fons. El tenor Jyrki Niskanen va convèncer en la seva presentació amb una veu no gens gran que li permet un cant de força que no renuncia a l'expressivitat i al matís. Exuberant fins al punt de l'excés, el Pizarro de Paata Burchuladze, i a frec de la perfecció –per interpretació i condicions vocals– el Rocco de Hans Tschammer i la Marzelline de Joana Borowska, secundats per un Joan Cabero que va personificar Jacquino amb una gran espontaneïtat i Wolfgang Schöne com a digníssim Don Fernando.

L'alternativa Secunde/Behrens va permetre, a qui tingué la fortuna d'escoltar les dues, de fer-se una idea de les possibilitats dramàtiques que ofereix el paper de Leonore. Patètica, continguda, la primera; tensa i més tràgica, la segona. Grans intèrprets les dues, amb el valor afegit en el cas de Secunde d'haver actuat sense assajos i amb una estupenda professionalitat (només una entrada en fals i un parell de notes desajustades, increïble!). Les ovacions van ser tan clamoroses que ambdues es van emocionar notòriament. Cal que visitin el nou Liceu, la Behrens perquè mai no va trepitjar l'antic, i la Secunde perquè som molts a voler gaudir de la seva manera senyorívola de cantar sense esperar la cancel·lació d'una col·lega (va debutar a Barcelona substituint Caballé com a Sigliende...).

Resum: nits d'emoció. Potser el que es va escoltar no passaria els filtres més prims d'un enregistrament, però "en directe" va col·locar el llistó del nou Liceu allà on tots volem que estigui. Ara, quan intel·lectuals de tota mena pontifiquen (millor dit, desbarren) sobre el que vol el Liceu i l'afició barcelonina, satisfà poder demostrar-ho.

Refinats i elegants quartets

per X.C.-D.

Fórmula atractiva, la del darrer concert de Palau-Cent durant el mes de febrer: dos quartets de corda tocant a títol individual i plegats en un octet. D'una banda, el prestigiós Quartet Melos de Stuttgart tocant el *Quartet en sol menor* de Debussy; de l'altra, el jove Quartet Sine Nomine, amb el de Ravel en *fa major*; junts, en *l'Octet per a cordes op. 20* de Mendelssohn.

Els Sine Nomine són els cadets dels alemanys. Es van reunir l'any 1982, es van perfeccionar, entre altres, amb els Melos i l'any 1985 ja guanyaven concursos de prestigi. No és estrany, doncs, que la seva manera de tocar participi d'un mateix tarannà i que els degans els invitessin a compartir l'*Octet* de Mendelssohn en una sèrie de concerts en què commemoraven el quart de segle d'existència.

Al Palau de la Música es van escoltar lectures refinades i coherents, més preocupades per la texturació del so que a aconseguir versions rotundes. Els Melos es van decantar per la romantització del *Quartet* de Debussy fins al punt que en el primer moviment planessin ombres com la de Dvorák. El Quartet va esplaiar la gamma de suavitats més tènues i la versió va resultar tendra fins al "trés mouvementé et avec passion" que va obtenir la tensió justa en un final de gran entitat.

Els Sine Nomine van abordar el Ravel amb naturalitat i una parsimònia entesa com a via d'accés a ultradimensions oníriques, però que va anar difuminant el perfil de la música. Bellíssim, no hi ha dubte. Però mancat d'incisivitat, massa embadalit, per al meu gust.

Com era previsible, l'*Octet* de Mendelssohn va sonar amb transparència sota el notori lideratge del Melos i una voluntat d'estil que no era prioritària en el cas dels Quartets. El "Scherzo", particularment, va estar tocat amb l'ànim amb què va ser compost: el de convocar *fairies* per a meravella de l'auditori. Pura màgia sonora en una versió per al record.

Refrescant òpera de cambra

per J. COMELLAS

L'Òpera Mobile ha ofert amb la versió de *La serva padrona* de Giovanni Paisiello una nova demostració de la bondat de la seva trajectòria. Ens trobem en el reialme de la lírica del petit format, de l'expressió més directa i immediata d'un gènere del qual, bàsicament, només es coneix la gran manifestació –la convencionalment anomenada òpera. I és una llàstima que aquest altre vessant quedi tan reduït a un públic minoritari, gairebé amics i coneguts, malgrat que conté al·licients tan substants.

Paisiello no va reeixir a imitar Rossini respecte del que aquest va protagonitzar amb l'òpera *Il barbiere di Seviglia*. Mentre el compositor de Pesaro va esborrar del mapa l'homònima de Paisiello estrenada una trentena d'anys abans, Paisiello amb *La serva padrona*, estrenada gairebé mig segle després de la de Pergolesi, no va aconseguir esmunyir la fama d'aquesta. I tanmateix es tracta d'una peça que està farcida d'atractius de tota mena, que conté tota la gràcia i també l'elegància d'una partitura molt ben construïda i, fins i tot, brillant a vegades, amb un sentit molt exacte de la cantabilitat i que serveix molt fidelment l'esperit de l'argument original. Argument que es basa en la capacitat de determinats criats per esdevenir senyors, línia de contingut que remet a la Commedia dellArte.

***La serva padrona* en les seves primeres representacions al Teatre Malic**

Comptant amb una administració molt intel·ligent dels escassos recursos disponibles, Joan Antoni Sánchez ha sabut trobar el to exacte d'una dramatúrgia que assoleix amb tota exactitud els objectius pretesos: servir la intel·ligibilitat de l'argument, reforçar-ne els trets més significatius i evitar la paròdia gratuïta. El vestuari i l'espai escènic de Nina Pawlosky, en aquest sentit han esdevingut col·laboradors ideals.

Rosa Mateu en el paper de Serpina i Josep Ferrer en el d'Uberto han confirmat el seu procés de maduració artística, tant pel que fa al pla vocal com a l'actoral, tan important en aquest tipus d'obres. El seu treball, d'una gran suficiència en els dos aspectes, ha tingut tot l'encant i la frescor i la subtilesa que requeria. Semblava un autèntic treball d'especialista per la seva idoneïtat tan precisa. D'aquesta manera, i comptant també amb l'eficàcia actoral de Cesc Sánchez i la de l'acompanyament al piano de Maria Eugènia Gassull, aquest tipus de propostes poden assolir la categoria d'autèntiques obres d'art, de productes, que dins de la seva senzillesa i discreta ambició, ofereixen al·licients molt particulars i recomanables.

Bona recreació de La Creació

per X.C.-D.

John Elliot Gardiner compta amb el *desideratum* dels directors d'orquestra: la incondicionalitat del públic. No importa que les seves propostes juguin amb elements desconeguts; l'auditori li presta la seva confiança. És obvi que, en el seu concert barceloní per a la Fundació Caixa de Catalunya, ni l'obra interpretada, ni l'orquestra, ni el cor constituïen elements de sorpresa: l'oratori *La Creació* Hob. XXI.2 de Haydn, els English Baroque Solists i el Cor Monteverdi. Però es podia apostar *a priori* pels solistes vocals, en aquest cas la soprano canadenca Donna Brown, el tenor suís Michael Schade i el barítion anglès Gerard Finley, tres valors en alça que van causar una òptima impressió.

La fórmula de Gardiner és complexa: rigor musicològic, autocràcia basada en la confiança en els col·laboradors, entusiasme, voluntat d'amenitat en l'explicació d'una història. Sap il·luminar la música sense potenciar els "efectes especials", no convertir en postissa una aproximació que és historicista tant en la globalitat del concepte rector com en els detalls. La fruïció de Gardiner en la concertació resulta comunicativa i es transvasa immediatament al públic per mitjà de la justesa d'uns intèrprets ideals sense afany de protagonisme, contents de fer música amb ell.

J. E. Gardiner

El cor i l'orquestra són emanacions del mateix Gardiner i la seva sonoritat "antiga" ens sona tan natural que les versions amb orquestres grans ens semblen irremissiblement excessives. Per complir amb la grandiositat de l'oratori de Haydn n'hi ha prou amb els elements que empra Gardiner, destinataris de grans ovacions, particularment el Cor Monteverdi.

OBC: qüestió de batutes

Amir Katz

Orquestra Simfònica de Barcelona i Nacional i de Catalunya.
Directors: Franz-Paul Decker, Heinz Wallberg i Stanislav Skrowaczewsky.
Solistes: Amir Katz i David Lively, pianistes.
Dies 3, 17 i 24 de febrer de 1995.
Palau de la Música Catalana.

per F. TAVERNA i BECH

Durant el mes de febrer F.P. Decker, H. Wallberg i S. Skrowaczewsky van tenir cura de la direcció del nostre conjunt simfònic i ciutadà, amb uns resultats que resumirem sense fer cap tipus de comparació entre ells.

Com sempre, Decker va obtenir un esplèndid rendiment del conjunt que ell va modelar i en el qual ja falten alguns dels elements que hi va portar. Ara bé, amb Decker va actuar també un vell conegut del nostre públic, Joel Pitchon, la qual cosa ens va fer pensar en la constant desfilada de *concertinos* que estem presenciant aquesta temporada. Certament, abans en els programes de mà hi havia la llista dels professors d'orquestra (una bona iniciativa que s'ha abandonat inexplicablement), ja que almenys sabíem qui era qui dins del conjunt català i barceloní. Tanmateix, deixem aquestes reflexions i centrem-nos en el comentari del concert de Decker. D'ell, precisament, recordem digníssimes versions de la música de Rachmàninov, i concretament del conegut i popular *Segon concert per a piano;* tanmateix, però, en aquesta ocasió ho va tenir difícil amb Amir Katz (Premi Canals 1993), pianista pulcre i correcte –vull dir d'aquells que les "donen totes"–, però que semblava poc expressiu i més orientat cap al discurs elegant o bé a no exagerar l'eloqüència de la interpretació. En canvi, amb una versió intensament lírica, matisadíssima de coloracions sonores i uns *tempi* de caràcter vitalista, Decker ens va fer escoltar sense cap mena d'obstacles les innombrables belleses i emocions de la *Vuitena* de Shostakòvitx. Sortosament, encara tenim Decker com a principal director invitat, cosa que és un privilegi.

El simfonisme de Bruckner no resulta fàcil per al gran públic; amb tot, el rigor i la riquesa dels seus dilatats desenvolupaments sonors constitueixen un veritable atractiu per als directors orquestrals. Ara bé, si qui ha de dirigir no té gaire clar el conjunt de l'obra d'aquest admirable compositor postromàntic, la interpretació corre el perill de transformar-se en una avorrida reiteració de formulacions sonores. Sortosament, la quasi monumental *Cinquena* va gaudir d'una interessant traducció gràcies al gest precís de Heinz Wallberg, un veritable i estimat coneixedor de la música de Bruckner. Ell, amb la inestimable col·laboració de l'orquestra, va anar bastint el curs de la música, tot contrastant els moments de tensió amb els de relaxament contemplatiu.

David Lively, premi Txaikowski, un pianista amb ganes de fer lluir una tècnica i agilitat impecables, ens va quasi avorrir en una pàgina tan bella i suggeridora com és el *Segon concert per a piano* de Béla Bartók. Aquesta va ésser una de les decepcions d'un concert amb programa veritablement atractiu: l'obertura del *Coriolà* de Beethoven, l'esmentat concert de Bartók i la *Primera simfonia* de Brahms, obres a les quals el director, Stanislav Skrowaczewsky, no encertà de vitalitzar. Veritablement sorprengué l'escassa bellesa de la sonoritat que s'assolí, així com també una alarmant imprecisió que es detectava en l'atac de les frases, aspectes que imputaríem a la tasca no sempre motivadora o comunicativa ni gens clara del director.

Rahman El Bacha, massa ponderat

per X.C.-D.

El pianista libanès Abdel Rahman El Bacha ho tenia difícil per partida doble en la seva presentació a l'Estat espanyol, de la mà d'Euroconcert, per la formidable concurrència del mític Sviatoslav Richter tocant a l'Auditori de St. Cugat i per la mateixa fama que el precedia. Comentaris de crítics de prestigi citades al programa de mà, el qualifiquen de "talent extraordinari" i l'assenyalen com "un dels pianistes més grans de l'actualitat" (sic) i la seva integral de les *Sonates* de Beethoven ha obtingut consideracions al més alt nivell. Tal vegada va ser aquest enaltiment el que va provocar un cert desencís en una part del públic –no precisament la més exigent–, que potser pensava poder aplaudir un nou Padereswki.

El Beethoven escoltat al Palau –*Sonates núms. 4, 15* ("*Pastoral*") i *29* ("*Hammerklavier*")– era més florit que el de l'enregistrament, com interpretat amb una intenció més decorativista i una potenciació dels contrasts que agraeixen les sonates primerenques i obres com la *Pastoral*. En els passatges més preciosistes, però, tendeix a aplicar un enfocament apol·lini que incrementa la descol·locació de l'oient que creu conèixer aquesta música. És un Beethoven que, sobre la base de la fermesa rítmica, encadena episodis que es transvasen energia i que es resolen els uns en altres en una síntesi paradoxal de factura canònica i de resolució romàntica dels efectes. Es crea una dicotomia entre una construcció severa i d'una gran solidesa i l'accentuació del fraseig de clara inspiració fortepianística en molts moments. Sigui com sigui, El Bacha és un gran intèrpret que va salvar un lapsus de memòria en afrontar la fuga de la *Sonata Hammerklavier* en una demostració per passiva de la seva professionalitat i els seus immensos recursos tècnics. En aquesta obra augusta, el pianista va potenciar la coherència del discurs per damunt de l'entitat formal i la va fer entenedora, transparent, perquè les regles del joc havien quedat prèviament establertes. Una *Bagatel·la* va posar punt final d'amabilitat al recital.

Un detall rellevant: els comentaris al programa esmentaven les notes que la gran pianista Blanca Selva va escriure sobre les *Sonates* de Beethoven amb motiu de la seva interpretació per primera vegada a Barcelona com a cicle complet. D'això fa exactament cinquanta anys.

The very best of Joe Jackson

per DAVID PICÓ S.

Tenim sort. L'obertura del Palau de la Música al món del *pop* ens ha permès gaudir d'alguns dels concerts més saborosos i atractius dels darrers anys. Aquella mena de concerts que ni l'alta tecnologia, ni un milió de watts, ni els grans estadis poden oferir. Concerts, per exemple, com el d'Elvis Costello i Brodsky Quartet, ara fa un parell d'anys, o com el de David Byrne, uns mesos enrera. Concerts vibrants, amb un encant i un caliu compartit per públic i... músics.

L'actuació de Joe Jackson, el passat 11 de febrer, s'afegeix a la llista de concerts amb categoria.

Joe Jackson, com Costello i Byrne (aquest últim als EUA), va donar-se a conèixer al final dels setanta i principis dels vuitanta, per esdevenir ràpidament un dels exponents més incisius i imaginatius de la *new wave* (nova onada) anglesa. Ben aviat, però, va abandonar el regne de la *new wave* –mentre altres estrelles s'aferraven al tron fins a ser enderrocades per la moda següent– per redescobrir formes musicals arcaiques, tot buscant la font del ritme i la melodia. Aleshores és quan es desenvolupa el talent melòdic de Jackson –advertit des d'un inici– i edita discos de jazz, *soul*, *funk*, salsa, *swing* i fins i tot bandes sonores. Tot, amanit amb la veu i l'elegància pròpies d'un *gentleman* nòmada del *pop*.

Tornem al Palau. Abans de Jackson va actuar el cantant australià Paul Kelly, acompanyat d'una guitarra acústica i una harmònica. La senzillesa de les seves cançons, oscil·lant entre el folk, el *pop* i el *country*, i la seva interpretació, nua i sense concessions ornamentals, va agradar al públic que omplia el Palau.

I llavors sí, el senyor Jackson. I amb ell, un concert completíssim, variat i amb bon humor.

Afortunadament, Jackson no va convertir el concert en un acte de promoció del nou disc, *Night Music*. Conscient que el seu nou treball, intimista i amb molts talls instrumentals, s'allunya dels paràmetres del *pop*, va dir: *ara tocaré cinc peces del nou disc. Aquells a qui no agradi, poden marxar una estona i fer una cigarreta. No passa res*. Abans, però, ja havia interpretat un tema de *Night Music*, adaptat per a piano, és a dir, una *cheap version* (versió barata), com va dir ell. Els temes instrumentals, però, semblen més introduccions a cançons mai no cantades, que no pas peces autònomes amb força pròpia. En canvi, la unió de piano i veu va ser excel·lent, malgrat les deficiències del volum de so.

Jackson va fer un recorregut pels seus èxits amb peces com l'esplèndida "Is she really going out with him?" (del disc *Look Sharp!*), "It's different for girls" (de *I'm the man*), "Steppin' out" (de *Night and Daya*), "You can't get what you want" (de *Body and soul*), "Home town" (de *Big World*) o "Down to London" (de *Blaze of glory*). Les peces estaven arranjades per ser interpretades pel nou grup (baix, percussions i violí), tot i que molts cops es tractava de versions per a piano sol, en què Jackson mostrava els seus coneixements de pianista autodidàctic i la seva sensibilitat melòdica. Al final del concert, Jackson va deixar el piano i va treure una guitarra pintada a quadrets blancs i negres i un amplificador portàtil. Tothom esperava aquell moment. El moment de reviure, potser per última vegada, l'esclat de la *new wave*. Jackson, aquest cop, es va cenyir a l'original. I l'original era *I'm the man*, un dels títols més emblemàtics i electrificats de la *new wave* anglesa. Magnífic.

Al Palau vam presenciar, en directe, una mena de "the very best of Joe Jackson". Tenim sort. Concerts com aquest n'hi ha pocs, ben pocs.

CATALUNYA RÀDIO
FUNDACIÓ ORFEÓ CATALÀ-PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Catalunya Ràdio s'ha incorporat com a **Membre d'Honor** de la **Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana** per a la Temporada 1994-1995.
L'acord de col·laboració ha estat signat per el Sr. Lluís Oliva i Vazquez de Novoa, Director de **Catalunya Ràdio** i el Sr. Fèlix Millet i Tusell, President de la **Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana.**

Amb aquest patrocini **Catalunya Ràdio** expressa, una vegada més, el seu ferm suport a la cultura.

BIBLIOTECA

Perennitat d'Eduard Toldrà

L'escaiença de la commemoració del centenari del naixement d'Eduard Toldrà no podia passar desapercebuda al món musical català. I així, des de diferents àmbits i amb la coordinació institucional aquest 1995 ha de servir per recordar la figura de qui ha estat un dels músics de trajectòria més transcendent en aquest país i en aquest segle.

Amb motiu de commemorar-se el vint-i-cinc aniversari de la seva mort, l'any 1987 aquesta publicació va dedicar un tema força complet al músic vilanoví, avançant-se d'aquesta manera en el seu recordatori. Per això, ara, el lector trobarà en aquesta rememoració un tipus de material poc corrent i poc habitual, amb la finalitat de fugir de tòpics, llocs comuns i repeticions gratuïtes i també a fi de mostrar aspectes que il·luminin moments i peripècies històriques significatives a la trajectòria del músic.

La figura d'Eduard Toldrà, polifacètica i polièdrica com poques, contemplada des de totes les seves dimensions i matisos, en tot cas sempre manté unes constants molt afermades, que són les que atorguen autèntica categoria. El director i el violinista, el compositor de cambra, de *lied*, d'òpera o de cobla, i l'home, l'amic, el pare de família mostren uns trets d'una rotunditat humana extraordinària. Res no es fa dissonant de res. I en les idíl·liques evocacions dels poemes dels poetes noucentistes o en les del modernista Maragall i en la saviesa de la seva obra per a cobla, hi ha un mateix nervi i una mateixa sensibilitat. En el geni de director madur i profund i en la bonhomia del seu esperit d'home generós i gran, hom hi troba una "gestualitat" física i anímica comuna, que també ajuden a configurar la seva grandesa global, sense fissures i amb un regust de perenennitat que fa tan i tan productiu el seu recordatori.

L'Atlàntida, el cant del cigne d'Eduard Toldrà

per ORIOL MARTORELL

A finals del juliol de 1961 la família Toldrà va marxar, com cada any, cap al poblet de Cantallops per passar-hi les vacances. Però aquesta vegada Eduard Toldrà va anar-hi amb la recança de no haver rebut encara, de la cèlebre editorial milanesa Ricordi, una partitura que esperava amb candeletes: la cantata de Manuel de Falla sobre el poema de Jacint Verdaguer l'*Atlàntida*. I l'esperava amb veritable delit perquè n'havia de dirigir l'estrena mundial el 24 de novembre al Liceu barceloní i dues audicions més: el 26 també al Liceu, i el 30, a Cadis, ciutat natal del gran compositor andalús.

En aquella època jo era secretari seu i de l'Orquestra Municipal, i en anar-se'n m'havia demanat que, sobretot, anés passant pel seu domicili del carrer de Girona i que tan bon punt arribés l'esperada partitura li portés a Cantallops o a Sant Feliu de Guíxols, on els Toldrà també acostumaven a passar alguns dies. I va ser a principis d'agost quan, finalment, la meva esposa Montserrat i jo vàrem poder portar-li a Sant Feliu la voluminosa i desitjada partitura.

No en recordo amb exactitud la data, però allò que sí que recordaré sempre més és la gran emoció, il·lusió i respecte amb què Toldrà va anar fullejant la partitura, des del brillantíssim pròleg inicial (una de les millors pàgines de tota l'obra) fins a la *Salve en el mar* (amb la invocació a l'*estel de Montserrat*), i aturant-se d'immediat i sense vacil·lar gens en els passatges on li semblava veure més clarament la veritable mà de Falla: *Càntic a Barcelona*, *El somni d'Isabel*, etc.

Del període comprès entre aquell calorós dia estiuenc i les tres triomfals nits tardorals de l'estrena, en podria evocar molts records personals i col·lectius, però prefereixo centrar-los en aquell seu inoblidable gest quan ben entrada ja la nit del primer dia i després del potent acord conclusiu del *Cant dels Atlans* va aixecar –amb dificultats, plorosos els ulls, amarat tot ell de suor i sobreposant-se a la fatiga accentuada per la cruel malaltia que ben aviat el duria a la mort– la gran partitura per canalitzar cap a les figures de Falla i de Verdaguer les inacabables ovacions amb les quals el públic premiava, sobretot, el seu gran esforç i la seva magnífica interpretació.

Finalment, doncs, semblava que el vell somni de Manuel de Falla de musicar el poema verdaguerià havia adquirit plena i definitiva realitat i que, des d'aquella efemèride històrica de la seva estrena en versió de concert (amb Eduard Toldrà, Victòria dels Àngels, Raimon Torres, Capella Clàssica Polifònica, Cor Madrigal, Coral Sant Jordi, Escolania del Sagrat Cor i Orquestra Municipal de Barcelona), el repertori oratorià universal s'havia enriquit amb una obra que davant el món sencer agermanava els noms de dos autèntics genis creadors, el nostre Verdaguer i el gadità Falla.

Però la llarga i complicada història d'aquell vell somni iniciat el 1926 amb motiu del cinquantenari del naixement del poema verdaguerià (i quan també Falla complia cinquanta anys), mantingut incansablement durant dos penosos decennis, truncat amb la mort del compositor el 1946, i teòricament realitzat i portat a terme per Ernesto Halffter, té encara molts aspectes no resolts del tot i que potser mai més no podrem ni aclarir-los i precisar-los. Ara, abans d'intentar resumir i comentar alguns dels trets essencials d'aquesta història, m'agradaria evocar esquemàticament els lligams que durant tota la seva vida van fer que Falla se sentís molt a prop de la nostra cultura, cap a la qual, d'altra banda, ja l'inclinava la directa ascendència familiar: valenciana per part del pare (el cognom ho indica prou) i catalana (Matheu) per part de la mare. Les orientacions del tortosí Pedrell (indiscutible patriarca del despertar de la música nacionalista hispànica) inicia forçosament aquesta relació, continuada amb les dels grans amics Albéniz i Granados, de l'insubstituïble i fidel Joan Gispert, del pianista Ricard Vinyes i del guitarrista Miquel Llobet (destinataris, respectivament, de les *Noches en los jardines de España* i de l'*Homenaje a Debussy*), dels pintors Rusiñol i Sert, de Pau Casals, o de la inoblidable Conxita Badia, que sempre recordo emocionada quan pensava en les últimes paraules que li havia dit en acomiadar-se'n abans de retornar a Catalunya: *Adiós Conxita, hasta luego; y si no, en lo eterno...*; amb els fruits de les estades a Sitges (on va acabar les *Noches...* i *El amor brujo*) i a les Illes (on, bo i buscant solucions als problemes vocàlics que li presentava l'*Atlàntida*, escriu la seva única pàgina coral *a cappella*: la chopiniana *Balada a Mallorca*, també sobre versos verdaguerians); i amb les tan freqüents i llargues visites a Barcelona, que concretaré tan sols en la motivada el 1926 per la seva estrena mundial del *Concerto* –amb Wanda Landowska– i el 1939 pel seu definitiu adéu a les terres ibèriques en marxar cap a l'Argentina.

I fou precisament entre aquestes dues dates que

Falla va començar a omplir pentagrames –des de simples i breus motius melòdics, rítmics o tímbrics, fins a pàgines gairebé acabades del tot– i, segons que sembla, àdhuc va fer-ne sentir determinats fragments a alguns amics. De tota manera, i malgrat que el seu epistolari revela una constant preocupació pel tema de l'*Atlàntida* i que sovint s'hi afirmi que el treball avança, que l'obra es va perfilant i que aviat estarà enllestida, la veritat és que quan el 1939 s'embarcà al port barceloní en el *Neptuno* ningú no sabia exactament què era el que s'emportava de l'*Atlàntida* cap a les Amèriques. Començava el nou enigma, encara no resolt del tot, de l'*Atlàntida*.

Com és natural, els set anys d'exili voluntari, d'allunyament i de silenci, no van ajudar gens ni mica al coneixement de la situació veritable, i els rumors –tots ells procedents de "fonts molt fidedignes"– van anar entreteixint la llegenda que encara avui perdura. Entre els testimonis documentals més interessants d'aquesta època hi ha, per exemple, una carta del mateix Falla a l'alcalde de Barcelona (6 de juliol de 1945), responent a la petició de poder incloure algun fragment en un concert de l'Orquestra Municipal i en la qual li diu que *muy a pesar mío el trabajo no está aún en condiciones de poder enviar el material con el tiempo necesario para poder ser ejecutado (aunque fuese parcialmente) dentro de este año en que conmemoramos el centenario del glorioso Verdaguer. Quede, pues, todo aplazado hasta que, Dios mediante, el estado de mi salud me permita cumplir el gran deseo de volver a España y hallarme con ustedes, colaborando con todos*... Una mica més d'un any més tard, el novembre de 1946 i després d'uns mesos d'inactivitat gairebé total, Falla moria; l'*Atlantida*, doncs, per força continuava no estant *aún en condiciones* i la impressió més generalitzada era que, repetint-se la mítica història, de nou havia quedat sepultada en el més pregon dels mars, en el mar de *lo eterno*.

Però molt aviat comencen a córrer veus que el material que ha arribat a la família de Falla és molt copiós i que gairebé només es tracta de seleccionar-ne versions diferents d'alguns fragments i d'orquestrarne d'altres. La família rep pressions de tot arreu (des de governamentals fins a comercials) i, finalment, el 1956, Ernesto Halffter rep l'encàrrec oficial (per part dels hereus i de l'editorial Ricordi) de començar a ordenar, classificar i posar en net els papers originals, i d'acabar l'obra, cosa que –després de moltes vicissituds, a més de declaracions ambigües i contradictòries– no porta a terme fins uns mesos abans de l'estrena barcelonina. No hi ha dubte que Ernesto Halffter podia ser un dels homes més indicats per a aquesta empresa, però tampoc no hi ha dubte que en aquest cas la seva actitud va ser, si més no, desconcertant. I va ser-ho, perquè mai no va deixar clar quin havia estat el seu treball, què havia trobat i què havia hagut de corregir, refer, orquestrar o completar. Sis anys semblen molts anys només per donar els darrers retocs a una obra gairebé acabada i a la qual –descontent, segons ell, d'aquella primera versió– va continuar modificant i, sobretot, afegint-hi noves pàgines per a diverses de les successives noves "estrenes": Milà, Madrid, Luzerna, Tolosa de Llenguadoc, etc. No crec que davant de tots aquests fets i d'afirmacions, com aquella que se li atribueix i que diu que està tan compenetrat amb l'obra que ja no sap què és de Falla i què és d'ell, la qualificació de desconcertant aplicada a la seva actitud pugui ser titulada d'exagerada.

L'obra de vint anys de la vida de Falla mereixia un respecte que m'atreviria a dir que no es va tenir; en aquells papers originals –més o menys complets, desordenats i potser caòtics i tot– hi havia música autèntica de Falla que és gairebé segur que necessitava una mà que, amb les mínimes intervencions, en permetés l'audició, però no que se l'apropiés i ens amagués què hi havia de l'un i de l'altre. Allò que calia fer era abandonar l'utòpic projecte d'una grandiosa cantata escènica i limitar-se a estructurar una *suite* parcial però veritablement autèntica i que no hi ha cap dubte que hauria tingut una molt més àmplia difusió, més que no pas les llargues i ampul·loses pàgines halffterianes. Fet i fet, s'acostava molt més al veritable Falla la reduïda i triomfal estrena de finals del 1961 que no pas les més ambicioses restants.

L'Atlàntida va constituir un triomf pel qual Toldrà va treballar amb una sensibilitat i intel·ligència extraordinàries

Un triomf pel qual Toldrà va treballar amb una sensibilitat i una intel·ligència extraordinàries i sobreposant-se heroicament al mal que l'anava minant i que –després de l'últim acord gadità i, per tant, ja complerta la seva missió– el va abatre definitivament tan bon punt va arribar a Barcelona i el va fer caure ja del tot vençut al llit per no aixecar-se'n mai més.

I un triomf celebrat unànimement per la crítica internacional, que després d'algunes de les altres successives "estrenes", encara el valorava més favorablement, tal com, per exemple, i referint-se a la de la Scala de Milà, va escriure a "Le Monde" el prestigiós Jacques Lonchampt (20 de juny de 1962): *La interpretació musical va ser de gran qualitat i molt al punt. Això no obstant, no hi vàrem retrobar pas l'extraordinària fervor catalana que s'elevava de la primera audició a Barcelona, potser menys perfecta, però tant més emocionant sota la direcció del meravellós Eduard Toldrà, del qual fou el cant del cigne.*

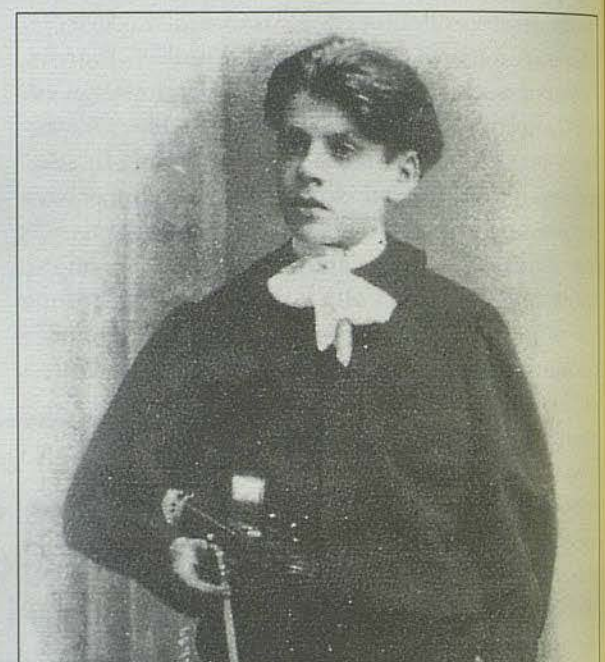
Impressions incoherents de la meva vida frívola a Barcelona (total, res!)

Resum d'un dietari personal

selecció i comentaris: JAUME COMELLAS

Entre el 4 de juliol de 1909 i el 31 de desembre de 1911, Eduard Toldrà va escriure un dietari en el qual notariava les vivències quotidianes. Amb el divertit títol exposat a la capçalera, es tracta d'un document manuscrit que ajuda a introduir-nos en la rica personalitat del músic, ja que hi obre de bat a bat el cor i l'animitat en unes autoconfessions amarades d'una sinceritat sense reserves.

En aquest sentit, cal recordar que Toldrà vivia els complexos anys de l'adolescència, ja que en iniciar el document era un noi que tot just acabava de fer 14 anys d'edat, i en cloure'l no havia complert els 16, període per si mateix molt difícil i significatiu, ja que s'hi congrien els trets del caràcter i culturals que després configuraran la maduresa de la persona. Això queda ben palès en aquest dietari, en el qual es veu molt clarament prefigurada la que serà, posteriorment, una personalitat riquíssima en tots els aspectes. Aspectes caracterològics prou definitis ja, fílies i fòbies musicals, concepció d'aspectes determinants de l'existència, i també retrat de circumstàncies molt concretes i ensems molt vives del moment que vivia es barregen en aquest document esplèndid, tenyit d'unes inevitables dosis d'ingenuïtat i d'un elegant i deliciós sentit de l'humor, tret que l'acompanyaria tota la vida. Hem fet una selecció del document segons una classificació temàtica que –creiem– facilita la situació de cadascun dels trets fonamentals que preocupaven especialment Toldrà en aquells moments, segons que resulta ben explícit en les seves pròpies paraules.

Toldrà als 8 anys d'edat

Justificació

El 4 de juliol, quan el dietari caminava cap a la fi, Eduard Toldrà fa una reflexió en la qual justifica el fet d'iniciar-lo. Les seves paraules donen pistes significatives sobre tot el que s'exposarà a continuació.

...Avui, en aquestes planes, hauria d'estar d'enhorabona, per diverses causes. Primera: perquè és aniversari. Aniversari d'un dia que no sé per què, vaig voler iniciar-me i començar a escriure quelcom referent a la meva vida, relatar fets, comentar impressions, revelar secrets... Tenen una condició, aquestes planes: la sinceritat. Si coses hi ha molt carrinclones, és que carrinclonejant jo coordinava idees; si hi ha frases, de tan romàntiques, mig cursis, sobretot d'un quant temps a aquesta part, són filles d'un entusiasme i d'una admiració excessiva per la idea que desenrotllo... Jo, aquí, espigolant paper mig blanc de tots els racons de casa, he anat fent feix amuntegant una pila de fulls que en el fons no diuen quasi res, però justificat queda amb el títol que li vaig voler posar el setembre passat. Efectivament. D'una vida frívola, quines impressions en poden sortir? Frívoles. I després de tot s'ha de veure en això una essència, no solament de la meva vida, sinó també del meu temperament. Jo ho crec així.

Amor a la música

L'amor a la música, la devoció per aquest art que aleshores omplia totes les hores de l'existència de Toldrà –mai no parla de fer sinó música–, es manifesta sovintejadament al llarg del seu dietari. Així, el 7 de desembre de 1910 escriu:

CATALUNYA MÚSICA

Programació mes de abril

DILLUNS, 3 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

PROKOFIEV: El bufó, ballet op. 21. Orquestra Simfònica del Ministeri de Cultura de l'URSS. Dir.: Gennadi Rozhdestvensky. (58m). M.HAYDN: Simfonia en Si b M, P.18. Orquestra Simfònica de Helsingborg. Dir.: Hans-Peter Frank. (19m). CORELLI: Sonate da camera op. 2, n. 5 i n. 6. London Baroque. (11m). CASELLA: Paganiniana, divertimento sobre temes de Paganini, op. 65. Orquestra Filharmònica de la Scala. Dir.: Riccardo Muti. (18m). ARRIAGA: Agar,ària per a soprano i orquestra. Angela Denning. Orquestra Simfònica de Bilbao. Dir.: Jesús López Cobos. (7m). MENDELSSOHN: Sonata per a piano, op. 6. Murray Perahia. (24m). BRUCH: Concert per a violí i orquestra n. 1, Op. 26. Jascha Heifetz. Nova Orquestra Simfònica de Londres. Dir.: Malcolm Sargent. (23m).

13.00 **MÚSICA I ANIMALS**

HAYDN: Simfonia n. 83 "La gallina". Philharmonia Hungarica. Dir.: Antal Dorati. (22m). RIMSKI-KORSAKOV: El gall d'or, suite. Orquestra Simfònica de Bolxoi. Dir.: Alexander Lazarev. (27m). J.STRAUSS: Obertura "La gallina cega". Orquestra Johann Strauss de Viena. Dir.: Willi Boskovsky. (9m).

14.00 **LA CANTATA DEL CAFÈ**

Programa de música coral. Selecció, guió i presentació: Àlex Robles.
CLAUDIO MONTEVERDI.
EL RITME DEL COR: Novetats discogràfiques, concerts i notícies que fan referència al món coral.

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

GLAZUNOV: Simfonia n. 7, op. 77. Orquestra Simfònica del Ministeri de Cultura de l'URSS. Dir.: G. Rozhdestvensky. (35m). MOZART: Adagio i Rondo per a harmònica de vidre, flauta, oboè i violoncel, KV 617. Dennis James. Marc Grauwels. Joris Van Der Hauwe. Luc Dewez. (13m). D.SCARLATTI: 7 sonates. Emil Guilels, piano. (25m). DEBUSSY: Khamma. Ballet. Orquestra Filharmònica de Rotterdam. Dir.: James Conlon. (21m). VANHAL: Concert per a 2 fagots i orquestra. Annika Wallin i Arne Nilsson. The Umea Sinfonietta. Dir.: Jukka-Pekka Saraste. (23m). BRUCKNER: Te Deum. Joan Rodgers. Catherine Wyn-Rogers. Keith Lewis. Alastair Miles. Corydon Singers i Orquestra. James O'Donnell, orgue. Dir.: Matthew Best. (23m). GRANADOS: Intermedi de "Goyescas". Pepe i Celín Romero, guitarres. (5m). MARAIS: La gamme. London Baroque. Dir.: Charles Medlam. (35m). BRAHMS: Concert per a violí i orquestra, op. 77. Viktoria Mullova. Orquestra Filharmònica de Berlín. Dir.: Claudio Abbado. (40m).

20.00 **SELECCIÓ DE JAZZ**

Programa dedicat a la música de jazz amb guió d'Albert Mallofré.

22.00 **TEMPORADA DE L'OBC**

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 2 d'abril de 1995 al Palau de la Música Catalana. HINDEMITH: Metamorfosis simfòniques sobre un tema de Weber. MOZART: Concert per a piano i orquestra n. 23, KV 488. BEETHOVEN: Simfonia n. 5. Jutta Czapski. Orquestra simfònica de Barcelona i nacional de Catalunya. Dir.: Gunther Herbig.

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIMARTS, 4 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

VAUGHAN WILLIAMS: Simfonia Antàrtica. Norma Burrowes, soprano. Cor Philharmònic de Londres. Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.: Adrian Boult. (42m). BOCCHERINI: Quintet per a dos violins, dues violes i violoncel, op. 60 n. 5, G 395. Ensemble 415. (22m). GURIDI: Deu melodies basques. Orquestra Simfònica de RTVE. Dir.: Miguel A. Gómez Martínez. (22m). BOISMORTIER: Sonata per a tres flautes de bec i baix continu, op. 7 n. 6. La Fontegara Amsterdam. (7m). R.STRAUSS: Suite de Danses, sobre peces de Couperin. Orquestra Simfònica del Metropolitan de Tòquio. Dir.: Hiroshi Wakasugi. (30m). TXAIKOVSKI: Concert per a piano i orquestra n. 1, op. 23. Claudio Arrau. Orquestra Simfònica de Boston. Dir.: Colin Davis. (37m).

13.00 **MÚSICA I ANIMALS**

MESSAGER: Suite del ballet "Les deux pigeons". Orquestra de la Royal Opera House, Covent Garden. Dir.: Charles Mackerras. (24m). DVORAK: El colom del bosc, poema simfònic op. 110. Orquestra Filharmònica Txeca. Dir.: Bohumil Gregor. (21m). KARLOWICZ: Música per al colom blanc, op. 6. Orquestra Simfònica Nacional Polonesa a Varsòvia. Dir.: Witold Rowicki. (10m).

14.00 **MOMENTS LÍRICS**

FALL: Die Rose von Stambul, opereta (extractes). Erika Köth. Rudolf Schock. Günther Arndt-Chor. Orquestra Simfònica de Berlín Dir.: Frank Fox. (17m). MUSSORGSKI: Dues àries dels actes I i IV de "Boris Godounov". Boris Christoff, baix. Ana Alexieva, mezzo-soprano. Cors de l'Òpera de Sofia. Orquestra de la Societat de Concerts del Conservatori. Dir: André Cluytens. (17m). GIMÉNEZ, CHAPI: Quatre àries de sarsuela. Victòria dels Àngels. Orquestra Nacional d'Espanya. Dir.: Rafael Frühbeck de Burgos. (13m). W.KOLLO: Wie einst im Mai, opereta en 8 quadres. René Kollo. Marianne Larsen. Michael Lerchenberg. Gisela Ehrensperger. Gunter Sonneson. Membres del Cor dels Teatre Metropol de Berlín. Orquestra de la Ràdio del Sudoest d'Alemanya. Dir.: Peter Falk. (53m).

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

SMETANA: Blaník. Poema simfònic del cicle "La meva pàtria". Orquestra Filharmònica de Viena. Dir: James Levine. (15m). BACH: Sonata per viola de gamba i clavicèmbal, BWV 1028. Kim Kashkashian. Keith Jarrett. (13m). HAYDN: Simfonia n. 56. Philharmonia Hungarica. Dir.: Antal Dorati. (26m). BLAKE: Concert per a clarinet i orquestra. Thea King. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: H. Blake. (23m). GLIERE: La rosella vermella, Ballet. Orquestra del Teatre Bolxoi. Dir.: Yuri Fayer. (34m). LULLY: Dies Irae. Solistes vocals. Conjunt vocal "A Coeur joie" de Valence. Orquestra de Cambra Jean-François Paillard. (23m). SCHUMANN: Quartet de corda, Op. 41 n. 2. Quartet Melos (22m). ELGAR: Simfonia n. 2, op. 63. Royal Philarmonic Orchestra. Dir.: Charles Mackerras. (43m). MOZART: Sonata per a 2 pianos, KV 448. Murray Perahia i Radu Lupu, pianos. (22m).

20.00 **L'ÀUDIO-VISUAL**

Un programa d'Àlex Gorina.
EL GRAN REPERTORI: Revisió de les grans bandes sonores del cine.
NIT D'ESTRENA: Presentació de les bandes sonores més recents.

22.00 **LES SIMFONIES DE BRUCKNER**

Guió: Raimon Colomer i Joan Vives. Simfonia n. 7. Staatskapelle Dresden. Dir.: Giuseppe Sinopoli. (65m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIMECRES, 5 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

DUKAS: Simfonia en Do M. Orquestra de la Suisse Romande. Dir.: Armin Jordan. (41m). PURCELL: O consider my adversity, Z 32. Solistes vocals. Cor del King's Consort. Cor del New College, Oxford. The King's Consort. Dir.: Robert King. (9m). C.STAMITZ: Parthia en Mi b. Consortium Classicum. (9m). MENDELSSOHN: Quartet de corda op. 81. Quartet de corda Coull. (22m). BUXTEHUDE: Xacona, BuxWv 159. René Saorgin, orgue. (7m). VILLA-LOBOS: Bachianes brasileres n. 3 per a piano i orquestra. Jorge Federico Osorio. Royal Philharmonic Orchestra. Dir.: Enrique Bátiz. (26m). WAGNER: Tristany i Isolda, preludi i mort d'amor. Orquestra Filharmònica de Munic. Dir.: Sergiu Celibidache. (21m). BACH: "Ich habe genug" (No em falta res), cantata BWV 82. René Jacobs. Ensemble 415. Dir.: Chiara Banchini. (25m).

13.00 **MÚSICA I ANIMALS**

SIBELIUS: El cigne de Tuonela, op. 22 n. 2. Orquestra Simfònica de Boston. Dir.: Colin Davis. (10m). SCHUBERT: El cant del cigne, cicle de lieder D. 957 (extractes). Gérard Souzay, barítion. Dalton Baldwin, piano. (25m). TXAIKOVSKI: El llac dels cignes, ballet en quatre actes. (4t. acte). Orquestra Simfònica de Boston. Dir.: Seiji Ozawa. (17m).

14.00 **EL GRAN SEGLE**

Programa de música antiga. Selecció, guió i presentació a càrrec de Joan Vives.
L'ESCOLA MONTSERRATINA: El llibre vermell.
TEMPS DE LES MUSES.

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

BARTOK: El príncep de fusta, ballet Op. 13. Orquestra Filharmònica de Nova York. Dir.: Pierre Boulez. (55m). G.B.SANMARTINI: Simfonia en Sol M. Ensemble 415. Dir: Chiara Banchini. (10m). FAURE: Sonata per a violí i piano, op. 13. Marie-Annick Nicolas. Boris Petrov. (26m). CRUSELL: Introducció i tema variat suec, op. 12. Hakan Rosengren, clarinet. Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca. Dir.: Okko Kamu. (12m). WALTON: Suite de la pel·lícula Enric V. Cor i Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.: Carl Davis. (14m). BEETHOVEN: Gran Fuga en Si b M, op. 133. Quartet Talich. (16m). HANDEL: Cecilia, volgi un sguardo. J. Smith. J. Elwes. The English Concert. Dir.: Trevor Pinnock. (28m). VERDI: Quartet de corda en mi m. Quartet Bessler-Reis. (23m). BORODIN: Simfonia n. 1. Reial Orquestra Filharmònica d'Estocolm. Dir.: Gennady Rozhdestvensky. (36m).

20.00 **SELECCIÓ DE NOVETATS**

Espai patrocinat per CRISOL.

22.00 **ALMANAC**

Un espai destinat a evocar i reviure els fets més representatius del passat musical. Guió i selecció d'Àlex Robles.

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIJOUS, 6 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

SIBELIUS: Simfonia n. 3, op. 52. Orquestra Simfònica de Londres. Dir.: Colin Davis. (30m) HAYDN: Quartet amb flauta op. 5 n. 4, Hob II:1. Barthold Kuijken. Sigiswald Kuijken. François Fernandez. Wieland Kuijken. (22m). GUASTAVINO: 2 cançons. Josep Carreras, tenor. Martin Katz, piano. (5m). GLINKA: El príncep Kholmski. Orquestra Simfònica de l'URSS. Dir.: E. Svetlanov. (21m). GERHARD: Alegrías, divertiment flamenc. Orquestra Simfònica de Tenerife. Dir.: Víctor Pablo Pérez. (12m). BACH: Obertura n. 1, BWV 1066. Concentus Musicus de Viena. Dir.: Nikolaus Harnoncourt. (27m). SCHUMANN: Fantasiestücke per a clarinet i piano, op. 73. Duo Reinecke. (11m). GAZZANIGA: Stabat Mater per a solistes, cor mixt, orquestra i orgue. Cappella Musicale de la Catedral de Verona. Dir.: Alberto Turco. (32m).

13.00 **MÚSICA I ANIMALS**

VAUGHAN WILLIAMS: Suite Aristofànica "Les vespes". Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.:A. Boult. (27m). STRAVINSKI: Scherzo fantàstic. Orquestra Simfònica de Detroit. Dir.: Antal Dorati. (14m). SCHUMANN: Papillons. Fabienne Jacquinot, piano. (14m).

14.00 **MÚSICS DE CATALUNYA**

PROGRAMA DEDICAT A EDUARD TOLDRÀ.
Vistes al mar. Orquestra de Cambra del Palau de la Música Catalana. Dir.: Gonçal Comellas. (18m). Set cançons populars. Orfeó Català. Dir.: Jordi Casas. (13m). Quartet de corda en do m. "Per l'Art". (Versió per a orquestra de corda). Orquestra de Cambra de l'Empordà. Dir.: Carles Coll i Costa. (25m). Cançó de l'amor que passa. Carmen Bustamante. Manuel García Morante. (4m). L'hostal de la Peira, sardana. Cobla Principal de la Bisbal. Dir.: Ricard Viladesau. (5m). Maig. Romanç de Santa Llúcia. Cançó de bressol. Montserrat Caballé, soprano. Rosa Sabater, piano. (9m). Sis sonets per a violí i piano. Ezequiel Larrea. Dana Protopopescu. (22m).

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

WEBER: Simfonia n. 1. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Baviera. Dir.: Wolfgang Sawallisch. (25m). BACH: Concert per a violí i corda, BWV 1041. Philip Bride. Ensemble Instrumental de France. (14m). L.BOULANGER: Salm n. 129. Pierre Mollet, barítion. Coral Elisabeth Brasseur. Orquestra de l'Associació de Concerts Lamoureux. Dir.: igor Markevitx. (6m). GRAGNANI: Quartet per a dues guitarres, clarinet i viola, op. 8. Consortium Classicum. (20m). CAVRROY: Fantasies. Hespèrion XX. Dir.: Jordi Savall. (11m). CHOPIN: Concert per a piano i orquestra n. 1, op. 11. Claudio Arrau. Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.: Eliahu Inbal. (42m). R.STRAUSS: Divertimento, op. 86. Orquestra Simfònica del Metropolitan de Tòquio. Dir.: Hiroshi Wakasugi. (34m). HAYDN: Simfonia n. 1. Philharmonia Hungarica. Dir.: Antal Dorati. (13m).

19.00 **PENTAGRAMA**

Programa de divulgació musical. Guió i realització: Pere Burés i Àlex Robles.

20.00 **"A LA MANERA DE..."**

Un convidat ens proposa i comenta la música que li agrada. Guió i presentació de Joan Vives. Producció de Dolors Busquets.

22.00 **CONCERT IMAGINARI**

Guió i selecció: Raimon Colomer i Joan Vives.

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **MÚSICA DEL SEGLE XX**

Selecció de Carmina Malagarriga.
POETES DEL SEGLE.
SVIRIDOV: Oratori patètic per a dos baixos, cor i orquestra. Assen Vassilev. Orquestra Filharmònica Varna. Dir.: Andrei Andreev. (35m). SCHÖNBERG: El llibre dels jardins penjats, op. 15. Jan DeGaetani, mezzo-soprano. Gilbert Kalish, piano. (26m). XOSTAKOVITX: Set romances sobre poemes d'Alexander Blok. Elisabeth Söderström, soprano. Vladímir Ashkenazy, piano. Membres del Quartet Fitzwilliam. (24m).

02.00 **REPERTORI DE NIT**

DIVENDRES, 7 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

BIZET: Clovis et Clotilde, cantata a tres veus. Montserrat Caballé. Gérard Garino. Boris Martinovic. Orquestra Nacional de Lille. Dir.: Jean-Claude Casadesus. (36m). PAISIELLO: Concert per a arpa en La M. Jasna Corrado Merlak. Orquestra de Cambra de la Comunitat Europea. Dir: Dimitri Demetriades. (13m). GRANADOS: Danses espanyoles n. 10, 11 i 12. Alícia de Larrocha, piano. (16m). PUGNANI: Quintet n. 3. Ensemble L'Astrée. (22m). OFFENBACH: Orfeu als inferns, A. 600. (Obertura i ballet pastoral). Philharmonia Orchestra. Dir.: Antonio de Almeida. (18m). BEETHOVEN: La Victòria de Wellington, op. 91. Octophoros. Dir.: Paul Dombrecht. (14m). GRIEG: Sis cançons per a veu i orquestra Solveig Kringelborn, soprano. Reial Orquestra Filharmònica d'Estocolm. Dir.: Gennady Rozhdestvenski. (29m). HANDEL: Sonata per a dos violins i baix continu op. 5 n. 4. London Baroque. (12m).

13.00 **MÚSICA I ANIMALS**

GLINKA: Variacions sobre un tema d'El rossinyol d'Alyabiev. Kalery Kamishov, piano. (8m). STRAVINSKI: El cant del rossinyol. Orquestra de la Suisse Romande. Dir.: Neeme Järvi. (21m). HARTY: Oda a un rossinyol, per a soprano i orquestra. Heather Harper. Orquestra de l'Ulster. Dir.: B. Thomson. (23m).

14.00 **NOUS INTÈRPRETS**

BACH: Toccata en Re M, BWV 912. Yolanda Bonell, clavicèmbal. (11m). DEBUSSY: Sonata per a violoncel i piano. Rodolfo Zanni. Josep Mª Comajuncosas. (12m). VERDI, THOMAS i MASCAGNI: Tres àries. Anna Albelda, mezzo-soprano. Octavio Alvarez, tenor. Fernando Latorre, barítion. Amparo García, piano. (11m). CHOPIN: Fantasia, op. 49. Adolf Plà, piano. (14m).

15.00 **EL DIA DE L'OIENT**

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres

oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 **GRANS OBRES**

TOLDRA: El giravolt de maig. Francesca Callao. Anna Ricci. Joan Ferrer. Raimon Torres. Bartomeu Bardagí. Francesc Chico. Orquestra Simfònica Catalana. Dir.: Antoni Ros-Marbà. (81m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DISSABTE, 8 D'ABRIL DE 1995

07.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Dolors Busquets.

10.00 **PENTAGRAMA**

Repetició del programa emès el dijous.

11.00 **EL DIA DE L'OIENT**

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 21 de desembre de 1993 a la Basílica del Sant Esperit de Terrassa. BACH: Concert per a violí i oboè, BWV 1060. Cantata BWV 51. Magnificat, BWV 243. Al·la Voronkova, violí. Francesc Castillo, oboè. Maria Isabel Fuentealba, soprano. Douglas Prosser, trompeta. Nalibel Martinez, contralt. Emili Rosés, tenor. Ramón Gener, baix. Cor Montserrat. Camerata Mediterrània. Dir.: Guerassim Voronkov. (66m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIUMENGE, 9 D'ABRIL DE 1995

07.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Pilar Subirà.

10.00 **LA MÚSICA RELIGIOSA**

Espai monogràfic dedicat a la música religiosa de tots els temps. SAINT-SAENS: Missa a quatre veus, op. 4. Simon Colston. Anthony de Rivaz. John Vickers. Trevor Owen. Brian Harvey. Roy Massey i Paul Trepte, orgue. Cor de la Catedral de Worcester. Dir.: Donald Hunt. (44m).

11.00 **TRANSMISSIÓ EN DIRECTE DE LA MISSA CONVENTUAL DES DEL MONESTIR DE MONTSERRAT**

12.30 **DIVERTIMENT**

Un aperitiu musical de Carmina Malagarriga que combina la música amb la informació i la participació dels nostres oients.
BLOC DE NOTES.
EL TRENCACLOSQUES.
SAC DE DUBTES.

15.00 **"A LA MANERA DE..."**

Repetició del programa emès el dijous al vespre.

17.00 **TEMPORADA D'OPERA DE CATALUNYA MÚSICA**

DVORAK: Rusalka, òpera en tres actes. Gabriela Benacková-Cápová. Wieslaw Ochman. Drahomira Drobková. Richard Novák. Cor i Orquestra Filharmònica Txeca. Dir.: Václav Neumann. (157m).

19.45 **REPERTORI DE CONCERT**

SCHUBERT: Quartet de corda n. 10, D. 87. Quartet Takács. (25m). GROFÉ: Suite del Gran Cañón. Orquestra Simfònica de Detroit. Dir.: Antal Dorati. (37m). BACH: Sonata per a oboè d'amor, viola i continu n. 4, BWV 528. Heinz Holliger, oboè. Tabea Zimmermann, viola. Christiane Jaccottet, clavecí. Thomas Demenga, violoncel. (9m). POULENC: Concert "Champêtre". George Malcolm, clavecí. Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir.: Iona Brown. (25m). MOZART: Missa de la Coronació, KV 317. Solistes vocals. King's College Choir. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir: Stephen Cleobury. (27m).

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per la Ràdio Finlandesa el dia 2 de setembre de 1993 a la Sala Finlàndia. BRITTEN: Quatre interludis marins de Peter Grimes, op. 33 a. HINDEMITH: Der Schwanendreher, concert per a viola i orquestra. BEETHOVEN: Simfonia n. 3, op. 55. Gérard Caussé, violí. Orquestra Simfònica de la Ràdio Finlandesa. Dir.: Marek Janowski. (95m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DILLUNS, 10 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

MARTUCCI: Concert per a piano en re m. Jeffrey Swann. Orquestra Filharmònica de Montpeller. Dir.: Massimo De Bernart. (31m). MOZART: Regina coeli, KV 108. Charlotte Margiono. Cor Arnold Schönberg. Concentus musicus Viena. Dir.: Nikolaus Harnoncourt. (15m). ELGAR: Variacions sobre un tema original "Enigma", Op. 36. Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.: Bryden Thomson. (31m). BOCCHERINI: Simfonia op. 37 n. 1, G 515. Deutsche Kammerakademie Neuss. Dir.: Johannes Goritzki. (15m). PADEREWSKI: Miscel·lània, op. 16. Karol Radziwonowicz, piano. (34m). R.STRAUSS: Concert per a oboè i orquestra en Re M. Ingo Goritzki. Orquestra de Cambra de Lausanne. Dir.: Matthias Aeschbacher. (24m). CALDARA: D'improviso, cantata per a contratenor. Gérard Lesne. Il Seminario musicale. (10m).

13.00 **MÚSICA DE SETMANA SANTA**

HAYDN: Les 7 últimes paraules de Crist a la creu, op. 51. Quartet de corda Delmé. (51m). TOMASI: Setmana Santa a Cuzco, per a trompeta i orgue. Bernard Soustrot. François-Henri Houbart. (6m).

14.00 **LA CANTATA DEL CAFÈ**

Programa de música coral. Selecció, guió i presentació: Àlex Robles. CLAUDIO MONTEVERDI. EL RITME DEL COR: Novetats discogràfiques, concerts i notícies que fan referència al món coral.

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

NEDBAL: Princessa Jacinta, suite de ballet. Orquestra de Cambra Dvorak. Dir.: Miroslav Homolka. (34m). ABEL: Sonata per a flauta travessera i clavicèmbal n. 6. La Stagione. (10m). HUMMEL: Concert per a piano i orquestra op. 85. Dana Protopopescu. Nova Orquestra Filharmònica de la Ràdio Eslovaca. Dir.: Alexander Rahbari. (32m). GRIEG: Quartet de corda op. 27. Quartet Kontra. (37m). WASSENAER: Concerto Armonico n. 6 (atribuït a Pergolesi). Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir: Neville Marriner. (9m). BERLIOZ: Cleopatra, escena lírica. Janet Baker. Orquestra Simfònica de Londres. Dir.: Colin Davis. (21m). BEETHOVEN: Serenata, op. 8. Trio de corda de Viena. (30m). VOGLER: Simfonia (La Scala). Orquestra de Cambra del Museu Nacional, Estocolm. Dir.: Claude Génetay. (21m) MENDELSSOHN: Sonata per a violoncel i piano, op. 58. Henrik Brendstrup. Catherine Edwards. (26m).

20.00 **SELECCIÓ DE JAZZ**

Programa dedicat a la música de jazz amb guió d'Albert Mallofré.

22.00 **TEMPORADA DE L'OBC**

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 8 d'abril de 1995 al Palau de la Música Catalana. SCHUMANN: Concert per a violoncel i orquestra, op. 129. BRUCKNER: Simfonia n. 3. Robert Cohen. Orquestra simfònica de Barcelona i nacional de Catalunya. Dir.: Gunther Herbig.

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIMARTS, 11 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

DVORAK: Variacions simfòniques, op. 78. Orquestra Simfò-

nica de Londres. Dir.: Istvan Kertész. (23m). J.Ch.BACH: Concert per a clavecí i corda en Sol M. Huguette Dreyfus. Solistes de Tòkio. (15m). KROMMER: Quartet amb clarinet op. 21 n. 2. Dieter Klöcker. Consortium Classicum. (20m). SIBELIUS: La Tempesta, música d'escena op. 109 (Preludi i Suites). Orquestra Simfònica de Göteborg. Dir.: Neeme Järvi. (41m). G.CACCINI: Io parto, amati lumi. Ardi, cor mio (àries). Maurizia Barazzoni, soprano. Sandro Volta, llaüt. (15m). FIELD: Nova fantasia en Sol M. Miceal O'Rourke, piano. (7m). TXAIKOVSKI: Obertura en Fa M. Orquestra Nacional Russa. Dir.: Mikhail Pletnev. (11m). LOCATELLI: Concerto grosso op. 1 n. 3. Concerto Köln. (13m). CAMBINI: Quintet de vent op. 4 n. 1. Quintet Arnold. (15m).

13.00 **MÚSICA DE SETMANA SANTA**

GOUNOD: Les set paraules de Nostre Senyor Jesucrist a la Creu. Chorale Caecilia. Herman Verschraegen, orgue. Filharmonia Romanesa de l'Estat de Transilvània (Cluj-Napoca). Dir.: Jean-Louis Petit. (25m). A.SCARLATTI: Lamentacions de la Setmana Santa, "Lectio Prima Feria IVa Majoris Hebdomadae". Noémi Rime i Martina Lins, sopranos. Le Parlement de Musique. Dir.: Martin Gester. (18m). FIOCCO: Tercera Lamentació del Dimecres Sant. Ensemble Concerto. Dir.: Roberto Gini. (9m).

14.00 **MOMENTS LÍRICS**

DONIZETTI: Il Pigmalione, escena lírica en un acte. Paolo Pellegrini. Susanna Rigacci. Orquestra de cambra de l'Associació In Canto de Terni. Dir.: Fabio Maestri. (39m). CHUECA: La Alegría de la Huerta (Jota), i Agua, azucarillos y aguardiente (Preludi i Coro de Barquilleros). Pedro Lavirgen. Coro Cantores de Madrid. Orquestra de Conciertos de Madrid. Dir.: Pablo Sorozabal. (9m). BERNSTEIN: Candide, extractes. June Anderson. Jerry Hadley. Christa Ludwig. Orquestra Simfònica de Londres. Dir.: Leonard Bernstein. (18m). MILHAUD: Le Pauvre Matelot. Jacqueline Brumaire. Jean Giraudeau. Xavier Depraz. André Vessières. Solistes de l'Orquestra del Teatre Nacional de l'Òpera de París. Dir.: Darius Milhaud. (32m).

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

GRECHANINOV: Simfonia n. 1, op. 6. Orquestra Filharmònica Estatal George Enesco de Bucarest. Dir.: Richard Edlinger. (33m). LECLAIR: Primera recreació de música, op. 6. Conjunt Barroc de Limoges. Dir. Jean-Michel Hasler. (26m). STICH-PUNTO: Concert per a trompa i orquestra n. 5. Vladimira Klásnká-Bouchalová. Orquestra de Cambra de Praga. Dir.: Frantisek Vajnar. (17m). SHUBERT: Sonatina per a violí i piano D 408, op. pòst. 137 n. 3. Membres del Trio Arion. (16m). PURCELL: The Plaint. Alfred Deller, contratenor. Roderick Skeaping, violí barroc. Wieland Kuijken, baix de viola. William Christie, clavicèmbal. (7m). R.STRAUSS: Don Joan, poema simfònic op. 20. Orquestra Filharmònica de Berlín. Dir.: Riccardo Muti. (19m). MÚSICA MEDIEVAL ITALIANA: Istanpitta Ghaetta. The Dufay Collective. (7m). GIULIANI: Rossiniana, op. 119 n. 1. Claudio Marcotulli, guitarra. (16m). FALLA: Noches en los jardines de España. Rafael Orozco, piano. Jove Orquestra Nacional d'Espanya. Dir.: Edmon Colomer. (25m). PAISIELLO: Tantum Ergo. Leila Bersiani. Cors de la Ràdio Txeca. Orquestra Simfònica de Praga. Dir.: Edoardo Brizio. (10m). BRAHMS: Quartet de corda, Op. 67. Quartet Melos (34m). HANDEL: Concert per a orgue i orquestra op. 4 n. 2. Ton Koopman. The Amsterdam Baroque Orchestra. (10m).

20.00 **L'ÀUDIO-VISUAL**

Un programa d'Àlex Gorina. EL GRAN REPERTORI: Revisió de les grans bandes sonores del cine. NIT D'ESTRENA: Presentació de les bandes sonores més recents.

22.00 **LES SIMFONIES DE BRUCKNER**

Guió: Raimon Colomer i Joan Vives. Simfonia n. 8. Orquestra Filharmònica de Viena. Dir.: Carlo Maria Giulini. (87m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIMECRES, 12 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

DVORAK: Llegendes, op. 59. Orquestra Simfònica de Bamberg. Dir.: Neeme Järvi. (40m). MONTECLAIR: Concert per a flauta n. 1. Hedos-Ensemble. (18m). J.M.BACH: "Auf, lasst uns den Herren Loben", cantata. Henri Ledroit. Ricercar Consort. (7m). KORNGOLD: Schauspiel-Ouvertüre, op. 4. Orquestra Filharmònica del Nordoest d'Alemanya. Dir.: Werner Andreas Albert. (13m). HAYDN: Trio amb piano, Hob. XV:14. Trio Beaux Arts. (22m). BORODIN: Simfonia n. 3. Reial Orquestra Filharmònica d'Estocolm. Dir.: Gennady Rozhdestvensky. (20m). GURIDI: Una aventura de Don Quixot. Orquestra Simfònica de RTVE. Dir.: Miguel A. Gómez Martínez. (12m). TELEMANN: Obertura en mi m (Part I) de Tafelmusik. Concerto Amsterdam. Dir. Frans Brüggen. (27m).

13.00 **MÚSICA DE SETMANA SANTA**

ZELENKA: Lamentacions del Profeta Jeremies: Dimecres Sant. René Jacobs. Kurt Widmer. Instrumentistes de la Schola Cantorum Basiliensis. Dir.: René Jacobs. (24m). GILLES: Lamentation du mercredi soir. Solistes vocals. Cor i Orquestra Le Concert Spirituel. Dir.: Hervé Niquet. (16m). F.COUPERIN: Lliçons de tenebres per al dimecres: segona lliçó. A. Deller. P. Todd. R. Perulli. M. Chapuis. (13m).

14.00 **EL GRAN SEGLE**

Programa de música antiga. Selecció, guió i presentació a càrrec de Joan Vives. L'ESCOLA MONTSERRATINA: Segles XVI i XVII. TEMPS DE LES MUSES.

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

KHATXATURIAN: Simfonia n. 3 "Simfonia-poema". BBC Philharmonic. Dir.: Fedor Glushchenko. (25m). WEICHLEIN: Sonata n. 4 "Encaenia Musices", vol. I. Ars Antiqua Austria. Dir.: Gunar Letzbor. (8m). FREDERIC II DE PRÚSSIA: Concert per a flauta i orquestra en Do M. Jean Pierre Rampal. Orquestra Antiqua Musica. Dir: Jacques Roussel. (14m). SPOHR: Quartet de corda n. 6, op. 27. New Budapest Quartet. (31m). TRAETTA: Stabat Mater per a solistes, cor i corda. Solistes vocals. Cor Polifònic Farnesiano de Piacenza. Ensemble Giovanile Ambrosiano. Dir.: Italo Lo Vetere. (27m). RUBINSTEIN: Ivan IV, quadre musical op. 79. Orquestra Simfònica Russa. Dir.: Igor Golovchin. (24m). GRAUN: Concert en Fa M. Ricercar Consort. (10m). CLEMENTI: Sonata per a clavicèmbal, flauta i violoncel op. 21 n. 1. Enrico Casularo. Vito Paternoster. Andrea Coen. (13m). PUCCINI: Edgar, dos preludis. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Berlín. Dir.: Riccardo Chailly. (8m). FALLA: El sombrero de tres picos. Suite. Philharmonia Orchestra. Dir.: Carlo Maria Giulini. (19m). STENHAMMAR: "La cançó", cantata. Iwa Sörenson. Anne Sofie von Otter. Stefan Dahlberg. Per-Arne Wahlgren. Cor de la Ràdio Sueca. Cor de Cambra de l'Acadèmia de Músics d'Estocolm. Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca. Dir.: Herbert Blomstedt. (36m).

20.00 **SELECCIÓ DE NOVETATS**

Espai patrocinat per CRISOL.

22.00 **ALMANAC**

Un espai destinat a evocar i reviure els fets més representatius del passat musical. Guió i selecció d'Àlex Robles.

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIJOUS, 13 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

RAKHMANINOV: Caprici bohemi, op. 12. The Philharmonia. Dir.: Neeme Järvi. (19m). BACH: Variacions Goldberg, BWV 988. Glenn Gould. (40m). GIANELLA: Concerto lugubre. James Galway, flauta. I Solisti Veneti. Dir.: Claudio Scimone. (18m). SUK: Simfonia en Mi M. op. 14. Orquestra Filharmònica Txeca. Dir.: Václav Neumann. (46m). RAMEAU: Quam dilecta, motet. Solistes vocals. Cors i Orquestra de la Capella Reial de París. Dir.: P. Herreweghe.

(21m). MANCINELLI: Obertura romàntica. Orquestra Nacional Warmia. Dir.: Silvano Frontalini. (14m).

13.00 MÚSICA DE SETMANA SANTA

JOMMELLI: Agonia di Cristo, oratori. Conjunt vocal i instrumental "Concerto". (36m). REBELO: Lamentacions del Dijous Sant. Conjunt Las Huelgas. Dir.: Paul Van Nevel. (13m). LITÚRGIA DEL DIJOUS SANT: Ad Matutinum (In III Nocturno). La Colombina. (7m).

14.00 MÚSICS DE CATALUNYA

TURULL: Wierz. Ala Voronkova, violí. Orquestra Divertimento. (14m). G.CHARPENTIER: "Depuis le jour où je me suis donnée", romança de Louise. Montserrat Caballé. Nova Orquestra de la Filharmònica de Londres. Dir.: Reynald Giovaninetti. (6m). SANTOS: El meu llit. El teu llit. Carles Santos, piano. (8m). ANÒNIM: Missa Salisburgensis. Escolania de Montserrat. Cor de nens de Bad Tölz. Collegium Aureum. Dir.: Ireneu Segarra. (43m). GASULL: Concert per a guitarra i orquestra de cambra. Enregistrament fet per Catalunya Música. Feliu Gasull, guitarra. Orquestra de Cambra Teatre Lliure. Dir.: Josep Pons. (26m).

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

PAISIELLO: Concert per a piano i orquestra n. 4. Mariaclara Monetti. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Stephanie Gonley. (23m). LACHNER: Octet de vent, op. 156. Sabine Meyer. Niklaus Frisch. Jörg Steinbrecher. Quintet Chalumeau. (32m). DELIBES: Suite del ballet Coppélia. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Berlín. Dir: Heinz Fricke. (23m). BIBER: Battalia a 10 en Re M. Musica Antiqua de Colònia. Dir.: Reinhard Goebel. (10m). PONCE: "Concierto del sur" per a guitarra i orquestra. Eduardo Fernández. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Enrique García Asensio. (24m). BACH: Tilge, Höchster, meine Sündem, paràfrasi del Stabat Mater de Pergolesi. Kathlenn Cassello. Gloria Banditelli. Orquestra Filharmònica Marchigiana. Dir.: Fabio Maestri. (39m). SIBELIUS: 5 peces per a piano, op. 101. Erik T. Tawaststjerna. (14m).

19.00 PENTAGRAMA

Programa de divulgació musical. Guió i realització: Pere Burés i Àlex Robles.

20.00 "A LA MANERA DE..."

Un convidat ens proposa i comenta la música que li agrada. Guió i presentació de Joan Vives. Producció de Dolors Busquets.

22.00 CONCERT IMAGINARI

Guió i selecció: Raimon Colomer i Joan Vives.

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 MÚSICA DEL SEGLE XX

Selecció de Carmina Malagarriga. POETES DEL SEGLE. ZEMLINSKI: Sis cançons sobre poemes de Maurice Maeterlinck, op. 13. Anne Sofie von Otter, mezzosoprano. Cord Garben, piano. (16m). WALTON: Songs after Edith Sitwell. Jill Gomez, soprano. Westminster Singers. City of London Sinfonia. Dir.: Richard Hickox. (12m). MILHAUD: Alissa, op. 9. Carole Farley, soprano. John Constable, piano. (36m). R.STRAUSS: Quatre últims lieder. Elisabeth Schwarzkopf. Philharmonia Orchestra. Dir.: Otto Ackermann. (19m).

02.00 REPERTORI DE NIT

DIVENDRES, 14 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

CHERUBINI: Requiem en do menor. Ambrosian Singers. Orquestra Philharmonia. Dir.: Riccardo Muti. (49m). SARRO: Sonata per a flauta, corda i continu. Ugo Giani. Orquestra de Cambra In Canto. Dir.: Gabriele Catalucci. (9m). GRIEG: Concert per a piano, op. 16. Sviatoslav Richter. Orquestra Nacional de l'Òpera de Montecarlo. Dir.: Lovro von Matacic. (29m). C.Ph.E.BACH: Trio Sonata en Si b M. Collegium Musicum 90. Dir.: Simon Standage. (20m). NAVARRO: "Abrásame, alúmbrame", cantata. Capella de Ministrers. (7m). RESPIGHI: Vitralls d'església. Philharmonia Orchestra. Dir.: G. Simon. (26m). KABALEVSKY: Simfonia n. 1, op. 18. Orquestra Filharmònica Szeged. Dir.: Erwin Acél. (21m).

13.00 MÚSICA DE SETMANA SANTA

WAGNER: Parsifal (Encantament del Divendres Sant). Orquestra Simfònica de Basilea. Dir.: Armin Jordan. (12m). CHARPENTIER: Lliçons de tenebres del Divendres Sant, segona lliçó, H 106. Concerto vocale. Dir.: Rene Jacobs. (20m). LASSUS: Lamentacions de Jeremies, Divendres Sant. Pro Cantione Antiqua. Dir.: Bruno Turner. (22m).

14.00 NOUS INTÈRPRETS

MOZART: Sonata KV 358. Marina Rodríguez, piano. Joan-Josep Gutiérrez, piano. (12m). RAUTAVAARA: Sonata "Tulisaarna", per a piano. Marja Rampunen. (15m). MOLAS: Espais oberts. Grup Tabal, percussions. (11m). BRAHMS: 3 lieder. Assumpta Mateu, soprano. Guillem Martí, piano. (5m). CHOPIN: Nocturn n. 13. Francesc Teixidor, piano. (6m).

15.00 EL DIA DE L'OIENT

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 GRANS OBRES

C.Ph.E.BACH: Els últims sofriments del Salvador, cantata de Passió, Wq 233. Barbara Schlick. Greta de Reyghere. Catherine Patriasz. Christoph Prégardien. Max van Egmond. Collegium Vocale de Gant. La Petite Bande. Dir.: Sigiswald Kuijken. (120m).

00.15 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 REPERTORI DE NIT

DISSABTE, 15 D'ABRIL DE 1995

07.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Dolors Busquets.

10.00 PENTAGRAMA

Repetició del programa emès el dijous.

11.00 EL DIA DE L'OIENT

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 ELS NOSTRES CONCERTS

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 26 d'abril de 1994 a l'Escola de Música l'Arc. Obres de PICCHI, FRESCOBALDI, CORREA DE ARAUXO, CABANILLES, ANONIM i HANDEL. Albert Romaní, clavicèmbal. (43m).

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 REPERTORI DE NIT

DIUMENGE, 16 D'ABRIL DE 1995

07.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Pilar Subirà.

10.00 LA MÚSICA RELIGIOSA

Espai monogràfic dedicat a la música religiosa de tots els temps. SCHÜTZ: Història de la Resurrecció, SWV 50. Concerto Vocale. Dir.: René Jacobs. (43m).

11.00 TRANSMISSIÓ EN DIRECTE DE LA MISSA CONVENTUAL DES DEL MONESTIR DE MONTSERRAT

12.30 DIVERTIMENT

Un aperitiu musical de Carmina Malagarriga que combina la música amb la informació i la participació dels nostres oients.
BLOC DE NOTES.
EL TRENCACLOSQUES.
SAC DE DUBTES.

15.00 "A LA MANERA DE..."

Repetició del programa emès el dijous al vespre.

17.00 TEMPORADA D'ÒPERA DE CATALUNYA MÚSICA

RIMSKI-KORSAKOV: Sadko, òpera en 7 quadres. Vladimir Galusin. Marianna Tarassova. Sergei Alexahkin. Valentina Tsidipova. Cor i Orquestra Kirov, de St. Petersburg. Dir.: Valery Gergiev. (122m).

19.20 REPERTORI DE CONCERT

MOZART: Concert per a piano i orquestra n. 24, KV 491. Christian Zacharias. Orquestra Simfònica de la Ràdio del Nord d'Alemanya. Dir.: Günter Wand. (31m). SIBELIUS: Lemminkäinen i les verges de Sari. Orquestra Nacional Escocesa. Dir.: A. Gibson. (16m). CHERUBINI: Marxa religiosa. Orquestra Philarmonia. Dir: Riccardo Muti. (6m). TELEMANN: Suite per a flauta de bec, corda i baix continu en la m. Michala Petri. Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir.: Iona Brown. (26m). SCHUMANN: Frauenliebe und Leben, op. 42. Brigitte Fassbaender, mezzo-soprano. Irwin Gage,piano. (23m). BOCCHERINI: Simfonia en re m, op. 37 n. 3, G. 517. Cantilena. Dir.: Adrian Shepherd. (19m). GLINKA: Gran sextet per a piano, dos violins, viola, violoncel i contrabaix en Mi b M. Conjunt de Cambra dels solistes soviètics. (27m).

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per Ràdio Nacional d'Espanya el dia 2 de maig de 1994 al Conservatori Superior Municipal de Música de Barcelona. SCHUBERT: Les flors seques. VILLA-LOBOS: Assobio a Jato. WEBER: Trio per a violoncel, flauta i piano, op. 63. Trio Kadh. (56m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DILLUNS, 17 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

SCHUMANN: Simfonia n. 2, op. 61 (reorquestrada per Mahler). Orquestra Filharmònica de Bergen. Dir.: Aldo Ceccato. (37m). HANDEL: Anthem per l'Hospici. Gillian Fisher. Libby Crabtree. Charles Brett. John Elwes. Cor de la Catedral de Winchester. The Brandenburg Consort. Dir.: David Hill. (28m). MARTINI: Concert en Sol M per a flauta, corda i baix continu. Massimo Mercelli. Orquestra de Cambra Benedetto Marcello. (19m). KOZELUCH: Quartet de corda op. 33 n. 1. Quartet Stamitz. (22m). WEBER: Concert per a clarinet i orquestra n. 2, Op. 74. Eduard Brunner. Orquestra Simfònica de Bamberg. Dir.: Oleg Caetani. (20m). TELEMANN: Trio 2 per a viola de gamba, clavicèmbal i continu TWV 42:G6 (''Essercizii Musici''). Solistes instrumentals. (10m). J.Ch.BACH: Simfonia op. 9 n. 3. Orquestra de Cambra Holandesa. Dir.: David Zinman. (5m). REGER: Dotze Valsos - Caprici, per a piano a quatre mans, op. 9. Yaara Tal. Andreas Groethuysen. (19m).

13.00 **MÚSICA NUPCIAL**

ROMAN: Música de casament. Susanne Rydén, soprano. Christina Högman, soprano. Peter Mattei, baix. Nils-Erik Sparf, violí. Cor de Cambra Eric Ericson. Conjunt Barroc de Drottningholm. Dir.: Eric Ericson. (34m). L.MOZART: Simfonia en Re M, '' La boda campestre''. K.H. Schickhaus, saltiri. Orquestra de Cambra de Munic. Dir.: Hans Stadlmair. (18m). HOTTETERRE: La Noce Champêtre per a fagot, clavicèmbal i violoncel. Jesse Read. Karen Flint. Doug McNames. (6m).

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

RUBINSTEIN: Simfonia n. 2, op. 42 ''Oceà''. Orquestra Simfònica Estatal Russa. Dir.: Igor Golovchin. (47m). ROMAN: Suite per a clavicèmbal n. 10. Joseph Payne. (12m). CRUSELL: Concert per a clarinet op. 5. Hakan Rosengren. Orquestra Simfònica de la Ràdio Sueca. Dir.: Okko Kamu. (24m). SARRO: Coronatemi il crine, cantata. Sara Mingardo. Orquestra de Cambra In Canto. Dir.: Gabriele Catalucci. (19m). SCHUBERT: Divertimento hongarès per a piano a quatre mans, op. 54, D 818. Duo Crommelynck. (27m). SIBELIUS: Serenata per a violí i orquestra, op. 69 n. 2. Julian Rachlin. Orquestra Simfònica de Pittsburgh. Dir.: Lorin Maazel. (8m). HAYDN: Simfonia n. 27. The Academy of Ancient Music. Dir.: Christoper Hogwood. (14m). GIULIANI: Gran Quintet per a guitarra i corda, op. 65. Richard Savino. Quartet Artaria. (17m). GOUVY: La Primavera, cantata. Scheri Greenawald. Cor d'Homes de Hombourg-Haut. La Philharmonie de Lorraine. Dir.: Jacques Houtmann. (16m). LOCATELLI: Concert op. 3 n. 7 ''L'Arte del Violino''. Elizabeth Wallfisch. The Raglan Baroque Players. Dir.: Nicholas Kraemer. (19m). F.COUPERIN: Les Nacions: La Francesa. Solistes Barrocs Europeus. (20m).

20.00 **SELECCIÓ DE JAZZ**

Programa dedicat a la música de jazz amb guió d'Albert Mallofré.

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 5 de novembre de 1993 a l'Església de Santa Ana de Barcelona. XXè ANIVERSARI DEL COR ARIADNA. Cor Madrigal de Gant. Dir.: Johan Duijk. (68m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIMARTS, 18 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

WAGENSEIL: Concert per a violoncel en Do M. Györgyi Korösi. Orquestra de Cambra Salieri. Dir.: Tamás Pál. (24m). MILHAUD: Simfonia n. 7, op. 344. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Basilea. Dir.: Alun Francis. (20m). TELEMANN: Du aber Daniel, cantata fúnebre. Greta De Reyghere. James Bowman. Guy De Mey. Max Van Egmond. Ricercar Consort. (28m). HAYDN: Concert per a flauta i oboè Hob. VIIh:4 ''Concert per a lira''. Robert Dohn. Lajos Lencsés. Orquestra de Cambra Eslovaca. Dir.: Bohdan Warchal. (15m). BRAHMS: Quintet de corda op. 111. Quartet Amadeus. Cecil Aronowitz, viola. (25m). ROSSINI: Simfonia d'Odense. Orquestra Haydn de Bolzano. Dir.: Alun Francis. (7m). MOZART: Vesperae solennes de confessore, KV 339. Joan Rodgers. Elisabeth von Magnus. Josef Protschka. László Polgar. Cor Arnold Schonberg. Choralschola der Wiener Hofburgkapelle. Concentus Musicus de Viena. Dir.: Nikolaus Harnoncourt. (32m). PERGOLESI: Simfonia en Sol M, per a violí i continu. Antonio Bigonzi. Gabriele Catalucci. Anna Maria Kodur. (8m).

13.00 **MÚSICA NUPCIAL**

BACH: ''O holder Tag, erwünschte Zeit'', cantata BWV 210 (cantata de casament). Maria Zadori, soprano. Capella Savaria. Dir.: Pál Németh. (33m). SMETANA: La núvia venuda, obertura i danses. Orquestra Simfònica de Londres. Dir.: Geoffrey Simon. (24m).

14.00 **MOMENTS LÍRICS**

DONIZETTI: Rita, òpera còmica en un acte. Susanna Rigacci. Ugo Benelli. Romano Franceschetto. Giuseppe Manini. Orquestra de cambra de l'Associació In Canto de Terni.Dir.: Fabio Maestri. (62m). SOROZABAL: Tres àries de les sarsueles ''Katiuska'' i ''La Tavernera del Puerto''. Leda Barclay. Alfredo Kraus. Coro Cantores de Madrid. Orquestra de Conciertos de Madrid. Dir.: Pablo Sorozabal. (15m). VERDI: Aries de Rigoletto. Luciano Pavarotti. Renata Scotto. Kostas Paskalis. Bianca Bortoluzzi. Orquestra del Teatre de l'Opera de Roma. Dir.: Carlo Maria Giulini. (23m).

16.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

DITTERSDORF: Serenata en Fa M. Orquestra Filharmònica Oradea. Dir.: Romeo Rimbu. (19m). DVORAK: Xiprers, B. 152. Quartet de corda de Praga. (39m). HANDEL: Mi palpita el cor, cantata. Jean Nirouët, contralt. Il Parnasso Confuso. (12m). PARRY: Simfonia n. 2 ''The Cambridge''. Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.: Matthias Bamert. (38m). SAINT-SAENS: Fragment de concert per a violí i orquestra, op. 20. Patrice Fontanarosa. Conjunt Orquestral de París. Dir.: Jean-Jacques Kantarow. (12m). BOCCHERINI: Quintet amb guitarra n. 2, G 446. Jakob Lindberg. Conjunt Barroc de Drottningholm. (21m). VOLKMANN: Obertura, op. pòst. Orquestra Filharmònica del Nordoest d'Alemanya. Dir.: Werner Andreas Albert. (9m). VIVALDI: Concert per a fagot i orquestra n. 13, RV 477. Daniel Smith. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Philip Ledger. (11m). STRAVINSKI: Orfeu, ballet en tres quadres. Reial Orquestra del Concertgebouw. Dir.: Neeme Järvi. (31m). LANZETTI: Sonata per a violoncel i baix continu op. 1, n. 8. Claudio Ronco. Stefano Veggetti. Diana Petech. Joachim Held. (9m). DELALANDE: Onzena Suite (Simfonies pels sopars del Rei). Ensemble La Simphonie du Marais. Dir.: Hugo Reyne. (20m).

20.00 L'ÀUDIO-VISUAL

Un programa d'Àlex Gorina. EL GRAN REPERTORI: Revisió de les grans bandes sonores del cine. NIT D'ESTRENA: Presentació de les bandes sonores més recents.

22.00 LES SIMFONIES DE BRUCKNER

Guió: Raimon Colomer i Joan Vives. Simfonia n. 9. Orquestra Simfònica de Xicago. Dir.: Georg Solti. (62m).

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 REPERTORI DE NIT

DIMECRES, 19 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

HOLST: Primera fantasia coral, op. 41. Lynne Dawson, soprano. Guildford Choral Society. Royal Philharmonic Orchestra. Dir.: Hilary Davan Wetton. (49m). DITTERSDORF: Simfonia de les Cinc Nacions. Orquestra Filharmònica Oradea. Dir.: Romeo Rîmbu. (18m). SCHUMANN: Concert per a violí i orquestra. Gidon Kremer. Orquestra de Cambra d'Europa. Dir.: Nikolaus Harnoncourt. (33m). SIBELIUS: Tapiola, op. 112. Orquestra Filharmònica de Lieja. Dir.: Pierre Bartholomee. (19m). DANZI: Quintet de vent op. 56 n. 1. Quintet Albert Schweitzer. (16m). BOCCHERINI: Simfonia op. 21 n. 5, G 497. Deutsche Kammerakademie Neuss. Dir.: Johannes Goritzki (13m). S.WAGNER: Obertura de l'òpera "L'àngel de la pau". Orquestra Filharmònica Rheinland-Pfalz. Dir.: Werner Andreas Albert. (12m).

13.00 MÚSICA NUPCIAL

BLOW: Oda al casament. Alfred Deller i Mark Deller, contra-tenors. Philipp Todd, tenor. Maurice Bevan, barítion. Orquestra de Cambra del Festival de Stour. Dir.: Alfred Deller. (14m). GRUP DELS SIS: Les Mariés de la Tour Eiffel. Philharmonia Orchestra. Dir.: Geoffrey Simon. (21m). RUERA: Núpcies, poema simfònic. Orquestra Ciutat de Barcelona. Dir.: Antoni Ros-Marbà. (13m). MOZART: Obertura de "Le nozze di Figaro", KV 492. Orquestra del Segle XVIII. Dir.: Frans Brüggen. (5m).

14.00 EL GRAN SEGLE

Programa de música antiga. Selecció, guió i presentació a càrrec de Joan Vives.
L'ESCOLA MONTSERRATINA: Segles XVII i XVIII.
TEMPS DE LES MUSES.

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

BOTTESINI: Notti Arabe. Orquestra Simfònica Lituana de Vilnius. Dir.: Silvano Frontalini. (14m) BEETHOVEN: Simfonia n. 2, op. 36. Orquestra del Segle XVIII. Dir.: Frans Brüggen. (32m). EYBLER: Rèquiem en do m. Barbara Schlick. Isolde Assenheimer. Harry van Berne. Harry van der Kamp. Alsfelder Vokalensemble. Steintor Barock Bremen. Dir.: Wolfgang Helbich. (52m). LULLY: Cadmus et Hermione. London Oboe Band. Marie-Ange Petit, percussió barroca. Dir.: Paul Goodwin. (13m). LISZT: Els Preludis, poema simfònic. Orquestra de la Gewandhaus de Lepzig. Dir.: Kurt Masur. (15m). HEBDEN: Concert per a corda n. 6. Cantilena. Dir: Adrian Shepherd. (10m). BIZET: Jeux d'enfants (Jocs d'infants), op. 22. Katia i Marielle Labèque, duet de piano. (23m). TELEMANN: Obertura en Do M "Flux i reflux a Hamburg" (Música aquàtica). Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir.: Neville Marriner. (21m). MOZART: Quartet per a flauta i corda, KV 285b. Marc Grauwels. The Brussels Virtuosi. (16m). MERCADANTE: Il Reggente, obertura. Orquestra Simfònica Moldava. Dir.: Silvano Frontalini. (10m). BLISS: The world is charged with the grandeur of God. The Finzi Singers. The Finzi Wind Ensemble. Dir.: Paul Spicer. (14m).

20.00 SELECCIÓ DE NOVETATS

Espai patrocinat per CRISOL.

22.00 ALMANAC

Un espai destinat a evocar i reviure els fets més representatius del passat musical. Guió i selecció d'Àlex Robles.

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 REPERTORI DE NIT

DIJOUS, 20 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

GLUCK: Don Joan o Le Festin de Pierre, ballet. Solistes Barrocs Anglesos. Dir.: John Eliot Gardiner. (44m). L.COUPERIN: Suite per a clavicèmbal en Re M (llibre III). Blandine Verlet. (15m). PIACENTINO: Concert per a flauta i orquestra en Sol M. James Galway. I Solisti Veneti. Dir.: Claudio Scimone. (14m). SCHUMANN: Trio amb piano n. 1, op. 63. Trio Beaux Arts. (32m). RIMSKI-KORSAKOV: Scherzo fantàstic. Reial Orquestra del Concertgebouw. Dir.: Riccardo Chailly. (12m). LOCATELLI: Concerto grosso op. 7 n. 6 "Il pianto d'Arianna". Concerto Köln. (18m). BACH: "Ich glaube, lieber Herr, hilf meinem Unglauben!" (Crec! Ajudeu la meva manca de fe!), cantata BWV 109. Marcus Klein. Michael Stumpf. Paul Esswood. Kurt Equiluz. Max van Egmond. Cor de nens de Bad Tölz. Concentus musicus de Viena. Dir.: Nikolaus Harnoncourt. (25m).

13.00 MÚSICA NUPCIAL

BEETHOVEN: 12 variacions sobre "Se vuol ballare", de "Les noces de Figaro", per a piano i violí, WoO 40. Yehudi Menuhin. Wilhelm Kempff. (13m). TIPPETT: Danses rituals de "The midsummer marriage". Orquestra Simfònica de Bournemouth. Dir.: Rudolf Barshai. (30m). GLAZUNOV: Marxa Nupcial, Op. 21. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Baviera. Dir.: Neeme Järvi. (7m).

14.00 MÚSICS DE CATALUNYA

CANTELOUBE: Cants d'Alvèrnia (Quarta sèrie). Victòria dels Àngels, soprano. Orquestra de Concerts Lamoureux. Dir.: Jean-Pierre Jacquillat. (16m). GERHARD: Soirées de Barcelona. Albert Nieto, piano. (17m). FLETXA: La Justa, ensalada. La Colombina. (14m). NIN - CULMELL: Tonadas, vol. 2. Alícia de Larrocha, piano. (9m). TARREGA: Dos preludis. Havanera. José Luis Lopátegui, guitarra. (7m). CORREA DE ARAUXO: Dies y Seis Glosas sobre el Canto Llano "Guárdame las vacas". Montserrat Torrent, orgue. (8m). SCHUBERT: An die Musik. Die Junge Nonne. Montserrat Caballé. Alfredo Rossi, piano. (9m). GERRARD: Paven. Coranto. Pere Ros, viola da Gamba. (11m).

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

ALKAN: Gran Sonata per a piano, op. 33 "Les Quatre Edats". Ronald Smith. (43m). BIBER: Requiem. Greta De Reyghere. Jill Feldman. James Bowman. Ian Honeyman. Max Van Egmond. Ricercar Consort. Capella Sancti Michaelis. Dir.: Erik Van Nevel. (27m). CATALANI: Ero e Leandro. Orquestra Nacional Warmia. Dir.: Silvano Frontalini. (16m). GIULIANI: Concert per a guitarra i orquestra n. 3, op. 70. Àngel Romero. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Raymond Leppard. (28m). J.Ch.BACH: Quintet per a flauta, oboè, violí, violoncel i clavicèmbal, en Re M. Parnassus Ensemble. (16m). XOSTAKOVITX: Suite de Jazz n. 2. Reial Orquestra del Concertgebouw. Dir.: Riccardo Chailly. (25m). RUBINO: Oh cielo, oh ammore, cantata. Pino de Vittorio. Cappella della Pietà de'Turchini. Dir.: Antonio Florio. (12m).

19.00 PENTAGRAMA

Programa de divulgació musical. Guió i realització: Pere Burés i Àlex Robles.

20.00 "A LA MANERA DE..."

Un convidat ens proposa i comenta la música que li agrada. Guió i presentació de Joan Vives. Producció de Dolors Busquets.

22.00 CONCERT IMAGINARI

Guió i selecció: Raimon Colomer i Joan Vives.

00.30 MÚSICA DEL SEGLE XX

Selecció de Carmina Malagarriga. EL GRUP DELS SIS. MILHAUD: El Carnaval d'Aix, op. 83b. Claude Helffer, piano. Orquestra Nacional de França. Dir.: David Robertson. (18m). AURIC: Cinc bagatel·les. Philippe Corre i Edouard Exerjean, piano a quatre mans. (7m). TAILLEFERRE: Concertino per a arpa i orquestra. Susan Allen. New England Women's Symphony. Dir.: Antonia Brico. (18m). HONEGGER: La Tempesta, suite de la música d'escena. Mariette Kemmer, sopra-

no. Orquestra Simfònica de la Ràdio Televisió de Luxemburg. Dir.: Leopold Hager. (10m). DUREY: Neu. Philippe Corre i Edouard Exerjean, piano a quatre mans. (6m). POULENC: Concert champêtre per a clavicèmbal i orquestra. Aimée Van de Wiele. Orquestra de la Societat de Concerts del Conservatori de París. Dir.: Georges Prêtre. (25m).

02.00 **REPERTORI DE NIT**

DIVENDRES, 21 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

SCHUBERT: Simfonia n. 10, D 936 A / 708 A. Orquestra Filharmònica de Lieja. Dir.: Pierre Bartholomee. (42m) BEETHOVEN: Sextet de vent, op. 71. Ricercar Academy. (19m). ROMAN: Suite en sol m, "Sjukmans Musiquen". Orquestra de Cambra del Museu Nacional, Estocolm. Dir.: Claude Génetay. (25m). DVORAK: Te Deum per a solistes, cor i orquestra, op. 103. Gabriela Benacková. Jaroslav Soucek. Cor i Orquestra Filharmònica Txeca. Dir.: Václav Neumann. (21m). PUCCINI: Caprici simfònic. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Berlín. Dir.: Riccardo Chailly. (12m). BERWALD: Trio amb piano n. 1. Bernt Lysell. Ola Karlsson. Lucia Negro. (19m). MOZART: Concert per a trompa i orquestra, KV 495. Lowell Greer. Orquestra Barroca Philharmonia. Dir.: Nicholas McGegan. (16m). PURCELL: Sonata n. 12, Z 801. London Baroque. (6m).

13.00 **MÚSICA NUPCIAL**

GOLDMARK: Simfonia per a un casament rústic, op. 26. Royal Philharmonic Orchestra. Dir.: Yondani Butt. (48m). CHARPENTIER: Intermedi de "El casament per força". Dominique Visse, contra-tenor. Michel Laplénie, tenor. Philippe Cantor, bariton. Les Arts Florissants. Dir. William Christie. (7m).

14.00 **NOUS INTÈRPRETS**

BEETHOVEN: Sonata op. 27 n. 2 "Clar de lluna". Lluis de Arquer, piano. (14m). FALLA: Cançons populars espanyoles. Sergi Alpiste, violí. Carles Trepat, guitarra. (12m). C.Ph.E. BACH: 12 variacions sobre La folie d'espagne. Lluis Solé, clavicèmbal. (16m). SUSATO: Cinc danses renaixentistes. 2111 Quintet de Metall. (10m).

15.00 **EL DIA DE L'OIENT**

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 **GRANS OBRES**

PUGNANI: Werther. Mario Cei i Adalberto Andreani, recitadors. Anthony Flint, violí. Taisuke Yamashita, violoncel. Orquestra de la Suïssa Italiana. Dir.: Marc Andreae. (99m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DISSABTE, 22 D'ABRIL DE 1995

07.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Dolors Busquets.

10.00 **PENTAGRAMA**

Repetició del programa emès el dijous.

11.00 **EL DIA DE L'OIENT**

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 29 de maig de 1994 a l'Auditori de les Escoles Pies. MAIG CORAL DEL BARCELONES, 1994. Orfeó Badaloní. Cor Madrigal. Lieder Camera. David Casanova, piano. (70m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIUMENGE, 23 D'ABRIL DE 1995

07.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Pilar Subirà.

10.00 **LA MÚSICA RELIGIOSA**

Espai monogràfic dedicat a la música religiosa de tots els temps. HASSE: Miserere en mi m. Greta De Reyghere. Susanna Moncayo von Hase. Ian Honeyman. Dirk Snellings. Il Fondamento. Dir.: Paul Dombrecht. (24m). M.PUCCINI: Kyrie. Maurizio Frusoni, tenor. Cappella Musicale de Santa Cecília de la Catedral de Lucca. Orquestra Lírico Simfònica del Teatre del Giglio de Lucca. Dir.: Gianfranco Cosmi. (17m).

11.00 **TRANSMISSIÓ EN DIRECTE DE LA MISSA CONVENTUAL DES DEL MONESTIR DE MONTSERRAT**

12.30 **DIVERTIMENT**

Un aperitiu musical de Carmina Malagarriga que combina la música amb la informació i la participació dels nostres oients.
BLOC DE NOTES.
EL TRENCACLOSQUES.
SAC DE DUBTES.

15.00 **"A LA MANERA DE..."**

Repetició del programa emès el dijous al vespre.

17.00 **TEMPORADA D'ÒPERA DE CATALUNYA MÚSICA**

ROSSINI: Armida, òpera en tres actes. Donald Kaasch. Gregory Kunde. Ildebrando D'Arcangelo. Renée Fleming. Jeffrey Francis. Cor i Orquestra del Teatre Comunale de Bologna. Dir.: Daniele Gatti. (174m).

20.10 REPERTORI DE CONCERT

VIVALDI: Concert per a trompeta, violí, corda i baix continu RV 548. Maurice André. Iona Brown. Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir.: N. Marriner. (10m). MENDELSSOHN: Simfonia per a corda n. 8. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: William Boughton. (26m). BACH: Suite francesa n. 6, BWV 817. Joseph Payne, clavicèmbal. (16m). HAYDN: Simfonia concertant per a violí, violoncel, oboè, fagot i orquestra, n. 105. Orquestra de Cambra d'Europa. Dir.: Claudio Abbado. (21m). SCHUMANN: Quartet amb piano op. 47. André Previn. Young Uck Kim. Heiichiro Ohyama. Gary Hoffman. (27m).

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per la Ràdio de la Suïssa Alemanya el dia 30 d'agost de 1992 a la Kunsthaus. DEBUSSY: La damoiselle élue. RAVEL: Dafnis i Cloe. Maria Ewing. Gabriele Sima. Orquestra Filharmònica de Berlín. Cor Arnold Schönberg. Dir.: Claudio Abbado. (65m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DILLUNS, 24 D'ABRIL DE 1995

7.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 **SELECCIÓ DIGITAL**

LISZT: Missa hongaresa de la coronació, R. 487. Solistes vocals. Cor de la RTV Hongaresa. Orquestra Simfònica de Budapest. Dir.: György Lehel. (48m). G.SAMMARTINI: Concert en Fa M per a flauta de bec, corda i baix continu. Frans Brüggen, flauta de bec. Concentus Musicus de Viena. Dir.: Nikolaus Harnoncourt i Frans Brüggen. (14m). SCHUBERT: Quartet per a flauta, guitarra, viola i violoncel. Clive Conway. Gerald Garcia. Paul Silverthorne. Charles Tunnell. (32m). PROKOFIEV: La ventafocs, suite n. 1, op. 107. Orquestra de París. Dir.: Semyon Bychkov. (27m). MOMPOU: Combat del somni. Anna Ricci, mezzo-soprano. Angel Soler, piano. (16m). DITTERSDORF: Simfonia en Fa M. "Simfonies a partir de les Metamorfosis d'Ovidi". Cantilena. Dir: Adrian Shepherd. (23m).

13.00 **LA NIT TRANSFIGURADA**

SCHÖNBERG: La nit transfigurada, op. 4. Orquestra Filharmònica de Berlín. Dir.: Herbert von Karajan. (30m). MUSSORGSKI: Una nit a la muntanya pelada. Gran Orquestra Simfònica de la RTV de l'URSS. Dir.: Vladímir Fedosseev. (12m). MENDELSSOHN: El somni d'una nit d'estiu, obertura, op. 21. Orquestra de l'Estat d'Hongria. Dir.: Adám Fischer. (13m).

14.00 **LA CANTATA DEL CAFÈ**

Programa de música coral. Selecció, guió i presentació: Àlex Robles.
CLAUDIO MONTEVERDI.
EL RITME DEL COR: Novetats discogràfiques, concerts i notícies que fan referència al món coral.

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

RIMSKI-KORSAKOV: Simfonia n. 1, op. 1 (segona versió). Orquestra Nacional de l'URSS. Dir. E. Svetlanov. (32m). MOZART: Tres sonates d'església, KV 263, KV 278, KV 329. Peter Hurford. Amsterdam Mozart Players. (13m). FERNANDEZ: Primera Suite Brasileira. Luiz de Moura Castro. (7m). J.E.BACH: Meine Seele erhbt den Herrn, motet. Martina Lins. Silke Weisheit. Martin Schmitz. Hans-Georg Wimmer. Rheinische Kantorei. Das Kleine Konzert. Dir.: Hermann Max. (13m). DVORAK: Concert per a violoncel i orquestra, op. 104. Jacqueline Du Pré. Orquestra Simfònica de Xicago. Dir.: Daniel Barenboim. (42m). FUX: Quatre sonates, K 344, K 366, K 375 i K 377. Capella Agostino Steffani. Dir.: Lajos Rovatkay. (19m). DELIUS: París, la cançó d'una gran ciutat. Orquestra Simfònica de Bournemouth. Dir.: Richard Hickox. (21m). DONIZETTI: Teresa e Gianfaldoni. Zehava Gal, mezzo-soprano. Bruce Brewer, tenor. Jeff Cohen, piano. (30m). DANZI: Quintet de vent op. 56 n. 3. Quintet de Vent de la Filharmònica de Berlín. (23m). PERGOLESI: Concert per a violí i corda en Si b M. Yuriko Naganuma. Ensemble Instrumental Jean-Walter Audoli. Dir.: Jean-Walter Audoli. (14m). VILLA-LOBOS: Poema singelo. Cristina Ortiz, piano. (6m).

20.00 SELECCIÓ DE JAZZ

Programa dedicat a la música de jazz amb guió d'Albert Mallofré.

22.00 TEMPORADA DE L'OBC

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 21 d'abril de 1995 al Palau de la Música Catalana. LIADOV: El llac encantat, op. 62. Baba Yaga, op. 56. SCHNITTKE: Concert per a piano i corda. TXAIKOVSKI: Simfonia n. 5, op. 64. Vladimir Krainiev, piano. Orquestra simfònica de Barcelona i nacional de Catalunya. Dir.: Dmitri Kitaienko.

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 REPERTORI DE NIT

DIMARTS, 25 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

MOZART: Rèquiem, KV 626. Barbara Bonney. Anne Sofie von Otter. Hans Peter Blochwitz. Willard White. Cor Monteverdi. Solistes Barrocs Anglesos. Dir.: John Eliot Gardiner. (49m). LOCKE: Suite n. 6, "Consort of fower parts". Hespèrion XX. (10m). BUSH: Variacions, nocturn i final sobre una antiga cançó del mar anglesa. David Wild, piano. Royal Philharmonic Orchestra. Dir.: John Snashall. (20m). ARRIAGA: Simfonia en Re. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Jesús López Cobos. (28m). RAVEL: Le Tombeau de Couperin. Orquestra Simfònica SDR. Dir.: Sergiu Celibidache. (19m). SARASATE: Caprici basc, op. 24 Tedi Papavrami, violí. Christophe Larrieu, piano. (7m). BASTON: Concert per a flauta de bec soprano i orquestra, n. 2. Michala Petri. Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir.: Kenneth Sillito. (6m). GOLDMARK: Pentesilea, obertura op. 31. Orquestra Filharmònica Renana. Dir.: Michael Halász. (21m).

13.00 LA NIT TRANSFIGURADA

RIMSKI-KORSAKOV: La nit de maig, obertura. Orquestra Filharmònica de Rotterdam. Dir: Daviv Zinman. (9m). ALFVEN: Rapsòdia sueca n. 1, op. 19. "Midsommarvaka" (Nit de Sant Joan). Orquestra Simfònica de Baltimore. Dir.: Sergiu Comissiona. (13m). CARTER: Fantasies de nit. Charles Rosen, piano. (19m). CORELLI: Concerto grosso op. 6 n. 8, "Corcert per a la Nit de Nadal" Solistes instrumentals. Cor i Orquestra The English Concert. Dir.: Trevor Pinnock. (14m).

14.00 MOMENTS LÍRICS

CHABRIER: Une éducation manquée, opereta en un acte. Christiane Castelli. Claudine Collart. Xavier Depraz. Orquestra dirigida per Charles Bruck. (36m). SERRANO: Las hilanderas. María Uriz. Isabel Rivas. Cecilia Fondevila. Eduardo Giménez. Ramón Contreras. Joan Pons. Orquestra Sinfònica de Barcelona. Dir.: García Navarro. (36m). FOMIN: Els cotxers a la posta (òpera còmica en un acte). Solistes vocals. Cor Glinka de Leningrad. Orquestra de l'Opera-Studio del Conservatori de Leningrad. Dir.: V. Txernuixenko. (27m).

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

STRAVINSKI: Simfonia en tres moviments. Orquestra Simfònica de la Ràdio de Baviera. Dir.: Colin Davis. (22m). GEMINIANI: Sonata per a oboè i baix continu n. 1, en mi m. Paul Dombrecht, oboè. Wieland Kuijken, violoncel. Robert Kuijken, clavecí. (7m). CHOPIN: Variacions sobre "La ci darem la mano" de Mozart, op. 2. Claudio Arrau, piano. Orquestra Filharmònica de Londres. Dir.: Eliahu Inbal. (20m). BAX: Northern Ballad n. 3. (preludi per a una ocasió solemne). Orquestra Filharmònica de Londres. Dir: Bryden Thomson. (9m). GLUCK: Semiramis, ballet pantomima. Tafelmusik. Dir.: Bruno Weil. (20m). GERSHWIN: Fragments de Porgy and Bess (arranjament de Rousseau). Eugene Rousseau, saxo. Hans Graf, piano. (7m). MONTECLAIR: Morte di Lucretia, cantata n. 9 del llibre IIIer; per a soprano, dos violins i b.c. Les Arts Florissants. Dir.: William Christie. (15m). SVENDSEN: Simfonia n. 1, op. 4. Orquestra Simfònica de Gothenburg. Dir.: N. Järvi. (35m). L.MOZART: Concert per a dues trompes en Mi b M. H. Baumann. R. Vlatkovic. Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir.: Iona Brown. (11m). DVORAK: Quintet amb piano, op. 81. Sviatoslav Richter. Quartet Borodin. (41m). HANDEL: Música aquàtica, suite n. 2. Le Concert des Nations. Dir.: Jordi Savall. (31m).

20.00 L'ÀUDIO-VISUAL

Un programa d'Àlex Gorina. EL GRAN REPERTORI: Revisió de les grans bandes sonores del cine. NIT D'ESTRENA: Presentació de les bandes sonores més recents.

22.00 ELS NOSTRES CONCERTS

BEETHOVEN: Sonata per a piano n. 1, op. 2 n. 1. Paul Badura-Skoda, pianoforte. (22m). BEETHOVEN: Sonata per a piano n. 2, op. 2 n. 2. Paul Badura-Skoda, pianoforte. (25m). BEETHOVEN: Sonata per a piano n. 3, op. 2 n. 3. Paul Badura-Skoda, pianoforte. (27m).

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 REPERTORI DE NIT

DIMECRES, 26 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

BEETHOVEN: Crist a la muntanya de les Oliveres, oratori op. 85. Monica Pick-Hieronimi. James Anderson. Victor von Halem. Cors i Orquestra Nacional de Lió. Dir.: Serge Baudo. (53m). BRAHMS: Quartet de corda op. 51 n. 1. Quartet Alban Berg. (32m). PASQUINI: Partite diversi di follia per a orgue. Lorenzo Ghielmi. (7m). REINDL: Simfonia concertant per a violí solista, dues flautes, dos oboès, fagot, dues trompes i corda, en Re M. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Howard Griffiths. (20m). MILHAUD: La creació del món. Ballet. Orquestra Nacional de França. Dir.: L. Bernstein. (17m). CLEMENTI: Simfonia n. 2. Philharmonia Orchestra. Dir.: Claudio Scimone. (24m). LLOBET: 6 cançons populars catalanes. Eduardo Fernández, guitarra. (8m).

13.00 LA NIT TRANSFIGURADA

FIBICH: Una nit al castell de Karlstein, obertura. Orquestra Simfònica de Ràdio Praga. Dir.: Frantisek Vajnar. (10m). GLINKA: Nit d'estiu a Madrid. Orquestra Simfònica de la Ràdio Txeca a Bratislava. Dir.: Keith Clark. (9m). DIEPENBROCK: La Nit. Linda Finnie, mezzo soprano. Orquestra de La Haia. Dir.: Hans Vonk. (15m). DELIUS: Nit d'estiu. Northern Sinfonia of England. Dir: Richard Hickox. (7m). BUSONI: Nit de Nadal. Esbós per a piano. Geoffrey Douglas Madge, piano. (6m). CASSU: De nit al Pont de Sant Agustí, sardana. Cobla Principal de La Bisbal. (6m).

14.00 EL GRAN SEGLE

Programa de música antiga. Selecció, guió i presentació a càrrec de Joan Vives.
L'ESCOLA MONTSERRATINA: Segle XVIII i principis del XIX.
TEMPS DE LES MUSES.

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

TXAIKOVSKI: Vespres per a cor mixt a capella op. 52. Cor Acadèmic Glinka de Leningrad. Dir: Vladislav Tchernouchenko. (47m). F.COUPERIN: Concert n. 8 "Dans le goût Théatral" (Les Goûts-Réunis). Aurèle Nicolet i Christiane Nicolet, flauta de bec. Heinz Holliger i Marie-Lise Schüpbach, oboè. Thomas Brandis i Chiara Banchini, violí. Josef Ulsamer, viola de gamba. Manfred Sax, fagot. Christiane Jaccottet, clavicèmbal. (22m). CZERNY: Fantasia brillant sobre temes de Schubert per a trompa i piano, op. 339 n. 2. Barry Tuckwell. Daniel Blumenthal. (17m). BERGMAN: Concert per a violí, op. 99. Hennele Segerstam. Orquestra Simfònica de la Ràdio Finlandesa. Dir.: Leif Segerstam. (19m). HASSE: Te Deum Laudamus. Andrea Ihle. Brigitte Pfretzschner. Armin Ude. Cor de nois de Dresden. Membres de la Staatskapelle de Dresden. Dir.: Konrad Wagner. (19m). FRANCK: Le Chasseur maudit, poema simfònic. Orquestra de Lieja. Dir.: Paul Strauss. (15m). ALIS: Poemes de la baixa Andalusia. Alberto Gómez, piano. (12m). BRITTEN: Nocturn per a tenor, 7 instruments obligats i corda op. 60. Peter Pears, tenor. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Benjamin Britten. (27m). GIULIANI: Concert per a dues mandolines, viola i orquestra. Ugo Orlandi i Dorina Frati, mandolines. Jodi Levitz, viola. I Solisti Veneti. Dir.: Claudio Scimone. (15m). PURCELL: Edip. David Thomas. James Bowman. Martyn Hill. The Academy of Ancient Music. Dir.: Christopher Hogwood. (9m). PAZZOLA: Tango Suite. Walter Feybli i Daniel Erni, guitarres. (17m).

20.00 SELECCIÓ DE NOVETATS

Espai patrocinat per CRISOL.

22.00 ALMANAC

Un espai destinat a evocar i reviure els fets més representatius del passat musical. Guió i selecció d'Àlex Robles.

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 REPERTORI DE NIT

DIJOUS, 27 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

PURCELL: "Of old, when heroes thought it base", cançó per a la festa de Yorkshire. Solistes vocals. The King's Consort. Dir.: Robert King. (36m). DEVIENNE: Concert per a flauta i orquestra n. 5. Claudi Arimany. Orquestra Simfònica Gdsank. Dir.: Janusz Przybylsky. (16m). NIELSEN: El somni, op. 12. Cor i Orquestra simfònica de la Ràdio Nacional Danesa. Dir.: Leif Segerstam. (19m). MOZART: Serenata, KV 361. "Gran Partita". Membres de l'Orquestra del Segle XVIII. Dir.: Frans Brüggen. (51m). BERNSTEIN: Salms de Chichester. Dominic Martelli, nen soprano. Rachel Masters, arpa. Gary Kettel, percussió. Thomas Trotter, orgue. Corydon Singers. Dir.: Matthew Best. (19m). CORELLI: Sonate da camera op. 4, n. 1 i n. 2. London Baroque. (11m). GLINKA: Kamarinskaia. Fantasia sobre dues cançons russes. Orquestra Simfònica de l'URSS. Dir: Evgueni Svetlanov. (8m).

13.00 LA NIT TRANSFIGURADA

RIMSKI-KORSAKOV: La nit de Nadal, suite. Orquestra Nacional Escocesa. Dir.: Neeme Järvi. (29m). COMPTE: Nit a la pell. Xavier Compte, piano. (7m). RUBINSTEIN: La Nit, cor d'El Dimoni. Cor i Orquestra del Teatre Bolxoi de Moscou. Dir.: Andrei Tchistiakov. (5m). SAINT-SAENS: Una nit a Lisboa, op. 63. Conjunt Orquestral de París. Dir.: Jean-Jacques Kantarow. (4m). CHAMINADE: Pescadors de Nit, op. 127, n. 4, dels Poemes Provençals. Peter Jacobs, piano. (4m).

14.00 MÚSICS DE CATALUNYA

SUBIRACHS: Cants de la partença. Maria Dolors Aldea, soprano. Montserrat Martorell, contralt. Josep Benet, tenor. Rafel Subirachs, barítion. Jordi Ricart, baix. Piano i direcció: Rafel Subirachs. (18m). JOPPLIN: Tres Ragtimes. Xavier Joaquin, percussió. Jordi Vilaprinyó, piano. (13m). RUERA: Egloga, poema simfònic. Orquestra Ciutat de Barcelona. Dir.: Antoni Ros-Marbà. (10m). FAURE: Balada per a piano i orquestra, op. 19. Ramon Coll. Orquestra Filharmònica de Moscou. Dir.: Vassily Sinaisky. (14m). CANTELOUBE: Cants d'Alvèrnia. (Primera sèrie). Victòria dels Angels, soprano. Orquestra de Concerts Lamoureux. Dir.: Jean-Pierre Jacquillat. (14m). ALBENIZ: Ibèria (orquestració d'Arbós). Orquestra Simfònica de l'Estat de Mèxic. Dir.: Enrique Bátiz. (30m).

16.00 SELECCIÓ DIGITAL

BERTONI: Miserere, per a dues sopranos, cor i orquestra. Patricia Schuman. Margarita Zimmermann. Cor de la Ràdio d'Estocolm. I Solisti Veneti. Dir.: Claudio Scimone. (32m). ZACHOW: Trio per a flauta, fagot i b.c. en Fa M. László Hara, fagot. Membres del Trio Barroc Hongarès i del Quartet Tatrai. (7m). DEBUSSY: Danses per a arpa i corda. Markus Klinko. Solistes de l'Orquestra de l'òpera de París Bastilla. (10m). FIELD: Concert per a piano i orquestra n. 6. John O'Conor. Nova Orquestra de Cambra Irlandesa. Dir.: Janos Fürst. (34m). LISZT: Halloh! Cor de caça de l'òpera Tony, S 404. Leslie Howard, piano. (7m). HAYDN: Simfonia n. 90. La Petite Bande. Dir.: Sigiswald Kuijken. (27m). A.MARCELLO: Concert per a oboè en Do m. (Transcrit per a guitarra). John Williams, guitarra. Academy of St. Martin-in-the-Fields. Dir: Kenneth Sillito. (12m). GLAZUNOV: Les estacions, ballet op. 67. Orquestra de la Suisse Romande. Dir.: Ernest Ansermet. (36m).

19.00 PENTAGRAMA

Programa de divulgació musical. Guió i realització: Pere Burés i Àlex Robles.

20.00 "A LA MANERA DE..."

Un convidat ens proposa i comenta la música que li agrada. Guió i presentació de Joan Vives. Producció de Dolors Busquets.

22.00 CONCERT IMAGINARI

Guió i selecció: Raimon Colomer i Joan Vives.

23.30 NOCTURN

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 MÚSICA DEL SEGLE

Selecció de Carmina Malagarriga. EL GRUP DELS SIS. POU-LENC: Glòria, per a soprano, cor mixt i orquestra. Rosana Carteri. Cors de la R.T.F. Orquestra Nacional de l'O.R.T.F. Dir.: G. Prêtre. (27m). AURIC: Imagineés per a violoncel i piano. Markus Nyikos. Jaroslav Smykal. (9m). HONEGGER: Simfonia n. 5 "Di tre re". Orquestra Nacional de França. Dir.: Charles Munch. (22m). TAILLEFERRE: Sonata per a arpa. Isabelle Moretti. (9m). MILHAUD: Simfonia n. 8, op. 362 "Rhodanienne". Orquestra Simfònica de la Ràdio de Basilea. Dir.: Alun Francis. (22m).

02.00 REPERTORI DE NIT

DIVENDRES, 28 D'ABRIL DE 1995

7.00 L'OBERTURA

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Joan Vives.

10.00 SELECCIÓ DIGITAL

ELGAR: Nursery suite. Orquestra de l'Ulster. Dir. B. Thomson. (25m). TURINA: Cinc danses gitanes II, op. 84. Begoña Uriarte, piano. (15m). MOZART: Quartet de corda n. 19, KV 465. "Quartet de les dissonàncies". Quartet Italia. (32m). MENDELSSOHN: Simfonia n. 1, op. 11. Orquestra Simfònica de Londres. Dir.: Claudio Abbado. (33m). VIVALDI: Concert per a fagot i orquestra n. 12, RV 499. Daniel Smith. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Philip Ledger. (8m). XOSTAKOVITX: La cançó dels boscos, op. 81. Vladimir Ivanosvky, tenor. Ivan Petrov, baix. Cor de Nois i Orquestra Filharmònica de Moscou. (37m). RAMEAU: Cinquè concert en re m. Ensemble Les Dominos. (11m).

13.00 LA NIT TRANSFIGURADA

STENHAMMAR: Últimes nits d'estiu, op. 33. Lucia Negro, piano. (24m). PALESTRINA: Ofici de nit, extractes. Conjunt vocal Sagittarius. Conjunt La Fenice. Dir.: Michel Laplénie. (15m). KALLSTENIUS: Serenata per a una nit d'estiu. Orquestra Filharmònica d'Este-

colm. Dir.: Stig Westerberg. (16m).

14.00 **NOUS INTERPRETS**

SCHUBERT: Quatre impromptus op. pòst. 142. Esperanza Muñoz, piano. (30m). BRAHMS: Trio amb piano, op. 87. Trio Assai. (15m).

15.00 **EL DIA DE L'OIENT**

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 **GRANS OBRES**

STRADELLA: Il Barcheggio, serenata a tres amb instruments. Valentina Valente. Marco Lazzara. Giovanni Dagnino. Conjunt vocal i instrumental Camerata Ligure. Dir.: Steban Velardi. (99m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec d'Alfred Celaya.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DISSABTE, 29 D'ABRIL DE 1995

07.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Dolors Busquets.

10.00 **PENTAGRAMA**

Repetició del programa emès el dijous.

11.00 **EL DIA DE L'OIENT**

Programació realitzada a partir de les peticions que els nostres oients han fet al contestador de Catalunya Música, tel. 202 35 35.

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per Catalunya Música el dia 19 de maig de 1994 a la Fundació Orfeó Gracienc de Barcelona. 90è ANIVERSARI DE L'ORFEÓ GRACIENC. Cor de la Ràdio de Flandes. Dir.: Alexander Leman, piano. Dir.: Vic Nees. (83m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

DIUMENGE, 30 D'ABRIL DE 1995

07.00 **L'OBERTURA**

Música per començar el dia. Recull d'obres breus escollides i presentades per Pilar Subirà.

10.00 **LA MÚSICA RELIGIOSA**

Espai monogràfic dedicat a la música religiosa de tots els temps. VALLS: Missa Scala Aretina. Solistes vocals. Cor i Orquestra Barroca de la Nederlandse Bachvereniging. Dir.: Gustav Leonhardt. (34m). DUNSTABLE: Salve regina misericordiae, motet. The Hilliard Ensemble. Dir.: Paul Hillier. (10m).

11.00 **TRANSMISSIÓ EN DIRECTE DE LA MISSA CONVENTUAL DES DEL MONESTIR DE MONTSERRAT**

15.00 **"A LA MANERA DE..."**

Repetició del programa emès el dijous al vespre.

17.00 **TEMPORADA D'ÒPERA DE CATALUNYA MÚSICA**

MASCAGNI: Il Piccolo Marat, òpera en tres actes. Frédéric Vassar. Susan Neves. Daniel Galvez-Vallejo. Christa Pfeiler. Sigmund Cowan. Cor i Oquestra Simfònica de la Ràdio Holandesa. Dir.: Kees Bakels. (126m).

19.20 **REPERTORI DE CONCERT**

MOZART: Concert per a flauta, arpa i orquestra, KV 299. András Adorján, flauta. Susanna Mildonian, arpa. Orquestra de Cambra de Munic. Dir.: Hans Stadlmair. (27m). LISZT: Simfonia Dante. Veronika Kincses, soprano. Cor de dones del cor de la Ràdio i Televisió Hongaresa. Orquestra Simfònica de Budapest. Dir: György Lehel. (48m). C.Ph.E.BACH: Concert per a oboè i orquestra en Si b M, Wq 164. Péter Pongrácz. Orquestra de Cambra Franz Liszt. Dir.: János Rolla. (24m). FRANCK: Sonata per a piano i violí en La M. Shlomo Mintz. Yefim Bronfman. (28m). BRITTEN: Serenata per a tenor, trompa i corda, op. 31. Peter Pears. Barry Tuckwell. Orquestra de Cambra Anglesa. Dir.: Benjamin Britten. (25m).

22.00 **ELS NOSTRES CONCERTS**

CONCERT enregistrat per la Ràdio Finlandesa el dia 10 de març de 1993. ZIMMERMANN: Photoptosis. LUTOSLAWSKI: Concert per a piano. DUTILLEUX: Simfonia n. 1. Matti Raekallio, piano. Orquestra Simfònica de la Ràdio Finlandesa. Dir.: Jukka-Pekka Saraste. (68m).

23.30 **NOCTURN**

Música per acabar el dia. Selecció i presentació a càrrec de Maró Jané.

00.30 **REPERTORI DE NIT**

BARCELONA (BARCELONÈS)

1 ABRIL	**19 h.**	Palau	Orquestra simfònica de Barcelona nacional de Catalunya (OBC). Jutta Czapski, piano. Dir: Gunther Herbig. Hindemith, Mozart, Beethoven.
	19 h.	Centre Cívic Bon Pastor	Banda Municipal de Barcelona. Dir: Alfons Reverté Casas. Shostakòvitx, Borodin, Serra, Jacob, Grundman, Bernstein.
2 ABRIL	**11 h.**	Palau	OBC. (Segona audició).
	11,30 h.	SAT	Banda Municipal de Barcelona. Dir: Alfons Reverté Casas. Shostakòvitx, Borodin, Serra, Jacob, Grundman, Bernstein.
	12 h.	Barri Gòtic	Concert de carilló. Maria Dolors Coll i Anna Maria Reverté, carillonistes.
	19,30 h.	Església St. Felip Neri	Bernat Bailbé, orgue. Le Maistre, Kellner, Franck, Labor.
3 ABRIL	**19 h.**	Palau	Cobla Mediterrània. Dir: Jesús Ventura. Puigferrer, Borgunyó, Toldrà, Morera, Ruera, Serra, Moraleda, Martínez Comín. (Concert de Tarda al Palau).
	21 h.	Església St. Felip Neri	La Academia de Harmonia. Marta Almajano, soprano. Dir: Emilio Moreno. Corselli. (Concerts de Quaresma. Euroconcert).
4 ABRIL	**19,30 h.**	Sala cultural Caja de Madrid	Grup de flamenc Candela. Música i dansa.
	21 h.	Palau	Orquestra Franz Liszt de Budapest. Xavier Joaquín, percussió. Dir: Janos Rolla. Bartók. (Euroconcert).
5 ABRIL	**19,30 h.**	Conservatori Municipal	Grup de canyes. Banda del Conservatori. Dir: Joan Brancons. Schubert, Wagner.
6 ABRIL	**20 h.**	Saló de Cent	Quartet Gaudí, Jozef Toporcer, violí. Jindrich Bardon, violí. Eric Koontz, viola. Gheorghe Motatu, violoncel. Toldrà. (Solistes de l'OBC al Saló de Cent).
	21 h.	Palau	Jaume Aragall, tenor. Vicenç Sardinero, barítion. Amparo García Cruells, piano. Puccini, Verdi, Donizetti, Giordano, Ponchielli, Tosti, de Curtis, Falvo. (Palaucent).
	21 h.	Col·legi Major Ramon Llull	Trio Unda Maris. Cabezón, Ortiz, Sancta Maria, Valente, de Selma, Falcionero, Cabanilles. (JJMM de Barcelona).
	22 h.	CAT	Ràdiokuatre. (Tradicionàrius).
7 ABRIL	**19,30 h.**	Conservatori Municipal	Orquestra Simfònica del Conservatori. Dir: Albert Argudo. Toldrà, Haydn. (Centenari del mestre Eduard Toldrà).
	21 h.	Palau	Orquestra simfònica de Barcelona nacional de Catalunya (OBC). Robert Cohen, violoncel. Dir: Gunther Herbig. Schumann, Bruckner.
	21 h.	Església St. Felip Neri	Opp Po. Camerata d'instruments bizantins. Dir: Christodoulos Halaris. (Concerts de Quaresma. Euroconcert).
	21,30 h.	Drassanes	Orquestra Simfònica del Vallès. Cors de Sabadell. Carme Bustamante, soprano. Àngel Òdena, barítion. Dir: Jordi Mora. Brahms, Fauré. (II Cicle de concerts simfònics Pans & Company).
	22 h.	Plaça Rius i Taulet	La Principal del Metro. Festa de cloenda de Tradicionàrius.
8 ABRIL	**19 h.**	Palau	OBC. (Segona audició).
	19 h.	Centre Cívic Cotxeres de Sants	Banda Municipal de Barcelona. Dir: Rafael Grimal. Thomas, Katxaturian, Holst, Bizet, Soutullo i Vert, Giménez.
	20,30 h.	Orfeó Gracienc	Queralt Roca, clarinet. Albert Gumí, clarinet i corno di bassetto. Javier Juanco, guitarra. Manel Vega, contrabaix. (Associació Aberastury).
9 ABRIL	**11 h.**	Palau	OBC. (Tercera audició).
	11,30 h.	Centre Cívic Cotxeres de Sants	Banda Municipal de Barcelona. (Segona audició).
	18 h.	Palau	Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra. Gerard Claret, concertino-director. Toldrà, Bartók, Cervelló, Dvorák. (Els diumenges al Palau).
	18,30 h.	Ateneu Barcelonès	Daniel Ligorio, piano. Beethoven, Schumann, Chopin, Albéniz, Bartók. (Associació Massià-Carbonell).
	19,30 h.	Església St. Felip Neri	Bernat Bailbé, orgue. Fassolo, Trabacci, Reger, Bach.

10 ABRIL	**21 h.**	Palau	Orquestra Filharmònica Reial d'Estocolm. Dir: Gennady Rozhdestvensky. Börtz, Ravel, Mussorgski/Ravel. (Palaucent).
11 ABRIL	**19,30 h.**	Sala cultural Caja de Madrid	Cor del Taller d'Estudis Medievals.
	21 h.	Palau	Borodin Quartet. Mikhail Kopelman, violí. Andrei Abramenkov, violí. Dmitri Shebalin, viola. Valentin Berlinsky, violoncel. Beethoven, Xostakòvitx. (Ibercamera).
	21 h.	Església St. Felip Neri	Coral Sant Jordi. Dir: Laszlo Heltay. Polifonia religiosa catalana i universal. (Concerts de Quaresma. Euroconcert).
16 ABRIL	**19,30 h.**	Església St. Felip Neri	Bernat Bailbé, orgue. Dandrieu, Bach, Knecht, Bridge.
19 ABRIL	**19,30 h.**	Conservatori Municipal	Rafael Casasempere i Josep M. Saperas, flautes.
	20 h.	Saló de Cent	Disa English, oboè. Gil Sharon, violí. Pere Serra, violí. Tamas Strasser, viola. Eric Koontz, viola. David B. Runnion, violoncel. Mozart. (Solistes de l'OBC al Saló de Cent).
	21 h.	Palau	Orquestra de Cambra de la Filharmònica de Berlín. Mozart, Bartók, Dvorák. (Euroconcert).
20 ABRIL	**21 h.**	Palau	Radu Lupu, piano. Bartók, Schumann, Schubert. (Ibercamera).
	21 h.	Col·legi Major Ramon Llull	Daniel Ligorio, piano. Beethoven, Schumann, Chopin, Albéniz, Bartók. (JJMM de Barcelona).
21 ABRIL	**21 h.**	Palau	Orquestra simfònica de Barcelona nacional de Catalunya (OBC). Vladimir Krainjev, piano. Dir: Dmitri Kitajenko. Liadov, Schnittke, Txaikovski.
22 ABRIL	**11,30 h.**	Drassanes	Banda Municipal de Barcelona. Dir: Josep Mut. Llorens, Ventas, Marraco, Lamote, Toldrà, Moya, Carcelle, Garreta, Morera. Concert de Sant Jordi.
	19 h.	Palau	OBC. (Segona audició).
	19 h.	Centre Cívic Cotxeres de Sants	Banda Municipal de Barcelona. Concert de Sant Jordi.
23 ABRIL	**11 h.**	Palau	OBC. (Tercera audició).
	11,30 h.	Centre Cívic Cotxeres de Sants	Banda Municipal de Barcelona. Concert de Sant Jordi.
	12 h. i 18 h.	Barri Gòtic	Concert extraordinari de carilló. Maria Dolors Coll i Anna Maria Reverté, carillonistes.
	18,30 h.	Ateneu Barcelonès	Elefteria Kotzia, guitarra. (Associació Massisà-Carbonell)
	19,30 h.	Església St. Felip Neri	Bernat Bailbé, orgue. Robertsbridge, Palestrina, Carreira, Sorge, Gerber, Kellner.
24 ABRIL	**19 h.**	Palau	Alba Ventura, piano. Bach, Beethoven, Brahms, Rachmaninov. (Concert de Tarda al Palau).
25 ABRIL	**20,30 h.**	Església de Pompeia	Trio Orfeo. Haydn, Boismortier, Ch.F. Bach, Ph.Em. Bach.
26 ABRIL	**20 h.**	Catedral	Josef Prokop, orgue. Miroslav Lastovka, trompeta. Cernohorski, Händel, Buxtehude, Graupner, Bach, Vejvanovski, Dupré. (L'orgue a la catedral de Barcelona. Euroconcert).
	21 h.	Institut Francès	Mireia Hernández, clavicèmbal. Albert Romaní, clavicèmbal. Leroux, L. Couperin, F. Couperin, Duplly, A.-L. Couperin.
	21 h.	Conservatori Municipal	*Rita*, de Donizetti (òpera en un acte). Pilar Dalmau, Jordi Casanova i Joan Manuel Gimeno, solistes vocals. Dir. musical: Manuel García Morante.
27 ABRIL	**20 h.**	Saló de Cent	Quintet de vent Aulos. Josep M. Brotons, flauta. Robert Julià, oboè. Alfons Reverté, clarinet. David Rosell, trompa. Eduard Bazaco, fagot. Beethoven, Liszt, Goeb, Katxaturian. (Solistes de l'OBC al Saló de Cent).
	21 h.	Col·legi Major Ramon Llull	Trio Florestan. Milan, Mozart, Beethoven. (JJMM de Barcelona).
28 ABRIL	**21 h.**	Palau	Orquestra Simfònica de Barcelona nacional de Catalunya (OBC). Leonidas Kavakos, violí. Dir: Víctor Pablo Pérez. Montsalvatge, Beethoven, Shostakòvitx.

	21 h.	Conservatori Municipal	Grupo Enigma. Dir: Juan José Olives. Henze, Homs, Mestres Quadreny, Hindemith. (ACC).
	21 h.	Saló dels Miralls del Liceu	Raquel Pierotti, soprano. Osias Wilensky, piano. Montsalvatge, Guridi, Turina, Bellini, Rossini, Bizet. (FAAOC).
29 ABRIL	20,30 h.	Barri Gòtic	Concert extraordinari de carilló. Abel Chaves i Anna Maria Reverté, carillonistes.
	19 h.	Palau	OBC. (Segona audició).
	19 h.	Centre Parroquial d'Horta	Banda Municipal de Barcelona. Dir: Joan Pàmies. Nin-Culmell, Asins Arbó, Elgar, Gershwin.
30 ABRIL	11 h.	Palau	OBC. (Tercera audició).
	11,30 h.	Centre Cívic Can Felipa	Banda Municipal de Barcelona. Dir: Joan Pàmies. Nin-Culmell, Asins Arbó, Elgar, Gershwin.
	18 h.	Palau	Sacqueboutiers de Barcelona. Banchetto Musicale. Cor de Cambra del PMC (patrocinat per Fundació Caixa de Catalunya). Dir: Martin Schmidt. (Els diumenges al Palau).
	19,30 h.	Església St. Felip Neri	Bernat Bailbé, orgue. S. Agustín, Sessé, Bach, Vierling, Smétana, Dvórak.

AMPOSTA (MONTSIÀ)

13 ABRIL	22,30 h.	Societat La Lira Ampostina	Banda La Lira Ampostina. Dir: Octavi Ruiz.

LA BISBAL DEL PENEDÈS (BAIX PENEDÈS)

2 ABRIL	18,30 h.	Església parroquial	Orquestra Eduard Toldrà. Cor Polifònic del Garraf. Mozart. Ch. Ph. Bach, Haydn.
23 ABRIL	18,30 h.	Església parroquial	Coral Ars Nova.

CAPELLADES (ANOIA)

15 ABRIL	22 h.	Paper de Música	Concert d'alumnes del III Curs Internacional de Música de Cambra.
16 ABRIL	18 h.	Paper de Música	Concert de professors del III Curs Internacional de Música de Cambra amb el Silveestri String Quartet. Suzanne Bradbury, piano.

FIGUERES (ALT EMPORDÀ)

6 ABRIL	22 h.	Casino Menestral	Ebony Jazz Quartet. (JJMM de Figueres).
20 ABRIL	22 h.	Casino Menestral	Chano Domínguez Trio. (JJMM de Figueres).
27 ABRIL	20,30 h.	Museu de L'Empordà	Inés Guerrero, piano. (JJMM de Figueres).

GIRONA (GIRONÈS)

21 ABRIL	21,30 h.	Pavelló Lluís Bachs	Orquestra Simfònica del Vallès. Dir: Pedro Alcalde. Beethoven, Brahms.

L'HOSPITALET DE LLOBREGAT (BARCELONÈS)

21 ABRIL	21,30 h.	Teatre Joventut	*El giravolt de maig*, d'Eduard Toldrà. Dir: Anna Ricci.

MARTORELL (BAIX LLOBREGAT)

2 ABRIL	19 h.	Centre cultural	Isabel Soriano, piano. Marina Rodríguez, piano. Música de pel·lícules.

REUS (BAIX CAMP)

2 ABRIL	19,30 h.	Església prioral de St. Pere	Roland Muhr, orgue. Walther, Brahms, Liszt, Knecht, Guilmant.
8 ABRIL	22 h.	Teatre Fortuny	Orquestra Simfònica del Vallès. Cors de Sabadell. Carme Bustamante, soprano. Àngel Òdena, barítion. Dir: Jordi Mora. Brahms, Fauré. Concert de Pàsqua.
23 ABRIL	19,30 h.	Església prioral de St. Pere	José-Vicente Giner, orgue. Bach, Heiller, Franck.

SABADELL (VALLÈS OCCIDENTAL)

6 ABRIL	21,30 h.	La Faràndula	Orquestra Simfònica del Vallès. Cors de Sabadell. Carme Bustamante, soprano. Àngel Òdena, barítion. Dir: Jordi Mora. Brahms, Fauré. Concert de Pàsqua.

SANT JOAN DE VILATORRADA (BAGES)

7 ABRIL	20,30 h.	Escola de Música	Pilar López Carrasco, piano.

SANTA COLOMA DE GRAMENET (BARCELONÈS)

7 ABRIL	21,45 h.	Conservatori	M. Rosa Vidal, soprano. Montserrat Olivés, piano.
21 ABRIL	21,45 h.	Conservatori	Bernat Bofarull, violí. Vicenç Prunés, piano. Mozart, Schubert, Schumann, Falla.
28 ABRIL	21,45 h.	Conservatori	Àngel Puig, piano. Debussy, Montsalvatge, Albéniz.

SITGES (GARRAF)

1 ABRIL	18 h.	Església	Camerata de Sitges. Dir: Joan Ferré. *Rèquiem*, de Fauré.
9 ABRIL	18 h.	Església	Grup de Cant Gregorià de Vilafranca. Lluís Mas. orgue. Dir: Manel Cervera.
12 ABRIL	21 h.	Ermita de Sant Sebastià	Coral de Sitges. Josep Pagès Busom, orgue. Dir: Mn. Ramon Català. Palestrina, Bach, Mozart, Pagès, Busom, Franck.
16 ABRIL	18 h.	Església	Francesc Pi, orgue. Titetouze, Bach, Hindemith.

TERRASSA (VALLÈS OCCIDENTAL)

20 ABRIL	21 h.	Centre cultural Caixa de Terrassa	Néstor Eidler, violí, Àngel Soler, piano. Dedussy, Franck, Beethoven. (Fundació Caixa de Terrassa).
2 ABRIL	18,30 h.	Esglésies de St. Pere	Hopkinson Smith, llaüt. Bach.
23 ABRIL	18,30 h.	Centre cultural Caixa de Terrassa	The Scholars. Kym Amps, soprano. Angus Davidson, contratenor. Robin Doveton, tenor. David van Asch, baix. Guerrero, Morales, Victoria, Lasso, Desprez, Merenzio, Cooke, Vaughan Williams.
29 ABRIL	21 h.	Centre cultural Caixa de Terrassa	Ballet Nacional d'Holanda. Dir: Wayne Eagling. (Fundació Caixa de Terrassa).
30 ABRIL	21 h.	Centre cultural Caixa de Terrassa	Ballet Nacional d'Holanda. (Fundació Caixa de Terrassa).

VIC (OSONA)

12 ABRIL	**20,30 h.**	Teatre Atlàntida	Orquestra Simfònica del Vallès. Cors de Sabadell. Carme Bustamante, soprano. Àngel Òdena, barítion. Dir: Jordi Mora. Brahms, Fauré. Concert de Pàsqua.

Palau de la Música Catalana

Els dilluns a les 19 h.

Concert núm. 2

3 d'abril, 1995
La Cobla
Cobla Mediterrània.
Dir: Jesús Ventura.
Puigferrer, Borgunyó, Toldrà,
Morera, Ruera, Serra, Moraleda,
Martínez Comín.

Concert núm. 3

24 d'abril, 1995
El Piano
Alba Ventura, piano.
Bach, Beethoven, Brahms,
Rachmaninov.

Preus: de 800 a 600 ptes.

catalunya música / revista musical catalana

CATALUNYA MUSICA / REVISTA MUSICAL CATALANA
C/ Sant Fancesc de Paula, 2 - 08003 Barcelona

Butlleta de domiciliació bancària

Senyors, els agrairé que amb càrrec al meu compte/llibreta atenguin els rebuts que els presentarà CONSORCI DEL PALAU DE LA MÚSICA CATALANA, pel pagament de la meva subscripció a "CATALUNYA MÚSICA/REVISTA MUSICAL CATALANA".

Nº Entitat ☐☐☐☐ Nº Agència ☐☐☐☐ Dígit control ☐☐ Nº Compte ☐☐☐☐☐☐☐☐☐☐

Titular _____ Banc/Caixa _____ Agència _____

Adreça agència _____ Població _____ Signatura

Cal omplir les dades correctament

Butlleta de subscripció

Nom i cognoms _____ Professió _____

Carrer _____ Telèfon _____

Població _____ Dte. _____ Província _____

Desitjo subscriure'm a partir del número ☐
amb la quota anual de 3.975 ptes. ☐
semestral de 2.225 ☐

Faré efectiu l'import mitjançant
☐ taló bancari adjunt.
☐ domiciliació bancària.

Per a subscripcions a l'estranger, consulteu el preu.

La Música! Ja n'és, d'excelsa, ja, la Música! Hi ha moments que vertaderament em sento orgullós de ser músic.

Remarquem l'insistent ús del signe d'admiració, no sols en aquesta citació sinó al llarg del dietari.

Situació econòmica precària

L'any 1905 Eduard Toldrà s'instal·là a Barcelona amb la seva família. La situació econòmica familiar era més aviat galdosa i ell hagué de passar fortes privacions, i acceptar treballs molt secundaris (però sempre en el camp de la música). Sovint es dol d'aquesta situació que, per altra part, l'acompanyaria fins molts anys més enllà, quan, passada la guerra civil i abans d'assumir la direcció de l'Orquestra Municipal el 1944, actuava al Restaurant de l'Oro del Rhin. El 26 de desembre de 1910 es lamenta de no poder assistir a un cicle que ha de tenir lloc al Palau de la Música i en el qual intervenien, entre d'altres, l'Orfeó Català, Pichot, Francesc Costa, Thibaud i Granados.

Fa una estona que m'estava mirant el programa dels quatre concerts clàssics de Tardor... sota la direcció d'en Millet. I vaja... que no he fet més que migrar... Això és immens. I pensar que jo m'estaré al Romea, tocant "Si j'étais Roy" o "La mutta de portici"...

El 31 d'gener de 1911 escriu:

Oh, ahir a la nit! Vàrem menjar pastes, vàrem veure xarops i vins rancis, i fins vàrem menjar-nos un tortell de dos rals... I jo no vaig pagar res, perquè només duia cinc cèntims... Misèria! Misèria!

El 5 de març de 1911 Toldrà parla d'una certa afecció al futbol, en aquest cas insatisfeta, per amor a la música. O més ben dit, per haver de pagar les classes que li donava Francesc Costa. La darrera frase és d'una subtilesa exquisida.

Avui a la tarda hi havia torneig de futbol però no hi havia calés. Ahir, per a en Costa vam escurar butxaques. Tot això em pot tenir en compte, des del cim de la glòria, amic.

Disposar d'un esmòking sembla que no resultava cosa fàcil per a aquell noi ni per a l'economia familiar. Així, el 10 de març de 1911 Toldrà assenyala:

Avui hem començat a assajar unes Danses *de Granados que s'han d'estrenar i estan de primera. Molt ingènues i molt boniques. Molt bé!... I a en Garganta, de més a més, ja li estic pidolant l'esmòking altra vegada, per a tots cinc concerts. Penso que me'l deixarà sense recel.*

Deu dies més tard encara fa referència a aquest fet, tot destacant l'èxit aconseguit en el concert –no especifica quin.

El concert de la nit, magnífic. El públic, entusiasmat amb el mestre (no l'anomena), *el va aclamar... És tot un gran mestre!... Jo, lluint l'esmòking que no em pertany.*

Respecte del rebuig moral de les tasques que li imposava la seva condició, en constitueix una mostra ben explícita l'apunt del dia 12 de maig de 1911:

D'aquí a un quart me n'haig d'anar a assaig a la Sala Imperio. Ja hi som, ja! A fer de músic! A la quadra! Si sempre hagués de ser així! Quin suplici! No ho crec!

El dia 11 de novembre parla d'una altra feina poc satisfactòria, sobre la qual insistirem més endavant des d'una altra perspectiva:

M'ha sortit un bolo *antipàtic. Una suplència, dissabte, tarda i nit, a* La Buena Sombra.

Més endavant, el 19 de juliol de 1911, fa referència a la distribució de les hores del dia, i apunta:

Després de dinar, cada dia vaig al Sindicat, amb prou repulsió, però què s'ha de fer... no hi ha altra remei. A veure si donen feina.

Tres dies abans es refereix a una trobada amb en Massià i Francesc Costa, i una vegada més es dol de la seva situació personal.

En Massià i en Costa s'han posat a parlar de Brussel·les: han sortit noms i fets i personalitats desconegudes per a mi, que, místic, m'ho estava escoltant en un racó, migrant... migrant... M'entra com una melangia quan sento parlar a aquests ja fets, ja grans; parlar de coses grans també, amb la naturalitat que jo parlo de les coses petites, petites com jo...

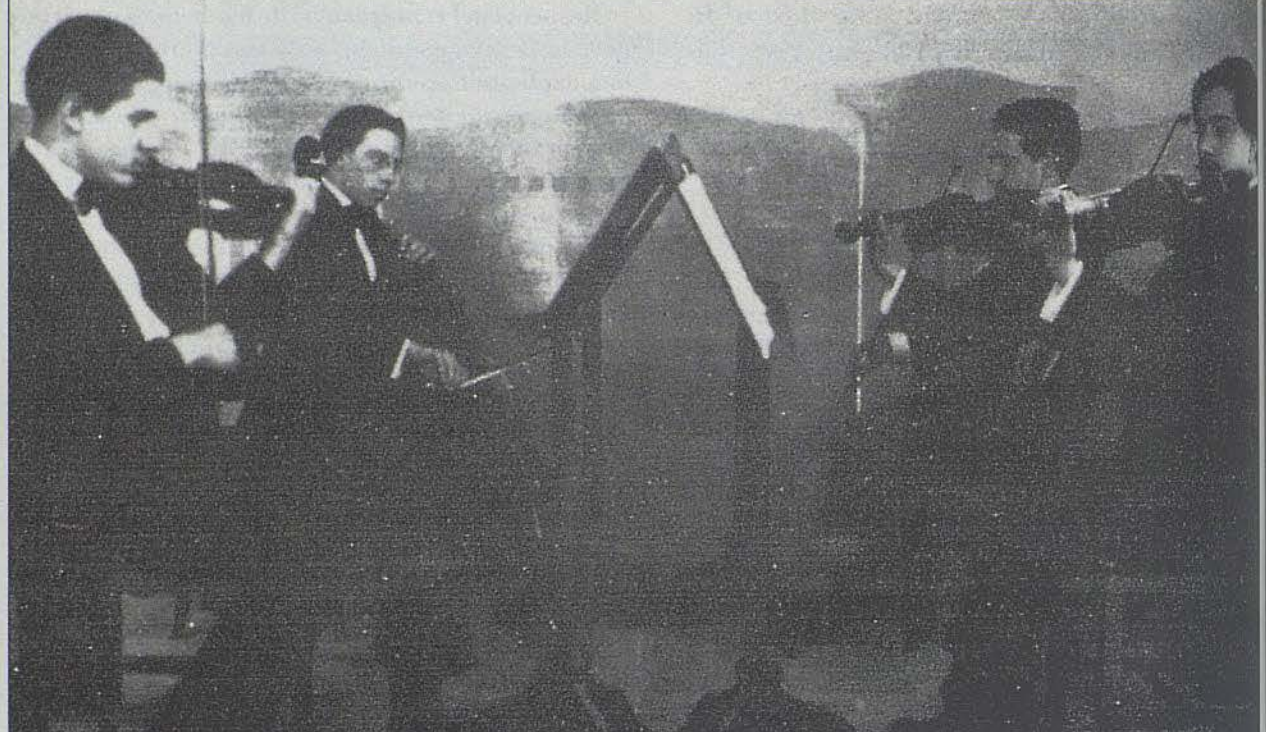
Una de les escasses referències al seu pare –mai no parla de la mare–, resulta prou significativa en aquest context. És data del 28 d'octubre de 1909.

Ara, més que mai, el meu pare està amb les solfes. Sempre escrivint, però escrivint començaments, mai finals.

Aprenent de compositor

En aquests anys Eduard Toldrà comença a neguitejar-se per la tasca de compondre. Les seves tentines en aquest terreny són explicades una vegada més amb aquelles característiques de sinceritat i ironia fina i intel·ligent que tan bé defineixen la figura d'aquest músic. També amb un inevitable apassionament. Il·lusions, dubtes, esperances, decepcions, tot plegat es mou a redós d'allò que a la fi serà una parcel·la significativa, encara que no decisiva del conjunt de la vasta trajectòria del músic. El 30 de maig de 1911, escriu en el seu dietari:

Es pot dir que acabo de donar l'última pinzellada a la famosa Ària *de violoncel. És a dir,* Ària, *no sé com en diré! És fàcil que es quedi sense baptisme. L'*Op. 1! *Em fa gràcia! Això sense comptar amb aquells apassionats* Vals-Boston *que feia l'any passat a l'agost i setembre. Escrits, qui sap si amb alguna finalitat... I sense comptar, també, el cèlebre* Vals del cigronet *compost als set anys. Encara ho guardo. Aquest dia vaig trobar l'original regirant papers, i en vaig tenir una alegria. Ho guardaré com una relíquia.*

El Quartet Renaixement es va crear en l'època del *Dietari*

Aquesta visió eufòrica, tanmateix, queda sotraguejada tot just l'endemà, 31 de maig, per un toc de realisme inesperat i, molt probablement, excessiu, quan apunta:

*Ja està, ja! Acabo de posar en net la partitura de dalt a baix, de l'*Ària en Mi *de violoncel. La meva primera producció! És molt dolenta! Moguda dintre uns límits molt estrets, no resulta gens interessant. Una mica original, potser... però, ca! no he nascut pas, jo, per a compositor.*

Sobre aquesta obra primerenca insistirà encara 5 dies més tard, el 5 de juny, en un testimoniatge ple d'escepticisme.

*Aquest matí per fi m'he sentit l'*Ària de l'Estiu *amb l'Antònio. El que deia: és una cosa petita sense importància. L'Antònio m'ha dit que li ha agradat. Pxt! No sé si creure-me'l.*

Després de comentar una engrescadora classe rebuda d'en Francesc Costa, es mostra entusiasmat. Fa la sensació que l'entusiasme per l'aprenentatge de l'ofici de violinista l'engresca també en el de compositor. La nota és del 22 de juliol.

Aquest estat, a més a més, em dóna una febre que em fa produir musicalment. Vull dir que mai com ara m'he sentit inspirat per una música tendra i he fet més via escrivint ingènuament sense rebuscaments. Tant es així, que de la vella Sonata en Sol, *en tinc el temps darrer ja acabat, o quasi acabat. I m'agrada. Sí, m'agrada una mica.*

Dos dies més tard, comentant que ha escoltat aquesta obra esmentada amb el seu amic Garganta, es referma en les virtuts que té d'una forma, una vegada més, sincera i real.

En Garganta suposo que ho diu per broma, diu que l'hauria de tocar públicament (!). Jo he disfrutat únicament perquè he vist que, encara que molt matusserament, aquelles notes no són més que exterioritzacions sinceres, sinceríssimes, de les meves afeccions més íntimes...

El 2 de novembre es refereix a l'assaig per part del Quartet Renaixença del *scherzo* del seu *Quartet* primer, la primera vegada que escoltava la seva partitura. Toldrà es mostra entusiasmat i a la fi de la seva anotació confessa un sentiment particular, una vegada més deliciós.

Aquest matí hem fet quartet. I allí hem llegit el Scherzo *del meu* Quartet. *Puc confessar ben ingènuament que m'ha agradat. Tal com pressentia, l'he trobat superior al 1r. i 2n. temps. És espontani, té naturalitat, i té, sobretot, aquell regust clàssic que és el que me'l fa agradar més. A ells, tots, els ha agradat molt. M'han encoratjat a escriure el darrer temps. No en tinc res escrit, però ja quasi l'he somniat tot. Jo sempre ho he fet així. Abans d'escriure, somnio.*

Una expressió de realisme molt explícit li permet constatar sense falses modèsties la seva evolució com a compositor.

Jo he evolucionat molt. Evoluciono, encara; així hauré de continuar molt temps. Hi ha dies que vull llegir el que he escrit fa mig any, o un any, o més, i quedo esgarrifat tot sovint de veure idees emeses, que ara de cap manera escriuria, i m'agafen unes quasi temptacions de tirar-ho tot al foc...

Descoberta de la vida

No ha de sorprendre que un noi de catorze o quinze anys no pugui reprimir la temptació de manifestar la descoberta de la vida en la seva accepció més àmplia. En tot cas, és una descoberta sovint contradictòria, en la qual explosió i repressió, o autorepressió, es donen la mà com també ho fan sensualitat i espiritualitat. Les anotacions de Toldrà constitueixen un testimoniatge d'una gran força suggeridora i d'un atractiu enriquit per la finor del seu esperit. El dia 8 de novembre de 1910, en ocasió d'un assaig ni més ni menys que a un centre parroquial, Toldrà comença a comprendre l'etern femení.

Aquest matí he anat a assajar, amb el papa, la missa que s'ha de fer el diumenge a la Bonanova amb els Planas. Hem anat a assajar a un Centre Catòlic. (...) Unes noies que han entrat i que després m'han resultat "Hijas de María". Entre parèntesi, una d'elles no ha tingut gens d'escrúpol a mostrar-me tota la cama fins al genoll. No asseguraria que estava en aquella posició sense adonar-se'n.

Tres dies més tard encara escriurà, després d'advertir que l'audició de la missa a la Bonanova havia anat molt bé:

No sé per què, però aquelles "Hijas de María" em fan certa gràcia. I, cuidado, *que d'eixerides, o simpàtiques, o bé guapes no n'hi ha cap, llevat d'una sola, aquella que em va ensenyar la cama a l'assaig, que és joveneta i avui no ha parat de mirar-me ni un sol moment. M'és igual. Ja li passarà.*

El 6 de novembre de 1910 descriu una emotiva trobada o retrobada amb una anònima noia, amb un gran luxe de detalls i amb entusiasme i una excitació molt propis de la descoberta de l'amor. Les paraules de Toldrà són pròpies d'una persona que, a més, té un molt encomiable sentit de l'art d'escriure:

Oh, Déu! Avui l'he tornada a veure... Una vegada més he percebut aquella sotragada al cor, una vegada més m'he posat nerviosíssim, i una vegada més m'he sentit tímid. Però no he dubtat pas gaire. He fet un bon giravolt i m'he situat com a vint metres darrera d'elles. Passeig de Gràcia amunt. On aniran? Calla! Van cap a la vorada... M'hi acosto de pressa. Per fi he vençut tota classe d'escrúpols, m'he rigut de mi mateix i m'he dit: A dintre! L'ocasió no podia ser més propícia. He procurat adoptar una fesomia normal i me l'he mirada fit a fit. Ella m'ha correspost. En passar pel seu costat, m'he tret el barret el millor que he sabut i molt baixet he articulat la paraula: "Passi-ho bé!". He vist que ella acotxava lleugerament el cap i m'he fixat com també els seus llavis ideals es movien, mentre devien repetir la mateixa paraula. Quin moment! Cristo! Oh, quin èxtasi! I sembla mentida, enmig d'aquella gentada que recorria les sales, jo em trobava sol. És a dir, sol amb ella. Havent-la saludat, havent-me saludat, només això, ves si és poc, ja em sembla que ens trobàvem tots dos sols, donant-nos les mans i dient-nos frases patètiques. Ximple! Que foto! Toldrà, Toldrà, no desbarris!

El control dels impulsos vitals del moment constitueixen una nota força recurrent en aquestes anotacions que transcrivim. El dia 19 de juliol escriu:

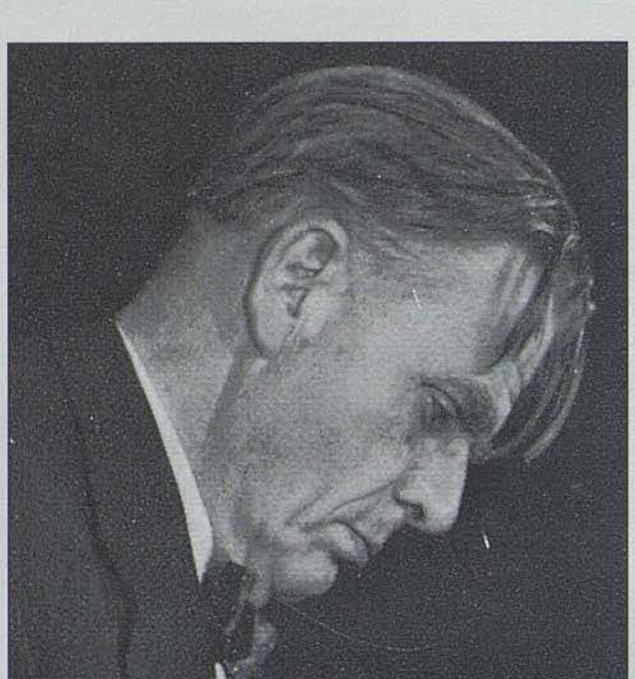
Aquests dies he estat a punt de sostenir una lluita entre el meu estimat amor i la sensualitat experimentada amb aquella voluptuosa de l'Escola... Però no: he triomfat!, ja ho crec, que he triomfat! No podia ser d'altra manera... el convenciment de les meves idees ha pogut més, molt més que el trànsit en el meu ésser d'una nota carnal i humana.

En aquesta mateixa línia resulta ben suggestiva la descripció que fa de la descoberta directa i immediata del nu i de la voluptuositat del cos femení amb motiu de la seva actuació abans esmentada al local La Buena Sombra en una confessió en què el noi Toldrà es debat entre dues forces antagòniques. L'apunt és del 19 de novembre de 1911.

Vaig llegir un dia en Valle Inclán: "Nada es como es sino como se recuerda". Quina gran veritat! Per això, ben mirat, no em preocupa la sensació d'ahir, perquè en recordar-la em repugna, em fa fàstic, i aquest record no és perenne. Parlo perquè jo vaig anar a La Buena Sombra. Austerament, en tota la tarda no vaig fixar-me per res en l'espectacle odiós de la cantatriu que fa ostentació baixa i repulsiva d'una luxúria pervertida i resseca. Però a la nit vaig ser víctima d'una temptació bon tros pitjor. En el quarto *on deixava el barret i l'abric, l'atzar féu que m'adonés d'uns intencionats foradets a la paret, que era de fusta. La meva... materialitat em féu guaitar picardiosament per un d'aquests forats, i... què vaig veure? Una dona que ara s'anava desprenent dels vestits que portava, que s'anava despullant. Oh! Vaig sentir glatir la luxúria del meu cos, aquesta luxúria amagada amb allò que lluito contínuament. Ahir vencé ella. No la vaig poder dominar. I vaig veure aquelles carns i altres carns, de prostituta, carns impúdiques, que amb una sensualitat viva i punxant, brandava, ondulava luxuriosament. Vaig mirar-m'ho jo, l'home sentimental que només creu en l'esperit i s'oblida del cos. Oh! Ahir vaig veure'l cara a cara, aquest cos nu, com es reflecteix en aquella mirada maligna que jo dirigia a aquell forat. Però ho veig molt clar: no m'espanto, estic convençut que allò va ser pura impressió fugitiva. Haurà passat en mi com una nuvolada d'estiu. Dono la raó a Valle-Inclán: "Nada es como es sino como se recuerda".*

Un tipus de reflexió molt diferent és el que fa el 28 de gener de 1911, en deixar constància del seu concepte d'amor:

Sense l'amor, oh!, quina imbecil·litat fóra la vida! Mentre que amb ell, quin prodigi! Tothom viu: els nois, d'il·lusions; els homes, de realitats; els vells, de records... No sé ben bé el que em dic, però és que quan penso en l'amor, sembla que davant meu se m'aparegui un paradís immens, radiant de llum i

de sol... Es pot dir que jo, més que per una dona, estic apassionat pel propi amor, per la "idea d'amor".

Una certa filosofia de la vida

Eduard Toldrà sovint pretén afirmar-se en un cert sentit de l'existència, tot abandonant-se a unes reflexions personals prou interessants i originals. Com en tot, mai no apareix la vulgaritat ni el lloc comú. Tot té un to de transcendència i de creativitat i de maduresa especialment remarcable, tractant-se d'un noi tan jove, d'un adolescent. El dia de Cap d'Any de 1909, saluda l'any que s'acaba amb una autèntica capacitat per mostrar-se per damunt de tota contingència:

Adéu-siau, any 1909! Avui acabes; bé, d'avui a un any acabarà 1910! Això sí, que al cap i a la fi els periodiquets humorístics hi fan grans articles apocalíptics i consegüents caricatures, que no hi veig la gràcia!

I cada any el mateix... És a dir, és una ximpleria, això de dir sempre que els anys són dolents i que vénen amb crisis. Per a mi són igual de bons i dolents tots els anys. I dic bons i dolents alhora, perquè no hi ha res més garrafal que remarcar tan especialment i insistentment un succés o fet dolent, fent comentaris la premsa i què sé jo, i no voler-se fixar en les coses bones.

El trasllat de Toldrà a Barcelona quan era un infant és recordat i també és objecte d'una deliciosa evocació el 19 de setembre de 1909. Evocació que una vegada més reflecteix una sensibilitat i una finor insòlites en un noi de quinze anys d'edat:

Avui fa cinc anys, sí, l'any 1905, que vaig venir a Barcelona a viure. Sembla que em veig. Amb el pantalon curt i la cartera de nen, vermelleta... Que esmaperdut vaig quedar! Em feia l'efecte que des d'aquell moment que arribava a Barcelona, la meva vida havia de ser alegre, sempre riallera; aquell soroll que sentia pels carrers, aquells carrers tan amples, plens de grans botigues, de transeünts i de carros, en fi, aquell ambient que feia com vint Vilanoves, m'enlluernava. I em feia feliç... Ara han passat cinc anys i en aquesta Barcelona, que he acabat per estimar-me, però també per compadir, tot el que tinc al voltant ho veig petit, ho trobo vulgarot; hi faig una vida adotzenada i observo unes carrinclonades tan colossals, que fan que no pensi sinó a volar, volar... Santa paraula: quin dia serà aquell que, com ara fa cinc anys, traslladaré altra vegada el domicili, per anar-me'n més amunt? Brussel·les! Amèriques!

Fílies i fòbies musicals... i no sols musicals

En aquest diari que intentem reproduir sintèticament hi ha, no podia ser altrament, l'esment d'un món d'identificacions en el pla musical..., i com veurem, no sols musicals, que resulten molt significatives també de la personalitat de l'aleshores jovenísim músic. Bach i Mozart ocupen un lloc privilegiat en les seves preferències musicals. Strauss es troba als antípodes. El 23 de desembre escriu:

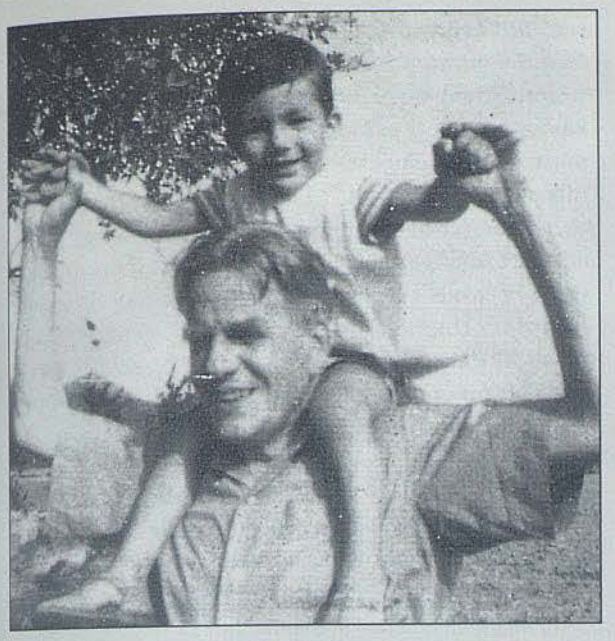
Definitivament, el que jo toco millor, el que més m'entusiasma, és Bach, i sempre Bach!

Els dies 8 i 10 de març de 1911 es refereix a un concert que ha d'interpretar amb l'Orquestra Simfònica de Barcelona. Toldrà, després de manifestar-se molt satisfet per prendre part en els cinc concerts programats, afirma:

M'agrada molt fer-los. Tot és conèixer música, i ben coneguda, que un mai no aprèn d'una obra com tocant-la.

Assagem Don Quixot, *de Strauss. Però que es proposa escriure'n gaires més, d'obres, aquest home per continuar-nos fent la guitza d'aquesta manera? Ja té raó, ja, en Sánchez, quan diu que li cremaria totes les obres en una foguera pública...*

La Simfonia Júpiter *de Mozart, em resulta agradabilíssima. M'agrada molt, però molt! Això, això és legítima música i no les enredades de Strauss i família. Vaja, que el* Don Quixot, *com més la sento menys m'agrada..., aquelles imitacions del ramat de bens. Vaja, vaja, no hi passo... Surt el* cello *(el pobre Raventós que s'hi tornarà ximple) dient que és Don Quixot. La viola és Sancho Panza, secundat pel clarinet baix. La tuba diu que és el Rocinante, les violes imiten el mosquer i els fagots s'identifiquen amb els frares... Com més va, menys hi crec, en la música descriptiva. És a dir, la descriptiva tal com deu haver de ser, m'agrada en grau superlatiu. Però això és música més aviat imitativa, perquè imita*

la Natura i retrata una colla de coses que desfiguren la bella música, l'art excels... Ah!, però, i l'Albéniz? Tan engrescat que estava jo amb l'Albéniz del piano!, ara resulta que li conec la Catalònia *que també hem de tocar allà... i vaja!, cosina germana de Strauss.*

L'estima per la música de Bach queda ben palesa en aquesta citació del 20 de novembre de 1911:

Vinc embriagat d'una excelsa impressió de l'esperit. He anat a sentir l'assaig general del "Kyrie" i el "Glòria" de la Missa en Si menor *de Bach. És indefinible! No puc dir res. He quedat aplanat, estamordit. Quina emoció! Oh! Jo no coneixia Bach. Qui no ha sentit aquesta obra magna, sublim, no coneix el gran músic. Mai, tant com avui, mai, no he fruït del meu art.*

Una interpretació de l'aleshores encimbellat actor Ricardo Calvo, li provoca una impressió penosa, la qual, ateses les característiques d'artificiositat grandiloqüent del concepte artístic de l'actor, no fan sinó posar a prova, una vegada més, la sensibilitat de Toldrà. Recordem la vocació teatral del músic, que es manifestà molts anys més tard en col·laboracions amb l'Agrupació Dramàtica Barcelona. La citació és de l'11 de novembre de 1911.

*La interpretació (*Cuento de abril*), dolenta, molt dolenta. Aquest Ricardo Calvo famós, és una atrocitat. Ni és artista, ni és còmic, ni és director d'escena, ni res: una nul·litat. I té èxit. Enteneu-ho, això! El públic del Romea, estúpid...*

Francesc Costa, el mestre

Eduard Toldrà, en el període en què va escriure aquest dietari va iniciar una estreta col·laboració amb l'aleshores encimbellat violinista Francesc Costa, que va esdevenir el seu mestre. La seva relació, com es manifesta en aquest document, té una inflexió de matisos molt interessant. Admiració no absent de crítica, reconeixement de la generositat del mestre i, en definitiva, una estima personal sincera presideixen aquest capítol, que comença amb una citació datada el 13 d'agost de 1910.

Aquest matí he anat a veure en Costa. El motiu: anar-li a ensenyar el Concert número 3 *de Max Bruch, perquè el vegés... Després, ell s'ha posat a tocar... Des de l'última vegada que el vaig sentir... de fa tres anys..., l'he trobat desconegut. Es veu que Brussel·les ha estat d'efectes piramidalment pràctics per a ell. I cada vegada que penso coses així, més ganes em vénen d'anar-me-n'hi. Bé prou que ho diu en Costa: tu has de venir, i vindràs, vaja si vindràs! A més, m'ha deixat badant. Toca amb una afinació i una pulcritud!*

Curiosament, en aquesta mateixa citació parla de la mort de Rafael Gálvez Rubio, i afirma *ara sóc orfe de mestre*, per després mostrar l'alta estima que sentia per ell en unes paraules d'un gran refinament literari:

El seu record, la seva memòria, per comptes de desesperar-me o d'aclaparar-me, m'és un consol dolorós, però suau, un consol que té gust de llàgrimes sinceres.

Un concert protagonitzat per Costa dóna peu a un judici no exempt d'un agut sentit crític; la data és el 5 de juliol de 1911:

Bé! Ja hem sentit en Costa! Un xicot jove que disfruti de certa popularitat i que finalment hagi guanyat un premi molt gros a Brussel·les, en donar un concert aquí es fa interessant per força, i el públic ja va sentir un concertista professional. Ja s'ha acabat el noi Costa... En Costa ha vingut molt gran. Ha progressat d'una manera notabilíssima. Sembla tot un altre... Jo, abans d'anar al concert, contemplant-me el programa, deia: "Amb la primera part en tindré prou per jutjar". I és que la primera part hi tenia una Sonata *de Händel i la* Primera *de Bach per a violí sol. Doncs de la* Sonata *de Händel, el primer temps, que és un "Largo", i un altre que ve més tard, que també és lent, a mi no em convencé... Això, dit així, en brut, sembla que vulgui dir que no es podia sentir. No és això. I diré més, a la gran majoria del públic li degué agradar molt, però molt; però jo no en sóc, d'aquesta majoria, i dic el que sento. Aquella afectació, aquells* rallentando, *i, sobretot, aquells* arrastres... *desdiuen pel meu gust d'una manera bàrbara. Toca Händel a la manera segle XX... I no dic res de Bach. El "Largo", encara. El "Presto" (entre parèntesi, va ser magnífic de ritme i de detall), però la "Fuga"..., afectada, apassionada* ad libitum, *traient efectes fins de les pauses, no gens ritmada, i com si fos un estudi del Conservatori. Aquella quadratura (almenys en general), tampoc la hi vàrem veure..., en una paraula, tenim que en Costa no és un artista de "misticisme" per interpretar música clàssica.*

El 27 de juliol de 1911 Toldrà parla de la seva primera lliçó amb Francesc Costa:

Ja he donat lliçó amb en Costa. La primera lliçó.

Va anar molt bé. De primera... Va durar una hora, i amb una hora vam fer molta feina. El que indiscutiblement m'agradà més de la seva "manera" foren les observacions de "passar" o, més aviat, lligar. Ell ho fa divinament. És molt bonic. Jo tinc la pretensió de creure que aconseguiré imitar-lo un bon tros. Després, la facilitat que donen les digitacions i després alguns detallets de relleu en la tècnica, com són els accents, que són espaterrants. El que em ve més de nou, i crec que em costarà un xic acostumar-m'hi, és a dir, abandonar-m'hi, són les preparacions. Les inacabables preparacions. Tot ho preparen, aquella gent! Hi ha coses que, francament, no m'hi puc a venir. No vull pas abocar-m'hi en absolut, a l'escola belga (cosa que no diré pas a ningú. Me'n prendré el millor, que per això és la immensa majoria de coses).

El 16 d'agost de 1911, després d'un inesperat i insòlit èxit al Tívoli, es refereix novament a Francesc Costa:

En Costa, perfectament. Molt satisfet de mi, em confessà que no es creia que toqués tant i em digué que no m'ha de fer por ningú absolutament. Jo, és clar, per això estic molt convençut del que em purifiquen les lliçons d'en Costa. Ell m'empelta com si fos seu, molt formós, molt pràctic... Estic contentíssim d'haver tingut la pensada d'estudiar amb en Costa.

Tanquem aquí aquesta síntesi del dietari. Per raons òbvies d'espai, hem deixat de fer esment de molts altres aspectes que ocupaven i preocupaven intensament el "noi" Toldrà en aquesta època. La constitució i les primeres passes, prèvies al primer concert, del Quartet Renaixença, l'èxit insòlit apuntat al Teatre Tívoli quan un solo interpretat entre bastidors tingué tant ressò que es veié obligat a sortir a saludar repetidament amb les figures de la companyia, un concert de presentació d'ell que s'anuncià a l'Ateneu, la primera lliçó que dóna ell, l'afirmació que no sap escriure en castellà, la referència als seus millors amics, al cometa Halley... Un munt d'aspectes i realitats que fan de la lectura d'aquest document un plaer inexplicable i que situen l'abast tan reconfortant de la personalitat de qui fa cent anys va néixer a Vilanova i la Geltrú predestinat a ser una de les figures més transcendents de la música catalana d'aquesta centúria.

Nota:

1. S'han fet les adaptacions necessàries al català actual.

PALAU 100

IV TEMPORADA DE CONCERTS 1994-95

Palau de la Música Catalana

6 ABRIL'95 **dijous, 21 h.**	*JAUME ARAGALL*, tenor. *VICENÇ SARDINERO*, barítion. *AMPARO GARCÍA CRUELLS*, piano. Puccini, Verdi, Donizetti, Giordano, Ponchielli, Tosti, De Curtis, Falvo.
10 ABRIL'95 **dilluns, 21 h.**	*ORQUESTRA FILHARMÒNICA REIAL D'ESTOCOLM.* Dir. GENNADY ROZHDESTVENSKY. Börtz, Ravel, Mussorgski/Ravel.
9 MAIG'95 **dimarts, 21 h.** **Concert extraordinari**	*THE JOHNNY THOMPSON SINGERS.* Gospel, espirituals negres. (Concert patrocinat per Fundación Tabacalera).
23 MAIG'95 **dimarts, 21 h.**	*ORQUESTRA SIMFÒNICA SHINSEI DEL JAPÓ.* *EIETSU HAYASHI*, tambor japonès. Dir. ONDREJ LENARD. Mozart, Isao Matsushita, Mahler. (Concert patrocinat per Televisió de Catalunya SA).

Simfonista de la cobla

per JESÚS VENTURA

L'obra per a cobla d'Eduard Toldrà esdevé un punt de referència imprescindible en l'estudi global de la música catalana. Abans, però, d'entrar a comentar-la, caldria situar-nos en el context històric.

Just a l'entrada del segle XX, la sardana va experimentar un canvi notori en la seva concepció. La dansa, gairebé sempre inspirada en ritmes i melodies provinents d'altres cultures i ètnies, donava pas, potser d'una manera totalment inconscient per part dels autors de l'època, a la forma musical "sardana", un concepte propi i característic que, sense allunyar-se de l'estructura de la dansa tradicional, obria un ventall immens de possibilitats de composició i de realitzacions diverses.

Tot i que els canvis d'estil i d'estètica no es produeixen gairebé mai sobtadament, molts teòrics coincideixen a atorgar el mèrit d'aquest canvi al conjunt de l'obra del mestre Josep Serra i Bonal i, encara, marquen el punt d'inflexió exacte amb l'aparició, just l'any 1900, d'un títol emblemàtic dins la producció del mestre Serra: *El despertar d'un somni*.

Aquesta llavor sembrada per Josep Serra i els seus contemporanis seria seguida després per firmes tan transcendents en la història de la nostra música com Enric Morera, Juli Garreta, Joan Manén, etc. Tots ells, casdascú d'una forma i manera diversa, conrearien aquesta proposta compositiva que representava la conjunció d'una dansa-forma autòctona i d'un conjunt instrumental propi i característic, amb un ventall immens de possibilitats. Seria el que hom ha anomenat posteriorment, dins l'àmbit de la música per a cobla, com l'època d'or o, el que és el mateix, el moment en què la cobla i la sardana mereixien l'atenció i el respecte dels grans compositors.

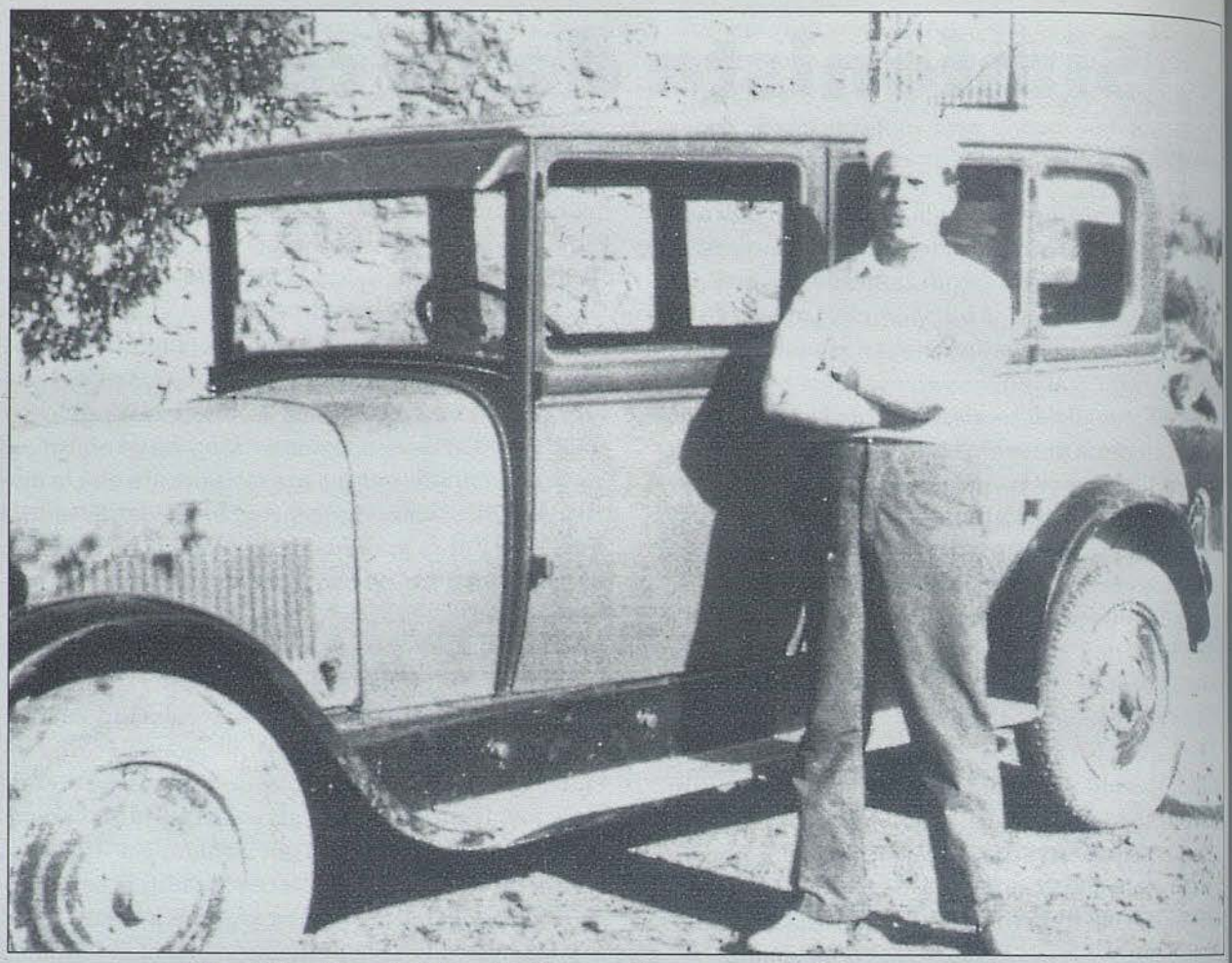
Una època d'or que tindria el seu punt culminant en un període que podríem situar entre els anys 20 i 50, i amb l'obra d'uns compositors que serien capaços de recollir tota la saviesa i l'experiència dels seus predecessors i aplicar-la en una producció sense fissures ni desnivells. I entre tots ells, dos noms propis cal destacar especialment: Joaquim Serra, compositor molt familiaritzat amb la cobla, ja que hi treballà directament durant molts anys, i prèviament a ell, Eduard Toldrà, l'obra del qual ens ocupa avui.

No fem simfonisme ni sardanes exòtiques. Segurament aquesta frase podria definir clarament la manera de pensar de Toldrà respecte de la sardana i de la seva música. Toldrà no creia en una música de cobla allunyada de les arrels catalanes. Si Morera ha estat històricament el posseïdor, gairebé en exclusiva, de l'adjectiu "racial" en la seva música, Toldrà també practicava la idea d'escriure per a cobla "en català", és a dir, agafant l'essència, les arrels i els sentiments més propers i intentant transmetre'ls a la partitura amb la màxima claredat i senzillesa, fent una música entenedora i assequible per a tothom. Tal i com citàvem a l'inici del paràgraf, ell no hi volia ni simfonisme ni exotismes aliens a la música de cobla. La realitat, però, fou ben diferent, ja que, si bé l'obra sardanística de Toldrà no en té res, d'exòtica, cal considerar-la, sense cap dubte, i juntament amb l'obra de Garreta, com la màxima expressió del simfonisme escrit per a cobla fins aquell moment.

Tots els biògrafs de Toldrà han coincidit en dividir la seva vida musical en tres períodes ben diferenciats: el d'instrumentista, el de compositor i el de director. D'altra banda, cal remarcar que la composició de sardanes i música per a cobla, per a Toldrà, no era un fet especial ni diferenciat dins la seva producció musical general. Encara que ara ens pugui semblar estrany i sorprenent (sobretot si tenim en compte el cas que els compositors anomenats actualment de música culta fan de la cobla), les sardanes i la resta d'obres de Toldrà compartien taula de treball amb tota normalitat i s'alternaven en el conjunt de la seva producció.

Així, en la primera època d'instrumentista que durà fins a l'any 1921, el de la desaparició definitiva del Quartet Renaixement, la composició de sardanes és constant i uniforme des del 1917, any en què va escriure la primera, *Sol ponent*, i fins al mateix 1921, a raó d'una sardana anual. *Gentil Antònia* (1918), *Marinera* (1919) i *La nuvolada* (1920) són sardanes de concepció senzilla, amb melodies força delimitades, i fins i tot amb alguna frase quadrada, fet insòlit en la resta de composicions sardanístiques de Toldrà, com en el cas del tema central de *Marinera*, on presenta el tema dividit en quatre frases de vuit compassos de dibuix melòdic idèntic però amb diferent instrumentació, deixant el quart fragment per una sorprenent i efectiva combinació de fiscorn i flabiol, gairebé nova fins al moment.

També entre els anys 1920 i 1921 apareixen les seves tres úniques sardanes revesses, que es limità a numerar sense posar-hi cap títol. Fou un gènere en el qual, després d'aquestes tres experiències, Toldrà no volgué treballar més. El condicionament en l'estructura provocat pel fet d'haver de confondre els dansaires en el tiratge i la resolució dels curts i dels llargs, no podia lligar de cap manera amb un li-

A Cantallops l'any 1931, poble immortalitzat en una sardana que porta el seu nom

risme innat i àvid d'expressar-se, tal i com ho demostraria en els anys immediatament successius.

Des de l'any 1921 i fins a l'arribada de la guerra civil, Toldrà viu l'anomenada època de compositor. Però, dins aquest període i, especialment en el camp de la cobla, també caldria esmentar dues parts diferenciades o, més ben dit, separades: des de l'any 1921 al 1926, quan Toldrà viurà la seva època més prolífica en la composició per a cobla, amb un total de 15 sardanes (gairebé la meitat de la seva producció) més la glossa *Danses de Vilanova* i la impressió simfònica per a tres cobles i timbala *La maledicció del comte Arnau*; i des de l'any 1929 fins al 1935, amb una producció més escassa (només vuit sardanes). Dos períodes separats per dos anys de sequera en la composició sardanística, no pas en la global de Toldrà, ja que els dedicà a escriure la que és considerada com una de les obres cabdals de la seva producció: l'òpera còmica *El giravolt de maig*.

Però tornem a aquests dos períodes. En el primer ens situem, com dèiem, en el moment més productiu de Toldrà i, òbviament, el més variat tant de concepció com d'estil. En aquest període trobaríem sardanes d'inspiració netament romàntica, com *Mariona* (1921), dedicada a la noia que seria després la seva esposa i amb qui, malgrat l'oposició paterna, Toldrà havia mantingut sempre la ferma *Esperança* (1922) de casar-s'hi, o *La Ciseta* (1924), escrita amb motiu del naixement del fruit d'aquest amor, la seva filla Narcisa; també hi trobem sardanes que glossen temes populars catalans, malgrat que aquesta no era una pràctica gens habitual ni un recurs massa apreciat per Toldrà, com serien *Caterina d'Alió* (1922) o *L'hostal de la Peira* (1924); d'altres inspirades en poemes o textos, un fet molt més corrent en la seva obra, com seria el cas de *La fageda d'en Jordà* (1925) sobre un poema de Maragall; etc. Sardanes que han obtingut, unes una gran popularitat i unes altres un incomprensible oblit, tot i mantenir un mateix nivell de qualitat altíssim: obres emblemàtiques i senyeres com *Sol ixent* (1922) o *El bac de les ginesteres* (1924), al costat d'altres igualment populars però molt menys programades, com *Lluna plena* (1921) o *Camperola* (1923), o d'altres quasi del tot desconegudes com *La nevada* (1922) o *El roserar* (1926), la darrera que va escriure abans del parèntesi anteriorment esmentat.

Però també en aquesta època faria les seves dues úniques incursions en el camp de la música per a cobla: *Les danses de Vilanova*, una glossa sobre el ball popular del mateix nom que compongué en homenatge a la seva vila nadiua i amb la qual obtingué el Premi Patxot en l'edició de l'any 1920, i la impressió simfònica *La maledicció del comte Arnau*, per a tres

cobles i timbala, obra breu, efectista i descriptiva, de caràcter èpic, inspirada en la famosa llegenda glossada en vers també per Joan Maragall; fou estrenada el primer de gener de 1927, al Palau de la Música Catalana, i amb la interpretació de les cobles Barcelona, Antiga Pep de Figueres i Els Rossinyols de Castelló d'Empúries, sota la direcció del mateix autor.

L'any 1929 Toldrà retorna a la composició de sardanes. L'experiència de *El giravolt de maig* havia enriquit considerablement un compositor que a partir d'aquest moment escriu les seves sardanes més elaborades i compactes: *Atzavares i baladres* (1929) i *Tamariu* (1930), dues obres cabdals dins la seva producció, obren la llista dels vuit títols escrits fins a l'inici de la guerra. Són títols que fan referència a paisatges i indrets bucòlics, molts d'ells propers a la seva vila d'estiueig, *Cantallops* (1931), com ara *Coll Forcat* (1932) o el bosc anomenat *Salou* (1932), obres gairebé desconegudes. *Capvespre* (1935), títol potser premonitori, seria la darrera sardana escrita per Toldrà abans de la foscor de la guerra civil.

Després de la guerra, Toldrà ja no escriuria massa. Immergit i entregat a la seva tasca de director, considerava que, a l'hora de compondre, empeltat de la música que havia d'estudiar per dirigir posteriorment, podria trair la seva honestedat creativa amb obres inconscientment influenciades per música d'altres. En aquest darrer període que, pel que fa a la composició per a cobla, aniria del 1946 al 1950, escriuria solament quatre sardanes: *Vilanovina* (1946), dedicada a la vila on va néixer, *Maria Isabel* (1946) i *Mariàngela* (1948), dedicades a sengles nadons de familiars i amics, respectivament, i *Vallgorguina*, l'última, datada el 1950.

Si haguéssim d'esmentar algunes característiques comunes al global de l'obra sardanista de Toldrà, potser caldria ressaltar, en primer lloc, el domini total de la cobla, un conjunt orquestral en què comparteixen plaça instruments moderns i perfeccionats amb d'altres de rudimentaris i amb poques possibilitats tècniques, i amb el qual, per tant, esdevé força complicat de treballar. Toldrà, però, creia en la cobla i practicava amb l'exemple, construint les seves sardanes sobre unes instrumentacions riques i originals i a la vegada allunyades dels passatges gairebé impracticables d'algunes sardanes de Garreta o Morera.

Tècnicament, caldria parlar en termes força similars als de la resta de la seva producció: un discurs melòdic simple però en constant modulació i una harmonia de marcat caràcter impressionista, fet força nou en el camp de la cobla. I pel que fa estrictament a la sardana, caldria destacar una renovadora concepció de l'estructura, molt més diversa i variada que la utilitzada pels seus predecessors; i, molt especialment, la immensa riquesa rítmica, complement perfecte de l'original instrumentació de què s'ha parlat, en què l'alternança en el protagonisme melòdic de tots i cadascun dels instruments i l'original tractament que fa dels instruments extrems, com el contrabaix o el flabiol, enriqueixen una rítmica molt més variada de la que els compassos de 2/4 i 6/8, que exigeix quasi estrictament la sardana, podrien fer-nos pensar.

Finalment, caldria esmentar una altra característica que Toldrà no va buscar mai però que la genialitat de la seva ploma va fer realitat: el simfonisme de la cobla, en el seu màxim exponent; un simfonisme eminentment català.

OBRA COMPLETA PER A COBLA

Sardanes

1917	Sol ponent
1918	Gentil Antònia
1919	Marinera
1920	Sardana revessa núm. 1
	La nuvolada
1921	Lluna plena
	Sardana revessa núm. 2
	Sardana revessa núm. 3
	Mariona
1922	L'hereu i la pubilla
	La nevada
	Esperança
	Caterina d'Alió
	Sol ixent
1923	Camperola
1924	La Ciseta
	L'Hostal de la Peira
	El bac de les ginesteres
1925	Ofrena
	La fageda d'en Jordà
	Puigneulós
1926	El roserar
1929	Atzavares i baladres
1930	Tamariu
1931	Catallops
1932	Coll Forcat
	Salou
1934	Faluga
1935	Perafita
	Capvespre
1946	Vilanovina
	Maria Isabel
1948	Mariàngela
1950	Vallgorguina

Obres lliures

1921	Les danses de Vilanova (glossa per a cobla)
1926	La maledicció del comte Arnau (impressió simfònica per a tres cobles i timbala)

El director, vist per la crítica

selecció i comentaris: LLUÍS MILLET

La personalitat d'Eduard Toldrà es forjà, més que no pas a partir d'una formació acadèmica sistemàtica i fèrriament estructurada (cosa que, d'altra banda, es correspon amb les circumstàncies del seu temps al nostre país), des d'una experiència de la professió musical recorreguda des dels primers graons. Els seus quaranta anys de dedicació a la direcció orquestral (de primer esporàdicament, després amb més assiduïtat i, finalment, de manera pràcticament exclusiva) anaren precedits d'un notable i merescut prestigi com a violinista, quartetista i compositor, tres aspectes d'una sola condició de músic. Darrera del violinista, del compositor i del director, hem de veure, però, una única raó: la seva poderosa, espontània i singularíssima personalitat comunicativa. Per això, alguns comentaris provocats per la seva activitat de quartetista o de violinista ja ens donen la clau de les seves, aleshores potencials, futures aptituds de director.

Així, en primer lloc, citarem un comentari significatiu de «Le Monde Musical» de París (30.X.1913), arran d'una audició del Quartet Renaixement a la capital francesa, durant el llarg viatge d'estudis que féu aquesta agrupació per diversos països francòfons i germànics: *Le Ier, violon, Eduard Toldrà, est un excellent instrumentiste et un vibrant musicien, en un mot, un chef de quatuor parfait.* Abans, el diari «El Sport» de Barcelona (30.IX.1913) caracteritzava d'aquesta manera el seu estil violinístic adolescent: *Toldrà posseeix una execució perfecta, però mai tan gran com ho és el seu sentiment. En les seves mans, el violí adquireix una força d'expressió incomparable. Tremolen les notes en vibracions intensíssimes, plenes d'una força extraordinària, i alguns moments assoleixen una emoció tan gran que penetra fondament en els esperits, tot iniciant-los en un plaer estrany, gairebé sensual... Particularment a la* Sonata *de Schumann, vam remarcar una irradiació genial, un oblit complet de la mecànica sacrificada a la sensació. En ella, Toldrà hi posa una voluptuositat malenconiosa; en els seus cops d'arc ferms i extensos hi ha una gran quantitat de fantàstica passió.* Comentari que em recorda –no sé per què– unes paraules del violinista Serge Blanc, que evoquen un concert del seu mestre, el mític Georges Enesco, també violinista, compositor i director: «Jo estava corprès –diu– de la humanitat d'aquesta interpretació. Quan Enesco tocava el violí, hom tenia la impressió que ell explicava la seva vida».

De l'Orquestra d'Estudis Simfònics a la consolidació del director

El 5 de novembre de 1916, a l'Associació d'Amics de la Música, tingué lloc la presentació d'un nou conjunt, anomenat Agrupació d'Instruments de Vent, amb el qual Toldrà empunyà la batuta per primera vegada. Els primers tempteigs directorials (1921), al capdavant de l'Orquestra Pau Casals, foren propiciats per la direcció de les obres pròpies (la juvenil *Suite en mi*, premiada per la Fundació Concepció Rabell); i una primera etapa d'aprenentatge es desenvolupà al capdavant d'una agrupació juvenil «amateur», pionera a casa nostra: l'Orquestra d'Estudis Simfònics, amb la qual («Revista Musical Catalana», 1924) *Toldrà es revelà veritable «director». Té un bell ritme i suggestiona els músics amb facilitat.* De manera força pintoresca, «La Vanguardia» (14.XI.1927) va comentar (conservem l'original castellà): *Espléndido aspecto presentó el amplio salón de fiestas del Palau. El conjunto de ejecutantes –luciendo elegantes «toilettes» el elemento femenino– subordinados a la precisa batuta del referido maestro, destacaba vistoso, como algo insólito, sobre el tablado orquestral.* Uns mesos més tard, en una entrevista a «Fulles Musicals» de l'Associació de Música da Camera (15.III.1928), confessava el jove Toldrà: «Em ruboritza un xic de confessar que em fa il·lusió la direcció simfònica...». Així, el món musical de Barcelona, la crítica i el públic, va anar rubricant progressivament la consagració definitiva com a director del jove violinista i compositor.

El 13 d'octubre de 1932, Toldrà dirigí la primera audició a Barcelona de l'«Interludi i Dansa» i de «El atardecer en Granada» de *La vida breve* de Manuel de Falla. *En Toldrà, dirigint aquesta obra* (podem llegir a la «Revista Musical Catalana»), *s'acredita de director expertíssim, curós del conjunt i del detall.* Aquesta interpretació fou repetida l'any següent a Madrid, amb la Simfònica de la capital de l'Estat (on Toldrà, ja des de la seva etapa de quartetista, fou en tot moment altament i afectuosament apreciat): ... *És unànime el judici que ha merescut Eduard Toldrà de ser un director d'orquestra inmillorable per a la música teatral... Seria un mag-*

El mestre Eduard Toldrà dirigint

nífic director de l'orquestra del Gran Teatre del Liceu de Barcelona, on hem vist artistes estrangers que, veritablement, no sempre l'aventatjarien («Ahora», 8.IV.1933). Cal recordar la valoració que el mateix Manuel de Falla va professar vers les interpretacions de Toldrà, reiteradament manifestada en diverses ocasions.

Una data significativa per a la consolidació del director fou la direcció, al capdavant de l'Orquestra Pau Casals, del *Doble Concert* del compositor hamburguès, amb Caslas i Thibaud com a solistes, en un Festival Brahms que celebrava el Centenari del naixement del compositor; i confirma l'adquisició definitiva d'un bagatge professional d'indubtable solidesa el llarg programa que dirigí a l'Associació de Música da Camera, amb obres de Krenek, Weinberger i dels catalans Agustí Grau i Josep M. Pagès, a més de la *Simfonia Praga* de Mozart i *Nänie* de Brahms. Joan Llongueras va escriure a «La Veu de Catalunya» (16.XI.1935): *El mestre Toldrà, qui té un fort temperament de director i és un artista, com tots sabem, de mèrits excepcionals, dirigí cadascuna de les obres amb una autoritat i una intel·ligència verament remarcables.* I a «Mirador» (21.XI.1935), després d'una finíssima crítica de les obres dels dos esmentats compositors catalans, Robert Gerhard escrivia: *Toldrà preparà tot aquest programa amb un treball insistent d'una consistència artística impecable. L'audició es beneficià, a més, d'una sèrie de trets realment inspirats, dels que exterioritzen d'una manera espontània un temperament i una emoció autèntica de director. Toldrà té una direcció segura i clara, dotada d'una emoció comunicativa, servida per un gest que cada dia guanya en sobrietat i eficàcia. Tothom s'acorda a reconèixer a aquest artista un temperament genuí de director. Davant la mateixa OPC, ha tingut actuacions memorables que han prestigiat el seu nom. És de doldre, per tant, que la nostra vida musical no ofereixi ocasions de fer donar tot el rendiment de què és susceptible el seu magnífic talent.*

Els anys de la postguerra

Abans d'esclatar la guerra, Toldrà havia dirigit 41 concerts. Després del conflicte, en un rerafons ambiental radicalment trasbalsat, per raons òbvies i doloroses, la vida simfònica de Barcelona conservà un pols relatiu amb els cicles de l'anomenada Orquesta Ibérica de Conciertos, formada bàsicament pels supervivents de l'Orquestra Pau Casals. En ells dirigí naturalment Toldrà, al costat d'altres directors, espanyols i estrangers. En plantejar-se la consolidació del conjunt, abans que sonés el projecte de l'Orquestra Municipal, és significativa l'opinió de Xavier Montsalvatge a la seva tribuna crítica de la revista «Destino» (29.XI.1941): *... Noms per a un futur director? A part dels alemanys esmentats, han dirigit l'OIC quatre directors espanyols: Jesús Arámbarri, Francesc Pujol, Enric Casals i Eduard Toldrà. Entre els tres barcelonins, Toldrà sembla cercar darrerament en la direcció d'orquestra una superació dels seus admirables dots musicals (...). Per la seva capacitat, pel seu sentit artístic reconegut i pel fet d'entregar-se actualment al difícil art de la direcció d'orquestra, Toldrà és un candidat digne de tenir-se en compte a l'hora en què la Ibèrica necessitarà un director efectiu per assolir una autèntica fisonomia.*

En tot cas, era propera la seva consagració a Madrid, com a director d'un cicle de quatre concerts dobles amb la Simfònica de la capital (i, més tard, com a hoste habitual de la Nacional). Entre els primers notaris de l'excel·lència de l'art directorial de Toldrà, a Madrid, figuren noms tan il·lustres com el director Enrique Jordá, el crític Federico Sopeña, els compositors Joaquim Turina i Joaquín Rodrigo, el guitarrista Regino Sainz de la Maza, i Antonio Fernández Cid, el veterà crític recentment desaparegut i, ja en aquells moments, íntim amic de Toldrà.

Destacarem una breu opinió de cada un d'ells:

...Toldrà és un director magnífic. I ho és per generació espontània. Porta dintre d'ell aquesta facultat. I té amb els músics un extraordinari poder de suggestió. Les seves versions són, dintre d'una indiscutible subordinació a l'estil, totalment perso-

Toldrà amb Victòria dels Àngels a l'estrena de *L'Atlàntida*, el darrer concert del mestre

nals, plenes de mil detalls originals. El director és exigent, sap el que vol i ho aconsegueix. I una de les seves bones condicions és que pot abraçar obres d'un caràcter tan contrastant com les que han format els seus programes de Madrid (Enrique Jordá, «Tarea», 3.I.1942).

... Toldrà exerceix sobre els músics la mateixa atracció, desvetlla en ells la mateixa simpatia que provoca en tots els qui s'acosten a ell. Estableix, per tant, entre director i dirigits, una cordialitat que es tradueix en interpretacions vives, fàcils i, encara millor, alegres. L'alegria és la condició primera de les versions de Toldrà. Exemple: l'obertura de Els Mestres Cantaires. (Joaquín Rodrigo, «Pueblo», 17.X.1942).

... S'ha guanyat des del primer dia la millor voluntat i el més alt entusiasme dels professors de la Nacional, cosa –Ai!– sempre força problemàtica (...). És curiós, molt curiós, aquest embadaliment, perquè la gran virtut i el gran perill de Toldrà és la seva despreocupació absoluta pel gest, per aquesta obligada assumpció del ritme en la batuta, que és el gran procediment de captació. Toldrà –ho podríem dir així– dirigeix des de la lluna, i per al músic; aquesta entrega absoluta a l'obra, aquest aire graciós i profund a la vegada que emana del seu gest, de vegades desacostumat però sempre clarament expressiu, és el millor signe de cortesia orquestral. Toldrà treballa, sobretot, per al goig de l'orquestra... Quina bella veritat de músic hi ha en les seves versions! (Federico Sopeña, «Arriba», 17.X.1942).

Toldrà, que és, a més de director, compositor i violinista, té un amor tan gran al seu art, s'endinsa tant en les obres, que bé es pot dir que les viu. Es veu de seguida que dirigeix un compositor (...). Dirigeix amb la batuta, amb els braços, amb el cap i amb el cos, adoptant de vegades actituds extraordinàries, però que reflecteixen magníficament el perfil de l'obra (Joaquín Turina, «Dígame», 20.X.1942).

Toldrà viu la música, es deixa guanyar per l'emoció que neix en ell mateix, lliure de prejudicis escolàstics, i aconsegueix així guanyar l'auditori, tot posant-lo en estat de receptivitat (R. Sainz de la Maza, «Abc», 18.X.1944).

... I avui Toldrà ja és popular a Madrid. Tots coneixen la seva peculiar manera de dirigir, que consisteix precisament a dirigir sense manera determinada, de manera espontània, donant una autèntica impressió de facilitat, de desimboltura... (Antonio Fernández Cid, «Destino» 17.XII.1941).

L'Orquestra Municipal de Barcelona

Que la formació de l'Orquestra Municipal de Barcelona representà una fita històrica de la vida musical de la ciutat és un fet indiscutible. El seu mateix estatut professional, malgrat la precarietat que representaria, vist des d'una perspectiva actual, oferia unes condicions autènticament noves (Joaquín Rodrigo va escriure, al diari «Pueblo» de Madrid, arran de la seva presentació el 21 de març de 1944: *Per primera vegada, crec, a Espanya, uns violinistes són funcionaris públics. Cal prendre nota de la dada, ja que pot tenir rang de data històrica per a la nostra història de la música*); de la mateixa manera, la renovació dels faristols, amb elements valuosos i joves, aportà a les interpretacions un entusiasme fins aleshores inèdit, en el qual fou també decisiu el ja comentat poder de comunicació de Toldrà.

Les crítiques barcelonines de l'època tenen, en general, un fort component de crònica social i política, cosa que mostra, d'una banda, la situació del país a l'època i, de l'altra, el caràcter eminentment oficial de l'esdeveniment. Les consideracions musicals, sempre justament elogioses, a part de la novetat del nou esperit simfònic que s'ha manifestat a la ciutat, no aporten cap nou element en la valoració elogiosa de la figura de Toldrà, òbviament perfectament coneguda a Barcelona. Així, «La Vanguardia» afirma: *L'auditori va tenir per al mestre Toldrà i els seus músics ovacions i aclamacions estrepitoses, inacabables, i els va obligar a saludar moltes, moltíssimes*

vegades. En els aplaudiments, índex de l'alta musicalitat de Barcelona, hi havia tanta admiració per a l'orquestra naixent com fonda gratitud envers l'alcalde, senyor Mateu, i tot l'Ajuntament, pel fet d'haver dotat la ciutat d'un organisme que seguirà mantenint molt elevat el seu crèdit artístic. Després afegia (ens permetem conservar el redactat original, en llengua castellana): *La Orquesta Municipal inició sus actividades interpretando el Himno Nacional, que el público escuchó puesto en pie y brazo en alto, y aplaudió con el patriótico fervor de siempre.* Les cròniques madrilenyes de l'esdeveniment foren, si calia, encara més vehements. Com ho foren les crítiques de la primera gira que l'Orquestra emprengué, poc després, pel centre i el nord de la península, amb concerts a Madrid, Valladolid, Oviedo, Gijón, Santander, Bilbao, San Sebastián, Vitòria, Pamplona i Saragossa. *Finalment, vam sentir* L'ocell de foc *de Stravinsky* –va escriure A.B.A. al diari «Hierro» de Bilbao–; *i aquí, altra vegada, qualsevol comentari ha de girar a l'entorn del mestre Toldrà. Els cinc temps d'aquesta meravellosa* suite *foren dirigits sense un sol desmai, sense un dubte rítmic, sense un oblit en la matisació. Toldrà té un conjunt de qualitats que, reunides, fan d'ell el primer director d'Espanya.*

Toldrà fou un intèrpret destacat de les simfonies de Brahms i dels impressionistes francesos

Al llarg dels divuit anys de la gestió directorial de Toldrà amb l'Orquestra Municipal, els diveros crítics que se succeïren a les principals publicacions barcelonines van haver, inevitablement, de reiterar conceptes sobre el mestre, però la programació variada i imaginativa de Toldrà, no gens temerosa globalment a les novetats, els va facilitar la comesa. En aquest sentit, és il·lustratiu aquest judici de Xavier Montsalvatge («Destino», març de 1949): ... *És oportú de fer constar aquí la nostra admiració pel mestre Eduard Toldrà, a qui ningú no pot acusar de refractari a les obres tradicionals i, no obstant, en els darrers concerts de l'Orquestra Municipal, ha volgut programar dues obres dures, difícils i espinoses per a ell i per al públic, convençut que tenia el deure de donar-les a conèixer. Es tracta del* Concert per a cordes *de Stravinsky i de* Trois Tâlas *d'Olivier Messiaen. Particularment aquesta darrera partitura va aixecar molta pols. Les dissensions han portat a reconèixer l'extraordinari mèrit de Toldrà, que la va dirigir amb la seva major competència, amb domini complet de l'orquestra i amb entusiasme exaltat. L'obra és, probablement, la més difícil i desagraïda que mai no hagi dirigit. No obstant, va ser ell, valent i decidit, el qui la va programar... És evident que la seva estrena ha representat un dels triomfs més meritoris i absoluts del nostre admirat mestre.* (Volem esmentar –de passada– alguns clàssics del nostre segle que van figurar en la programació de l'orquestra de manera més o menys habitual: Bartók, Britten, Casella, Copland, Dallapiccola, Esplà, Ernesto i Cristóbal Halffter, Hindemith, Honegger, Ibert, Kodály, Malipiero, Martinu, Messiaen, Milhaud, Poulenc, Prokofiev, Stravinsky, Villa-Lobos, etc., a més dels catalans Benejam, Benguerel, Blancafort, Narcís Bonet, Rafael Ferrer, Llates, Manén, Mompou, Montsalvatge, Pahissa i Manuel Valls, entre molts d'altres.)

I, com a visió global de les afinitats de Toldrà, una opinió de Joan Arnau, que s'incorporà a la crítica després dels temps heroics de l'orquestra: *He vist dirigir a Toldrà obres de les estètiques més diverses i oposades; totes elles, en les seves versions, han tingut l'honestedat i el rang que un director de la qualitat i la talla del nostre il·lustre mestre els pot conferir, però en cap altra he vist agegantar-se tant les seves qualitats d'intèrpret com en les simfonies de Brahms i en les obres de l'escola francesa. En les primeres, tot multiplicant-se en infinitat de detalls per tal que el barroquisme, la complexitat orquestral del gran romàntic no s'enterbolís, en convertir-se en línies clares i límpides unes tintes ja de per si mateixes molt recarregades. Després, la idea, concreció, profunditat i lirisme ampli, sense sensibleries, donà al romanticisme de Brahms la profunditat de pensament característica del famós autor. Així interpreta Brahms Toldrà, i així vam escoltar embaladits la seva magnífica versió de la* Tercera Simfonia, *traduïda amb una penetració exemplar. (...) En Ravel i en Debussy, els detalls d'expressió, de compenetració i d'estils s'acreixen, si és possible, i les versions sorgeixen càlides, polícromes i exactes d'ambient. L'execució de* El mar *fou un prodigi d'atmosfera i de matisos que van propiciar al mestre Toldrà uns aplaudiments tan perllongats com merescuts* («El Mundo Deportivo», 22.XI.1957).

És veritat que no tot foren aquestes lloances ditiràmbiques: si en els primers temps de violinista alguna limitació podia entrar en el compte lògic de la joventut extrema, també és cert que, com remarcà el biògraf i íntim amic de Toldrà, Manuel Capdevila, «també ens havia confessat [Toldrà] que, a través dels anys, els músics de l'orquestra havien anat essent influïts (...) pel complex de funcionari. I això feia que, sense ells adonar-se'n ni voler-ho, costés més de galvanitzar-los (...). Però era l'inesgotable entusiasme del director el que havia d'enginyar-seles per anar mantenint el caliu i revifar periòdicament les flamarades. I ho aconseguí perfectament, fins a la flamarada final d'*Atlàntida*». És més, Capdevila dóna un preciós exemple de l'honestedat i de

la lucidesa de Toldrà, quan recorda algunes converses amb ell: «...Si la feina va resultant cada vegada menys lluïda per a mi, paciència! Això és igual que el que em dèieu abans sobre l'actitud diguem-ne "mansa" de la crítica barcelonina en relació amb l'OMB i amb mi mateix... És perfectament natural: fa quinze anys que en parlen com qui diu cada dia; ja han dit tot el que podien dir i estan cansats de repetir-se; tots ens coneixem tant!...». En la darrera etapa de la seva carrera, hom va formular, de manera molt puntual i aïllada, alguna opinió força dura, potser fruit de la pressió inconscient exercida erròniament per la impaciència d'una generació emergent. Per escriure certes afirmacions, però, calia parlar amb una autoritat que, evidentment, no existia.

El director invitat

Toldrà no fou bàsicament un director viatger, a causa de la profunditat amb què sentia el seu compromís amb l'Ajuntament, l'Orquestra i el públic de Barcelona, i també per la seva modèstia congènita, que li impedia d'esmerçar els seus esforços per promocionar-se i fer la carrera internacional fulgurant que les seves qualitats haurien permès. Amb tot, la seva carrera compta amb un nombre relativament considerable de sortides a l'estranger, sense comptar que havia recorregut la pràctica totalitat de la geografia musical de l'Estat espanyol.

Amb l'Orquestra Nacional de Madrid (que, fins i tot li va proposar la titularitat –que ell refusà per la profunditat dels seus lligams amb Barcelona–, després de la mort inesperada d'Ataulfo Argenta i amb la qual va actuar gairebé una cinquantena de vegades), hom podria dir que era més que un convidat foraster. Amb aquesta agrupació, a més de a Madrid i a diverses poblacions i festivals espanyols, va actuar també al Festival d'Edinburg i en els concerts de l'Exposició Universal de Brussel·les. A més, la seva carrera compta amb 13 actuacions a París (amb l'Orquestra Nacional Francesa i les orquestres Colonne, Lamoureux i de la Societat de Concerts del Conservatori) i altres actuacions a França amb diversos conjunts (Cannes, Grenoble, Niça, Angers, Bordeus, Lió i Montecarlo); i amb aparicions amb les orquestres de Lisboa i Porto, a Portugal, de Gènova i Florència, a Itàlia, i de Darmstadt, Heidelberg i Stuttgart, a Alemanya. Invariablement, va sincronitzar amb els músics de totes aquestes agrupacions i fou òptimament rebut per la crítica i el públic.

Una crònica de Tristán de la Rosa per a «La Vanguardia» (11.XII.1949) testimonia: *...Al capdavant de l'Orquestra Lamoureux, el mestre Toldrà va dirigir un concert que els filharmònics de París no oblidaran amb facilitat, ja que, amb l'autoritat de la seva batuta, Toldrà va conquerir els instrumentistes i, amb la força del seu temperament mediterrani, es va fer seu el públic...* i el corresponsal de «La Nation» de Brussel·les escriu: *Eduard Toldrà, a Lamoureux, feia apreciar la seguretat de la seva batuta en els* Nocturns *de Debussy*, El amor brujo *de Falla i* L'ocell de foc *de Stravinsky* (22.XII.1949). En una crònica del Festival de Besançon, Clarendon recorda a «Le Figaro» de París (8.IX.1960): *D'un concert molt bell dirigit per E. Toldrà, cal retenir dues coses: la ciència i la finor d'aquest excel·lent director espanyol. Aquestes dues virtuts, l'una adquirida i l'altra innata, concorren a formar el seu talent, fet de color, de mesura i de respecte.*

Per contrastar aquestes opinions franceses, hem seleccionat, entre moltes altres possibilitats, la crítica que signà Max Peter Maas al «Darmstadter Tagblatt» de Darmstadt (5.V.1954): *Mereixen enveja, pel seu director, la ciutat de Barcelona i la seva Orquestra Municipal... El dilluns a la tarda, a la sala municipal de concerts, l'Orquestra del Teatre de Darmstadt gairebé no podia ser reconeguda (...). La nodrida paleta de sons de Debussy, des d'una fragilitat ultraterrenal gairebé irreal fins a l'extàsi dels ritmes fulgurants, va ser transmesa per Toldrà amb un exquisit equilibri (...). Ens va tenir realment suspesos durant la seva interpretació de* El amor brujo: *va ser el moment en què Toldrà va desplegar per complet el seu temperament nacional en el fort fluir màgic que es desprèn de la composició; però, fins i tot aquí, va mantenir una forma de rigorosa claredat (...). La tenuïtat dels passatges quasi només esquitxats de* L'ocell de foc *anà creixent gràcies a Toldrà en devessall de filigranes, a mesura que el subjacent de ritmes contundents anava empenyent (...); el final monumental esdevingué grandiós i fou fascinador. I el públic estava fascinat!*

El cant del cigne

L'estrena absoluta de l'obra pòstuma i inacabada de Manuel de Falla, *Atlàntida*, al Gran Teatre del Liceu de Barcelona, en la versió proposada per Ernesto Halffter, anà precedida d'interrogants i de polèmiques (que, després, encara havien de continuar parcialment), motivades per raons plurals i diverses que ara no vénen al cas. L'esdeveniment es tenyí, inevitablement, de connotacions socials, oficials i àdhuc polítiques, les quals, segurament, no haurien fet feliç el genial compositor gaditià, d'un temperament tan exemplarment modest i ascètic. Les cròniques barcelonines i espanyoles –al costat de les valoracions purament musicals– reflectiren inevitablement aquest caràcter. Però l'ocasió va

atraure, també, nombrosos i rellevants crítics estrangers, algunes opinions dels quals, referents a la labor d'Eduard Toldrà, ens ha semblat interessant de seleccionar.

Així, Claude Rostand va escriure a «Le Figaro Littéraire» (2.XII.1961): *Toldrà conduïa el conjunt. Aquest músic admirable... ha comprès bé l'ànima de l'obra. Falla no s'equivocava quan, en altres temps, l'havia designat com a futur creador d'Atlàntida.* I Heinrich Kralik, enviat per «Die Presse» de Viena, va opinar (29.XI.1961): *Però l'ànima de tot va ser Eduard Toldrà... Va mantenir ferms a la seva mà el Cor i l'Orquestra, i va viure i simpatitzar apassionat cada frase de la música. A través d'ell, l'esplendorosa festa musical va prendre pes artístic.*

Més tard se succeïren diverses audicions de l'obra, però no s'esborrà el record d'aquesta emocionant estrena barcelonina, com ho prova aquesta opinió de Jacques Lonchamp, apareguda a «Le Monde» (20.VI.1962), després de l'execució milanesa: *La interpretació musical, dirigida per Tomas Schippers, era, ben entès, de gran qualitat i molt al seu punt... Malgrat això, no hi vam trobar l'extraordinari fervor català que s'elevà de la primera execució a Barcelona, menys perfecta, però quant més emocionant!, sota la direcció del meravellós Eduard Toldrà, del qual fou el cant de cigne.* I encara hauria de reiterar (20.X.1962): *La versió de concert que vam sentir a Barcelona, en català, animada per un músic com Eduard Toldrà, ens va deixar un record profundament emotiu, el d'un acte sacramental oficiat amb tant de fervor pels intèrprets. Sobretot, no torno a trobar (a Milà a Berlín) el fervor que vaig trobar a Barcelona. Allí, malgrat certes desigualtats de la partitura, la presència de Falla irradiava. A Berlín, com a Milà, Falla no era present.*

Quan, després del concert de Barcelona, Toldrà va aixecar la partitura, amb mostres evidents i quasi patètiques de cansament, no podíem sospitar que seria aquesta la darrera obra que dirigiria!

Documents que resten

Toldrà ens ha deixat també alguns documents discogràfics de gran interès, amb orquestres de primer ordre (Nacional Francesa, Lamoureux de París). Concretament, la versió íntegra del ballet *El sombrero de tres picos* (Columbia, FCX 608) i *El Retablo de Maese Pedro* (Columbia, FCX 217) de Falla, les peces d'*Iberia* d'Albéniz orquestrades per Arbós (Philips, N OO.699 R) i les tres *suites* d'*Àries i Danses antigues* de Respighi (Columbia, FCX 635). Totes elles van ser, al seu temps, altíssimament valorades per les revistes especialitzades franceses.

La revista «Disques» (gener-febrer de 1958) situa la versió de Toldrà de *El sombrero de tres picos* amb la Nacional Francesa, per sobre de la d'Ernest Ansermet amb l'Orquestra de la Suisse Romande: *A la sola menció dels noms dels directors aquí enfrontats, la competició es prepara discutida! Ansermet, que dirigí l'estrena del* Tricorni *en forma de ballet, té el privilegi d'haver escoltat de la mateixa boca del compositor els seus desigs en matèria d'interpretació. Però els «trumfos» del seu rival no són gaire menys impressionants (...). Si Ansermet incideix a posar en valor aquesta incisiva claredat característica de Falla (...), en canvi, la seva direcció transparent i minuciosa procedeix d'un iberisme menys persuassiu, menys franc i directe que el de Toldrà. Aquest darrer realitza una fusió ideal entre les exigències estilístiques de la coreografia i la vivent il·lustració de l'argument. Talment com un pintor tan atent a l'atractiva veracitat de cada personatge com als lleugers tocs que milloren la composició del conjunt sense atapeir la tela, no vacil·la a destacar cada motiu amb una frescor i una alacritat malicioses, molt alienes a la manera d'Ansermet... És difícil de no subratllar des d'ara la primacia indiscutible de la versió de Toldrà...*

La «Guide du Concert» (4.XII.1953) opina que *en el* Retablo, *la verba, la coloració i els parodismes de la música són captats amb una veritat vivent. Considero aquest disc important.* Aquesta mateixa publicació (7.XII.1954), parla en aquests termes de la versió d'*Ibèria* amb l'Orquestra Lamoureux de París: *Toldrà dirigeix segons un* tempo *que ens sembla més lent que el que adopten la major part dels directors, com si volgués perllongar el caràcter voluptuós d'algunes pàgines. Sembla complaure's amb tintes d'aquarel·la, lliurar-se a la nostàlgia molt espanyola d'*Iberia.

Finalment, un comentari sobre l'única obra no espanyola de la discografia internacional de Toldrà, les esmentades *Àries i Danses* de Respighi, enregistrament del 1957: *Per la resta, aquesta controvèrsia* (entre l'original i la recreació de Respighi) *és plantejada amb una eloqüència peremptòria per Eduard Toldrà. Aquestes peces «restaurades» adopten, sota la seva batuta, una franquesa, una rodonesa, un accent que, sense treure-hi la seva pàtina arcaica, les realça amb ors nous i sumptuosos, i, segons l'esperit del transcriptor, les «actualitza» per al gaudi de l'auditor del segle XX.*

No podem comprendre que, amb motiu de la celebració del centenari d'Eduard Toldrà, no hagi sorgit cap iniciativa (almenys no la coneixem) per reeditar en CD aquests testimonis preciosos de l'art directorial del nostre estimat compositor i director!

NOTA

Agraïm a la família del mestre Toldrà i de Manuel Capdevila que ens hagi donat accés a la documentació adient per confegir aquesta selecció.

AGUSTÍN LEÓN ARA
Artista i mestre

El fet d'haver entrevistat Agustín León Ara ha estat una experiència molt enriquidora no solament perquè és una persona que ha viscut molt i que té moltes coses a dir, sinó també perquè la seva conversa ha estat agradable i senzilla, sense necessitat de grandiloqüències. A prop dels seixanta anys, el violinista de Tenerife gaudeix de molta energia interior, energia que ha projectat al llarg de la seva vida com a intèrpret i com a mestre. Cal destacar la seva dedicació al Conservatori Municipal de Barcelona des del 1986. Sense exagerar, es pot dir que Agustín León Ara ha fet i continua fent molt per al violinisme català, i que la seva presència al Conservatori és molt positiva.

El lector potser se sorprendrà que en aquesta entrevista, pràcticament no hi hagi preguntes ni acotacions de l'entrevistador. La justificació és el desig de mantenir al més inalterable possibe un discurs que té una coherència i una linealitat poc menys que perfectes i que, exposant-ho d'aquesta manera, sense interrupcions, adquireix, creiem, tota la seva força i rotunditat.

per HELENA BAYO

Un whisky, si us plau! Amb aigua i gel. I tu què vols prendre? Ah!, un dia esgotador. Permet-me que em relaxi una mica. Porto moltes hores fent classes al Conservatori i demà també tindré una jornada atapeïda de feina. Diumenge tocaré el Concert *de Rodrigo amb orquestra, dilluns oferiré un recital amb piano, potser passaré per casa, a Madrid, i... tornemhi, a començar les classes! Però jo em pregunto una cosa, i és: què seria de mi si el violí i aquest ritme de vida em faltessin? Moltes vegades la gent no comprèn com es pot compaginar l'ensenyament i el concertisme, però és possible. Avió. Arribar a l'hora. Preocupacions. Exigència molt alta. No crec, però, en lleis d'incompatibilitats. Qui faria les classes, llavors? I pensa que realitzar ambdues tasques no va en detriment de l'intèrpret, tot el contrari.*

Quan vaig començar a ensenyar (1961, Conservatori de Brussel·les) *és quan realment vaig començar a tocar, perquè vaig haver de meditar sobre diferents problemes que em presentaven cadascun dels alumnes. Això, naturalment, em va fer progressar molt. En algun moment de la meva vida i de la meva carrera potser sí que em vaig abocar massa al vessant pedagògic, però gràcies a Déu crec que em vaig adonar a temps i vaig continuar tocant moltíssim.*

T'explicaré records de quan vaig començar a estudiar violí l'any 42, quan tenia sis anys. Va ésser a la meva terra, a Tenerife, amb els meus pares, que també eren músics. Afortunadament, no vaig ser un nen prodigi, i dic afortunadament perquè aquests nens deuen ser molt desgraciats en no gaudir d'una infància i una adolescència normals, i això, a la llarga, es paga. Els meus pares, en aquest sentit van tenir molt seny i es van negar rotundament que comencés a fer gires quan uns empresaris em van escoltar als dotze anys. El meu pare, encara que volia que em dediqués al violí, em va obligar a continuar estudiant fins a acabar l'ensenyament secundari.

Va ésser l'any 48 quan em va sentir Szering i em va proposar d'anar a estudiar als EUA, però finalment vaig anar l'any següent a estudiar a Londres amb Albert Sammons al Royal College of Music. A casa no tenien ni ànims ni diners per enviar-me a l'altra costat de l'Atlàntic. A Anglaterra, en canvi, hi havia moltes comunicacions per mar amb les Canàries; no sé, era més fàcil, perquè en aquell moment agafar un avió, uf! Tot al contrari d'avui dia, oi? Sammons era un gran violinista autodidacte i una gran persona que em va ajudar molt en la meva adolescència...

No riguis, no. Mira, penso que el maestro *no s'acaba a la porta de la classe. No diré com un metge, però sí que ha d'estar disposat a rebre un alumne o alumna en qualsevol moment. Aquesta és la meva idea personal i així ho he fet sempre.*

Recordo els anys ensenyant al Conservatori de Brussel·les. Uns nois magnífics. Quan em veien una mica deprimit perquè era lluny de casa o per qualsevol altre motiu, sempre els tenia allà per animar-me. Crec molt en la relació personal amb els alumnes, però exigeixo que siguin treballadors, seriosos i respectuosos. No crec que un professor pugui valorar un alumne, noi o

noia, que no sigui així. I sense "fer el pilota". Per a mi les classes són..., com et diria, més que classes. No és allò de tocar i marxar. No. Un s'ha de quedar i escoltar els companys. Allà on van, els meus alumnes són com una pinya. I la puntualitat, la puntualitat. Sempre he tingut fama de ser molt sever i molt ogre, saps, tot i que amb els anys un es va apaivagant. A més, sóc molt exigent amb els alumnes perquè ho sóc amb mi mateix, o si no les coses no funcionen. El que més odio al món són les excusetes..., és que he canviat una corda, és que aquest arc no sé què... Home, pensa alguna vegada que ets tu qui no rutlla!

Sí, sí, sí, sí, sóc un amant declarat de la tècnica i del virtuosisme. La tècnica és fonamental; és el que jo en dic l'oficina del violinista. La tècnica pura (escales, trinats, arpegis...) s'han de fer cada dia. Cada dia s'ha d'endreçar l'oficina. El mecanisme i la tècnica no s'aprenen tocant Brahms, posem per cas. Per a mi podria ser un motiu de frustració posar-me al davant d'una obra sense tenir els mitjans per resoldre els problemes que se'm presentessin. Tot s'ha d'estudiar amb un pla determinat. Jo el dono als meus alumnes, aquest pla, i els que volen fer-ho, ho fan. I

"Per ser un bon intèrpret, s'ha de ser molt modest i generós. S'ha de pensar que qui ha escrit la música que has d'interpretar està molt per sobre teu"

quan fan es nota. Després, evidentment, valoro més qui, a més d'això, em diu alguna cosa quan interpreta. Ah!, i un aspecte també motl important és saber lligar molt bé... les notes.

Ara et diré una cosa que sempre dic als meus alumnes. Per ser un bon intèrpret, s'ha de ser molt modest i terriblement generós. Un ha de pensar que el senyor que ha escrit la música que tu has d'interpretar està molt per sobre teu, i s'ha de tenir la modèstia per no treure ni afegir res del que hi ha escrit i, això no obstant, saber què hi ha al darrere d'aquelles boles blanques i negres. I molta generositat, perquè un no s'ha de guardar res per a si mateix. S'ha de donar tot. Aquest aspecte és també important, com a mestre.

No, no, jo mai no he tingut facilitat per a l'escriptura musical, i és una de les coses que més admiro al món. Diguem que no he tingut fantasia creadora, però sí crec que tinc molta fantasia interpretativa, encara que està malament que jo ho digui –però igual que dic una cosa, dic l'altra. Interpretant també es recrea, perquè es poden tenir deu, vint, trenta versions diferents d'una mateixa obra i totes fent el que indica el compositor; perquè la intensitat del matís, la manera de fer un rallentando..., tot això es pot fer de moltes maneres, segons la naturalesa i la personalitat de l'intèrpret. Per formar aquesta personalitat és important adquirir una cultura al més àmplia possible. Avui dia veus nens de deu anys tocant com a mestres, tècnicament parlant, però que arribin a ser grans artistes ja és una altra cosa. Potser per això, perquè s'han centrat únicament en l'instrument i han oblidat la resta de la formació musical i general.

Una altra faceta important per a un intèrpret seria la de presentar-se a algun concurs internacional, que és possiblement la millor via per fer una carrera. Penso que la competència és totalment necessària, perquè el músic es veu obligat a millorar i superar-se, o si no es queda enrera. Jo, en aquest aspecte, i si no em titlles d'immodest, et diré que estic molt orgullós dels premis que em van concedir l'any 57 a Darmstadt i al Concurs Henri Wienawski, i també d'haver arribat a la final del Concurs Reina Elisabeth el 59, i, també, és clar, del Premi Orense a Música en Compostel·la el mateix any. Per a mi Música en Compostel·la té un significat molt important, ja que a més del premi obtingut com a alumne, des del 1971 hi sóc convidat com a professor.

Agustín León Ara recorda

aquests anys amb gran estima pels molts moments viscuts any rere any. Pensa, especialment, en la desapareguda Rosa Sabater, amb la qual va formar duo durant uns tres anys. Des del 1971 toca amb el també genial pianista José Tordesillas (i no dic acompanyat, perquè Agustín León Ara no suporta aquest terme).

–Que com està, segons el meu parer, el músic espanyol en l'escala de nivells internacional? He, he. Ja sabem que Espanya és un país en què tot el que és individual funciona. Però això de fer treball de conjunt, no sé, no sé... No crec, sincerament, que tinguem pitjors músics que els anglesos, francesos o belgues, però el que sí que tenen ells i nosaltres no, és la disciplina i la preparació de grup. En aquests països, des que saben tocar dues notes seguides ja estan tocant en una orquestra. I aquest és un element essencial per a la formació d'un violinista i/o de qualsevol instrumentista de corda. S'ha de pensar que de cent alumnes, probablement 97 acabaran en una orquestra. Tot conservatori hauria de tenir la seva orquestra. En aquest sentit i en aquests moments a Barcelona estem pel bon camí. Les experiències que personalment he tingut en aquest terreny com a preparador de la JONDE i ara amb la posada en marxa de l'Orquestra de Cambra Joaquín Rodrigo, de València, tot amb gent jove, són molt positives, encara que és una feinada, no creguis.

"Sóc molt exigent amb els alumnes perquè ho sóc amb mi mateix"

Abans em demanaves com veig l'estat actual de les orquestres espanyoles. Bé, en aquests moments les orquestres espanyoles ho són a mitges, a causa de la gran aportació estrangera. Però gràcies a Déu, a València, Tenerife, etc., cada cop van entrant-hi més músics espanyols. Estem en un moment bo, però encara ens ha d'anar moltíssim millor. L'actual situació de les nostres orquestres prové d'un moment posterior als mestres Massià, Toldrà o Costa, en què es va produir un buit perquè no existia prou activitat musical a Espanya com per convidar ningú a

FUNDACIÓN TABACALERA
FUNDACIÓ ORFEÓ CATALÀ-PALAU DE LA MÚSICA CATALANA

Fundación Tabacalera ha renovat per a la Temporada 1994-95 la seva col·laboració com a **Membre d'Honor** de la **Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana.**
Aquest conveni ha estat signat per el Sr. Pedro Pérez Fernández, President de **Fundación Tabacalera** i el Sr. Fèlix Millet i Tusell, President de la **Fundació Orfeó Català-Palau de la Música Catalana.**

Amb aquest patrocini **Fundación Tabacalera** expressa, una vegada més, el seu ferm suport a la cultura.

dedicar-se a la música. Va costar molts esforços arrencar la maquinària. Pensa que no es donaven beques ni ajuts i estàvem una mica aïllats de l'estranger. Potser la diferència ve per aquí, encara que després la situació ha anat canviant i ha sorgit gent bona. I no m'agrada dir noms perquè sempre t'oblides qui menys vols oblidar. El nostre gran problema, bé, "problema" entre cometes, perquè és una gran satisfacció, ha estat el fet de passar de tres o quatre orquestres a unes vint-i-cinc, i això no es fa en deu anys, sinó de mica en mica, amb més temps.

Però, compte, perquè el nivell a l'estranger també crec que està pujant. Es veu als concursos internacionals, en què cada cop es toca amb més solidesa i precisió, encara que artísticament s'està tocant, sota el meu parer, amb una certa monotonia. No sé si això és el resultat que antigament les escoles d'interpretació del violí existien de veritat i ara no, fos perquè abans no es produïen els contactes que hi ha avui dia, perquè no es viatjava tant o perquè no hi havia tants concursos ni discos. Cada cop més es nota la manca de personalitat de les autèntiques escoles nacionals del violí i la manera d'interpretar és més i més homogeneïtzada.

"El nostre gran «problema», entre cometes perquè és una gran satisfacció, ha estat el fet de passar de tres o quatre orquestres a unes vint-i-cinc"

León Ara es considera continuador de l'escola d'André Gertler, més que de l'escola d'un país en concret. Va ser alumne seu el curs 1954-55 i de l'any 1961 al 1970 va treballar com a professor auxiliar de la seva càtedra al Conservatori de Brussel·les. Després ja va obtenir la seva plaça per concurs de mèrits.

–*Tota la manera de tocar de Gertler era tan perfectament pensada! Era molt conscient de tots els moviments que feia, del perquè i del com. Als deixebles ens va inculcar molt la seva manera de fer i d'ensenyar, i suposo que és per això que ens ha anat molt bé a tots, diria jo.*

Sí. És possible que estigui creant escola, quines coses em preguntes! No voldria pecar ni de modest ni del contrari. Crec que sóc un continuador de Gertler. Sí, potser sí. Tinc molts alumnes destacats, i a les orquestres espanyoles també n'hi ha molts que han estat en algun moment alumnes meus.

Bé. Ja n'hi ha prou de feina per avui. Han estat moltes hores de classe; ara, aquesta tarda he gaudit molt escoltant una alumna que ha tocat un Bach maquíssim. I mira que en Bach o Mozart no accepto que els alumnes em canviïn digitacions ni arcs; què et diré, crec que ha estat tal, el treball fet durant tota una vida..., primer el que s'ha recollit dels mestres i després de l'experiència d'un mateix, que, en fi..., però ho ha tocat tan bellament, que li he dit: fas moltes coses que jo no faig i que no t'he dit, però m'agrada molt com ho fas i, per tant, t'ho deixo fer. Caram! Els meus alumnes realment sempre m'han donat més satisfaccions que no pas desenganys. Permet-me que ara vagi a descansar, que demà els he de donar molta "canya", a aquests nois, a veure si fem alguna cosa de bo.

Agustín León Ara és vist pels seus alumnes com una persona amb un cor com una casa. No obstant això, saben perfectament que també convé portar a classe la feina ben feta per tal de no fer-lo enfadar. Perquè una cosa són els moments de diversió, als quals el mestre és el primer a apuntar-s'hi, i una altra és quan toca treballar. I compte! això ja no és broma.

Simfonisme suec a la temporada Palau100

Gennady Rozhdestvensky

per CARLES LOBO

La present temporada Palau100 aposta ara per la presentació d'un compositor viu suec.

Es tracta de Daniel Börtz, nascut el 1943, un dels màxims exponents de l'empremta que deixà Ingvar Lindholm com a professor a l'Escola de Música d'Estocolm, càrrec que ocupà del 1965 al 1975.

Lindholm va marcar profundament la generació de joves compositors que van passar per les seves aules i que esdevindrien els pioners d'una nova etapa de la música sueca. El llegat de Lindholm, doncs, es concentraria sobretot en l'estabilització d'una estètica que, en gran mesura, havia estat molt dispersa després de l'onada de l'experimentació dels anys 60. Aquella escola es caracteritzaria per la clara tendència a repescar els llegats del gairebé oblidat expressionisme i un retorn (o renaixement) al romanticisme. La història de Börtz comença de molt jove, quan compaginava des de bon començament els estudis de violí amb l'activitat creativa.

Després d'haver treballat amb diversos professors del 1963 fins al 1968, es posa en mans de Lindholm a Estocolm i més tard a l'estudi de Música Electrònica d'Utrech. La música electroacústica esdevindrà en Börtz una constant font de producció en moltes de les seves obres dedicades inicialment als instruments.

Durant els anys d'aprenentatge Daniel Börtz va compondre una trilogia (*Kafka*) per a diverses combinacions instrumentals, per a solistes, cor, cinta i orquestra. També va experimentar amb les possibilitats tècniques i expressives dels instruments en una sèrie de solos (sovint acompanyats de cinta magnetofònica) coneugudes com a *Monologhi*. Als seus quartets (sobretot al segon, del 1971) traspua un profund coneixement de l'obra dels postromàntics Mahler i també Bruckner, tendència palesa també als seus concerts per a instrument solista i a les seves set simfonies escrites entre 1973 i 1985, obres aquestes en les quals les amples melodies romàntiques o les harmonies contrastades s'inscriuen dintre dels límits d'una forma sempre clara i ben definida. Aquest grup de set simfonies formen potser el centre més important de l'extensa producció de Daniel Börtz. Nosaltres, amb la primera tindrem l'oportunitat de conèixer un compositor més dels molts (i sovint sorprenents) que hi ha en actiu repartits per tot Europa.

CICLE PALAU100.
Concert núm. 14.
Palau de la Música Catalana.
Orquestra Filharmònica
Reial d'Estocolm.
Direcció: Gennady Rozhdestvensky.
Dilluns, 10 d'abril, 21 hores.

Bric-à-brac: el calaix de sastre de Montsalvatge

per C.L.

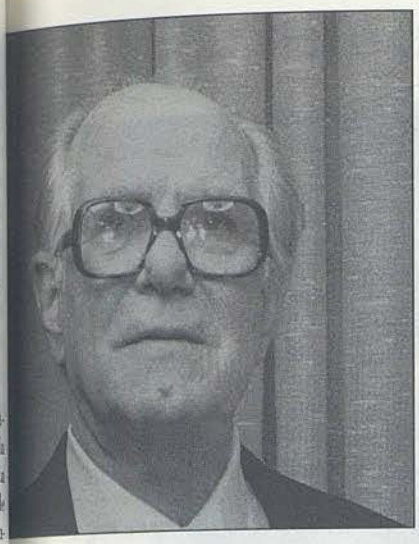
En l'agosarada programació de l'actual temporada de l'OBC, cal donar la benvinguda a l'última de les obres simfòniques d'un dels compositors patriarques més estimats a Catalunya.

Parlem del *Bric-à-brac* per a gran orquestra de Xavier Montsalvatge, fruit de l'encàrrec de la Fundación Caja de Madrid i destinada a l'Orquestra de Tenerife. A la partitura consta el dia que la va enllestir (11 de març de 1993), que coincideix amb el dia del seu vuitanta-unè aniversari. Déu n'hi do!

El primer d'octubre d'aquell mateix any l'Orquestra de Tenerife la va estrenar, i amb èxit. L'OBC l'ha programada en primera audició per a aquesta temporada, sota la batuta de Víctor Pablo Pérez (el responsable de la *première*), a un any i mig vista del dia de l'estrena; per tant, tindrem l'ocasió de poder descobrir el que ens pot dir encara la vocació creativa inacabable d'un home madur, amb ofici i amb la sensibilitat i imaginació en plena forma.

Cal no perdre de vista aquest aspecte d'estudi curiós per part del públic, ja que tenir l'oportunitat daurada d'assistir a l'audició d'aquesta obra darrera de Xavier Montsalvatge enriquirà sens dubte els nostres esperits, de la mateixa manera que la saviesa dels més grans en les vides tribals de tota la història han servit per alliçonar els més joves. I si el llenguatge, en aquest cas, és la música, doncs millor esperonarà la nostra imaginació i capacitat de "veure-hi" més enllà de les notes escrites. Segons el comentari que Carles Guinovart ens fa al 4t. volum de la col·lecció "Els Nostres Compositors", produïda pel Departament de Cultura de la Generalitat de Catalunya, *Bric-à-brac* pot sorprendre'ns per la riquesa de materials, pels contrastos i la mateixa ironia soterrada de què ha fet gala Montsalvatge en moltes de les seves obres.

L'obra està estructurada en quatre seccions, titulades amb l'objectiu (segons el mateix compositor) de

crear quatre ambients ben diferenciats. Els títols són ben explícits; gairebé no hi cal comentari i ens predisposa d'entrada a imaginar quin serà el resultat final: "Evocador" amb una citació elaborada d'un tema canari (homenatge al destinatari?), "Sossegat", "Tens" i "Lúdic" (està clar, oi?).

És com una síntesi del cosmos particular del compositor, i és per això que cal esperar la transparència habitual en les textures, les grans arcades de les seves melodies, la intel·ligència en l'ús moderat i eficaç d'un bon desplegament d'instruments de percussió, a més d'un tractament de la tímbrica colorístic, sorpresiu i a cops ben contundent. Si el títol ve a ser un joc de paraules atribuïble al "calaix de sastre", ¿qui sap si no hi ha una referència irònica a la utilització general de tots aquells materials fets servir a la seva música al llarg dels anys, concentrats en una sola obra, a tall de llegat sintetitzador del que ha estat Xavier Montsalvatge vist per Xavier Montsalvatge?

Carles Guinovart ens ho deixa clar al seu comentari: *Des del* Bric-à-brac *no hem pretès realment comentar l'obra, sinó parlar-ne a partir del* modus operandi *del compositor, de detectar allò que li és propi i veure-ho tot des de la perspectiva de la seva darrera manera, que al cap i a la fi no és res més que la maduració de l'ofici com a síntesi de la seva evolució;* i després: *Gosaria afirmar que en aquest "calaix de sastre" trobem un Montsalvatge concentrat, tancat en el microcosmos del seu credo estètic més autèntic.*

TEMPORADA 94-95 OBC
***Bric-à-brac* de Xavier Montsalvatge i obres de Beethoven i Shostakòvitx**
Palau de la Música Catalana
Divendres 28, 21 hores
Dissabte 29, 19 hores
Diumenge 30, 11 hores

Estrena de Clap de Lluna *de Mestres Quadreny*

per C.L.

L'Associació Catalana de Compositors ha encarregat una obra a Josep Maria Mestres Quadreny per ser estrenada durant un dels concerts de la present temporada. La podrem sentir al concert del Grupo Enigma que dirigeix Joan José Olives, a més d'obres d'Homs, Henze i Hindemith.

En demanar el comentari directament al compositor i començant preguntant-li pel títol, Mestres Quadreny ens respon que *no s'hi amaga res, al títol: l'he posat, simplement perquè m'agrada.* És per això que no podem estendre'ns en el comentari parlant de cap altra significació del títol que no sigui aquesta indicada: li agrada, al compositor. Cal, doncs, que anem per altres viaranys: *L'obra és un seguit de set peces curtes..., molt curtes (la més llarga dura dos minuts i mig i en total en dura uns deu), que preveu la participació de flauta, oboè, clarinet, clarinet baix, fagot, trompeta, trompa, trombó, percussió, piano, quartet de corda i contrabaix. La combinació instrumental varia en cada una de les set peces. L'objectiu primer de l'obra és mostrar una estructura formal ben clara i definida i prou diferenciada en cada part.*

El que sí hi ha és una certa simetria formal no gens rigorosa en forma de mirall, de manera que la peça núm. 4 és la central (l'espill). *Aquesta és la més curta de totes i la més lliure, la més intuïtiva, simplement un flaix. Està, doncs, desaparellada, ja que les relacions entre les números 1 i 7, 2 i 6, i 3 i 5 sorgeixen d'idees recurrents i aplicades a cada membre de la parella, com per exemple la utilització de motius beethovenians a la núm. 2, i elements del piano de Schubert a la seva simètrica: la núm. 6.*

No oblidem, però, que des de fa molts anys Josep Maria Mestres Quadreny treballa a partir de materials creats amb la utilització de càlculs de probabilitats. *Quan haig de treballar amb procediments molt massius m'és més pràctic utilitzar sistemes estadístics per crear els meus materials. En canvi, si han de ser procediments més melòdics, aleshores utilitzo els fractals.*
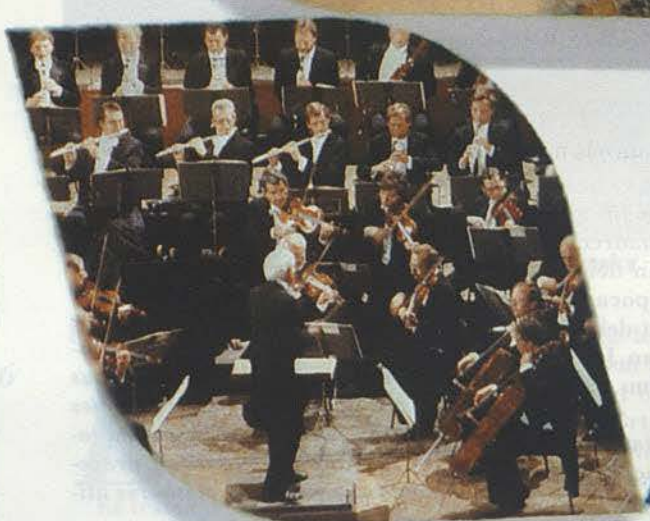
Dit això, i per a aquells que com jo no arribem ni a la categoria de neòfits en matèria matemàtica, demano a l'autor que m'expliqui què és això dels "fractals".

Amb una gran dosi didàctica, em respon: *A partir d'unes notes donades, utilitzant aquest sistema de càlcul de probabilitats surten unes successions melòdiques periòdiques molt semblants, però amb lleugeres diferències, sensiblement modificades.* I com a exemple clarificant, m'exposa: *Quan veiem un pi, tots sabem que és un pi i el reconeixem com a tal. Ara bé, si en veiem dos o tres junts, continuem reconeixent cada arbre com un pi, però hi sabrem veure clares diferències entre ells. Aquestes petites diferències són les que apareixen en els períodes resultants en treballar amb fractals.* Doncs ja ho tenim: aquesta obra és *Clap de Lluna*, de Josep Maria Mestres Quadreny.

II TEMPORADA DE CONCERTS DE L'ACC
***Clap de Lluna* de J.M. Mestres Quadreny (estrena)**
Grupo Enigma
Auditori Eduard Toldrà del CSMMB
Divendres 28 d'abril, 21 hores

fundación TABACALERA

Patrocinador del ciclo Palau 100
durant la temporada 1993-94

L'eclèctic Concert per a piano i cordes *d'Alfred Schnittke*

per C.L.

Durant els anys de l'acèrrim control governamental sobre la producció dels compositors russos per tal que no s'escapessin del límits de la permissivitat oficial, ja fos des del punt de vista moral, ja fos pel que fa al caràcter propi de la música, els joves compositors de l'antiga Unió Soviètica ho tenien molt malament per poder formar-se ultrapassant llurs mirades més enllà de les fronteres russes.

Sofia Gubaidulina, Rodion Schedrin i Alfred Schnittke, per exemple, són tres d'aquests compositors als quals es va negar el coneixement de la música occidental del segle XX durant els seus anys joves de formació, i per tant no hi van poder accedir fins relativament tard en les seves carreres particulars. Tot i això, han esdevingut compositors punters en l'oferta internacional, i llur vàlua és reconeguda arreu del món. I, potser també per això mateix, en una gran part de les obres d'aquests compositors s'utilitza el recurs de la "citació" o "al·lusió" no sols a obres de compositors estrangers i anteriors, sinó també als seus estils i característiques.

Aquest és el cas que ens ocupa avui: *Alfred Schnittke* (Engels, 1934, de qui es diu que és l'hereu de Shostakòvitx en la producció musical soviètica) escriu el seu *Concert per a piano i orquestra de cordes* utilitzant els llenguatges musicals eclècticament, en forma de *collage*. Sovint ens transporta al romanticisme, ara utilitza sonoritats modernes. Les seves melodies deriven d'elements diversos, com les tècniques serials o la música religiosa eslava. Mai no recorre a obres concretes, però sí a estils o "maneres" ben definides.

Aquest concert per a piano i orquestra de cordes data del 1979, és un sol moviment d'uns 25 minuts de durada i es va estrenar el mateix any a Leningrad.

La forma general del concert –aparentment clara– també combina elements diferents: la sonata o la forma cíclica.

Des del principi la música va dibuixant el que esdevindrà ja cap al final el gran tema principal. Abans, però, altres temes o melodies van enllaçant els diferents materials sorgits, com dèiem, de la música antiga eslava o bé del serialisme dodecafònic utilitzant una sèrie de forma tonal.

I parlant de serialisme, és interessant l'experiència personal de Schnittke amb el dodecafonisme. L'any 1977, el compositor ens diu: *Cap als anys 67-68 vaig notar una gran insatisfacció davant la meva experiència serial. La música composta així em semblava plana i superficial, sense el relleu sonor que tanta importància té, per exemple, en la música tonal. No hi ha plans propers o allunyats, tot és entaforat en un microcosmos... És conegut que el principi bàsic de la forma sonata en Webern és el contrast entre massa i punt, entre continu i discontinu. Jo vaig pensar, doncs, que aquest contrast seria igualment possible si el fonia amb l'ús de l'oposició "tonal-atonal" o "tonal-serial". Aleshores vaig provar aquest sistema, considerant-lo com la projecció cap a un nou pla en un moment precís de la història de la música.*

Aquesta és, doncs, l'obra que ens desperta més interès d'aquest programa del concert núm. 21 de l'OBC que sentirem interpretat pel mateix pianista que es va fer càrrec de l'estrena i a qui Schnittke dedicà: Vladimir Krainjev; un interès afegit.

TEMPORADA OBC 94-95
***Concert per a piano i oprquestra de cordes* d'Alfred Schnittke**
i obres de Liàdov i Txaikovski
Vladimir Krainjev, piano
Dmitri Kitajenko, director
Palau de la Música Catalana
Divendres 21, 21 hores
Dissabte 22, 19 hores
Diumennge 23, 11 hores

CICLE DE CONCERTS
ELS DIUMENGES
AL PALAU

III Temporada 1995

Diumenges a les 18 h

9 d'abril

Orquestra Nacional de Cambra d'Andorra.
Dir. **Gerard Claret.**
Toldrà, Bartók,
Cervelló, Dvorák.

30 d'abril

Sacqueboutiers de Barcelona.
Banchetto Musicale.
Cor de Cambra del PMC.
(patrocinat per Fundació
Caixa de Catalunya)
Dir. Martin Schmidt.
Schütz.

Preus de 500 a 1.500 ptes.

Palau de la Música Catalana

Bust de Toldrà realitzat per l'escultor Benedicto

CATALUNYA MÚSICA PROPOSA

Eduard Toldrà, el músic català

per VICTÒRIA PALMA

El 7 d'abril es compleixen cent anys del naixement, a Vilanova i la Geltrú, de l'intèrpret, compositor i director català Eduard Toldrà. Catalunya Música s'ha afegit a la commemoració de l'Any Toldrà preparant diferents espais dedicats al mestre. Així, ja els passats dies 26 i 28 de gener, l'espai de divulgació musical *Pentagrama* va emetre un programa sobre Eduard Toldrà, consistent en un passeig per la seva vida i en l'anàlisi sobretot de la seva trajectòria professional, amb exemples de la seva obra. Va ser un treball fet amb diverses escoles de Barcelona i amb la collaboració de la Direcció de Serveis Pedagògics de l'Institut Municipal d'Educació de Barcelona, mitjançant el seu programa de música.

El 26 i 29 de febrer *A la manera de...* vàrem poder conèixer el Toldrà músic i pare gràcies a la visió de la seva filla, Narcisa Toldrà.

Però és aquest mes quan Catalunya Música entra de ple en la commemoració. El 7 d'abril, dia del seu naixement, dins l'espai *Grans obres* hem preparat l'audició d'una de les composicions que millor reflecteix l'atmosfera intel·lectual del moment. Em refereixo a l'òpera de cambra *El giravolt de maig*, amb text de Josep Carner. Aquesta obra va ser estrenada al Palau de la Música Catalana el 27 d'octubre de 1928, amb les intèrprets catalanes Mercè Plantada i Concepció Callao. Anys després, el 1957, es tornà a programar, aquest cop al Gran Teatre del Liceu, amb motiu del centenari de la construcció d'aquest important espai escènic barceloní.

El dijous 6 d'abril, Catalunya Música, ha dedicat l'espai *Músics de Catalunya* a recordar una de les facetes més oblidades de Toldrà, la de compositor. Encetarem l'espai amb la seva peça mestra dins la producció de cambra, el quartet *Vistes al mar*, guanyadora del Premi Rabell de l'any 1921. L'obra està inspirada en els poemes de Joan Maragall, del mateix títol.

La segona obra, *Set cançons populars catalanes*, és una de les seves darreres manifestacions com a compositor, ja que Toldrà deixà gairebé del tot la seva activitat creadora el 1936, bé que més tard encara va escriure alguna altra composició. Precisament del 1959 són aquestes cançons que porten per títol: *El pardal, Flor d'olivar, Ai minyons que aneu pel món, No t'espantis, Alabau, Matinet me'n llevo jo, De Mataró vàrem venir* i *Sota el pont d'or*.

Tomàs Garcés va ser un dels poetes catalans en què Toldrà s'inspirà en més d'una ocasió. *Cançó de l'amor que passa*, la següent obra d'aquest espai, n'és un exemple.

Un altre insigne poeta català, Josep M. de Sagarra, facilità a Toldrà els textos per a algunes de les cançons que assoliren més èxit i que també podrem sentir: *Romanç de Santa Llúcia*.

En un altre ordre de coses, cal assenyalar que Eduard Toldrà va saber dignificar i elevar el gènere sardanístic. Del total de 35 sardanes de la seva producció, us oferirem *L'Hostal de la Peira*, basada en una vella cançó popular, escrita l'any 1924.

I per acabar l'espai, ho farem amb una de les seves obres per a violí, *Els sis sonets per a violí i piano*, premiada l'any 1922 en el III Concurs Musical Eusebi Patxot. Aquesta composició està basada en sis sonets literaris: "Sonetí de la Rosada", de Trinitat Catasús; l'"Ave Maria", de Joan Alcover; "Les birbadores", de Morera i Galícia; l'"Oració de Maig", de Josep Carner; "Dels quatre vents", de mossèn A. Navarro; i "La font", de J. M. Guasch.

El conegut músic Manuel Valls opinava que la producció de Toldrà es pot definir amb els adjectius de cordialitat, ponderació i claredat. Amb Toldrà, deia Valls, s'aconsegueix, per primer cop en la música catalana, que una obra musical del nostre país estigui conformada per valors menors estètics de contingut expressiu i emocional de caràcter específicament català. El seu valor com a compositor està en la visió que tingué de l'instant cultural català.

És per tot això que Catalunya Música no ha volgut estar absent d'aquesta commemoració, que ha de ser per a tots aquells que estimen la música catalana un autèntic homenatge a l'eminent compositor Eduard Toldrà.

FAX

FAX
cesc

CONCURS

Catalunya Música/Revista Musical Catalana

patrocinat per

Criso
LLIBRES - DISCS
CANAL DE EDITORIALES, S.A.
Consell de Cent, 341 - Tel. (93) 215 31 21 - 08007 Barcelona

Aquesta secció de la Revista ha estat pensada amb la finalitat de cercar la participació lúdica dels nostres lectors.

Entre les persones que hagin respost correctament les preguntes que tot seguit formulem, serà sortejat un lot de discos compactes.

PREGUNTES:

1. Quina d'aquestes obres orquestrals de Maurice Ravel va ser escrita originàriament per al piano?
   A) *Daphnis et Chloe* B) *Le tombeau de Couperin* C) *Bolero* D) *La Valse*
2. El text de *Les Il·luminations* de Benjamin Britten és de:
   A) Rimbaud B) Mallermé C) Verlaine D) Villon
3. A quina població va néixer el compositor català Joan Pau Pujol, l'any 1570?
   A) La Seu d'Urgell B) Mataró C) Igualada D) Camprodon
4. El llibret d'una d'aquestes òperes no està inspirat en una obra del dramaturg francès Victorien Sardou. Quina?
   A) *Fedora* B) *Tosca* C) *Manon Lescaut*
5. Quin any va entrar a formar part dels Setze Jutges Maria del Mar Bonet?
   A) 1966 B) 1967 C) 1968

Empleneu la butlleta inferior i envieu-la a: Catalunya Música/Revista Musical Catalana (Concurs). C/ Sant Francesc de Paula, 2. 08003 Barcelona. Cal fer-ho abans del dia 15 de cada mes.

Solucions al Concurs de març 1995.

1. A) Riudoms.
2. C) Dresde.
3. C) Mouvements perpetueles.
4. B) 1888.
5. A) James Brown.

Han estat guanyadors del Concurs de març 1995: M. Rosa Vila (Vilassar de Mar) i Teresa Llop Segura (Flix).

BUTLLETA DE RESPOSTA (març 1995)

1 – A) ☐	B) ☐	C) ☐	D) ☐
2 – A) ☐	B) ☐	C) ☐	D) ☐
3 – A) ☐	B) ☐	C) ☐	D) ☐
4 – A) ☐	B) ☐	C) ☐	
5 – A) ☐	B) ☐	C) ☐	

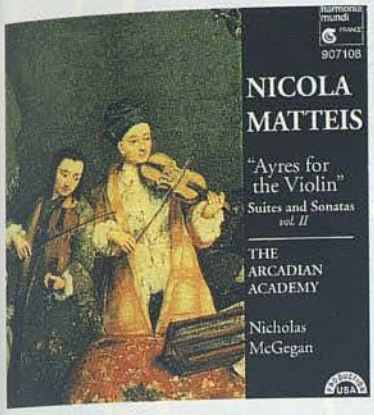
Nom i cognoms: .....

Edat: .....

Adreça: .....

Telèfon: .....

Codi postal i població: .....

NICOLA MATTEIS:
Ayres for the violin Suites I Sonates, Vol II
The Arcadian Academy, Dir. Nicholas McGegan
Harmonia Mundi.
HMU 907108

Harmonia Mundi ens proposa el segon volum dels anomenats *Ayres for the violin* de Nicola Matteis, és a dir, un grup de 5 *suites* i 3 sonates extretes en principi a l'atzar, o almenys aquesta és la impressió que podem tenir *a priori*, a partir dels 4 llibres d'obres d'aquest compositor italià publicades a Anglaterra, on es va fincar.

En aquest darrer fet se centra gran part de l'atractiu històric d'aquest enregistrament. Els 2 primers llibres d'obres de Matteis daten del 1676, quan feia molts pocs anys que havia arribat a Londres. L'historiador Roger North parlava de Matteis com de l'intèrpret que va introduir l'estil italià del violí al seu país: "... la seva manera de tocar era singular, però la seva 'arcata' sobrepassava tot allò que s'havia conegut fins aleshores a Anglaterra... Totes les peces que interpreta són de la seva composició i revelen un sentit de l'harmonia sempre exquisit, una fantasia i una invenció infinites..". Un dels primers usuaris d'aquesta influència italiana havia de ser precisament Henry Purcell.

Novament, la música de Matteis ens recorda que, quan a l'època es publicaven partitures, es feia sempre pensant a arribar a una major part de persones, procurant per aquest motiu de no emprar una concepció virtuosística excessiva. La sensació de dificultat progressiva dels reculls de Matteis accentua el seu vessant pedagògic.

Ara bé, també és cert que és una música certament atractiva. Les expectatives que desperten les denominacions d'alguns moviments ("Gavotta con divisione", "Aria burlesca con molte bizzarrie", "Il russignolo", "Pavana armoniosa"...) ja en són un primer reflex. Ritmes frescos i rústecs, moltes disminucions, algunes, a més, molt espectaculars, variacions, enginy i vivesa són característiques que marquen l'atractiu d'aquest enregistrament, fet l'octubre de 1993 per The Arcadian Academy, conjunt americà integrat per alguns membres de la Philarmonia Baroque Orchestra que ja coneixíem, a més de la 1a. part ja esmentada d'aquest Matteis, per l'enregistrament que van fer d'obres d'Uccellini que van titular *La Bergamasca*. La seva concepció és viva, dinàmica, contrastada... característiques que s'agraeixen en aquesta mena de repertori. En resum, podem dir que és una aproximació molt atractiva a la música violinística dels temps de Corelli, l'anomenat barroc mitjà (l'últim terç del segle XVII), i un graó important en l'avenç de la música italiana a Anglaterra que havia de culminar durant el segle següent● **Joan V. Bellalta.**

FIELD:
16 Piano Pieces
Miceál O'Rourke, piano.
CHANDOS. CHAN 9315.
DDD.

Aquest és un d'aquells CD molt recomanables per als musicòlegs, els compiladors d'obres de piano i els amants de les primeres gravacions de qualsevol tipus de repertori. Veritablement, l'obertura d'aquell ex-paradís comunista ha fet que molta música emmagatzemada més enllà del teló d'acer hagi estat redescoberta. Aquest és el cas del nostre compositor. Deixeble de Muzio Clementi, després d'una època daurada com a compositor a la *city*, va viatjar cap a Rússia, on compongué una important quantitat d'obres breus per a piano solista. Fins ara havia estat John O'Conor l'encarregat de difondre l'obra d'aquest compositor, però ara aquest pianista té la competència d'O'Rourke. Aquestes petites peces han estat amagades molt de temps i ara tornen a sortir a la llum. Compostes entre el 1797 i 1837, aquestes creacions recorden la vivacitat expressiva del seu mestre, al qual sempre resta fidel. Els paràmetres del classicisme són molt evidents, tot i la presència d'un *pathos* que apunta cap a un vessant romàntic.

El nostre intèrpret toca amb una gran coneixença estilística, i mantenint una important gamma dinàmica. A més, desplega amb molta eficàcia els plans d'estructuració sonora. Sempre respecta les indicacions del compositor, deixant molt clara l'articulació i no abusant mai del pedal. Realment, la dificultat tècnica d'aquesta petita selecció no és gaire destacable, però això és el que resulta més encisador, ja que és un CD intimista que cerca allò pur en la filigrana de so. Algunes de les obres sí que són virtuosístiques, com, per exemple, el darrer Rondó que, amb clara influència beethoveniana, té unes diferenciades seccions contrastants. La *Marxa triomfal* és molt interessant, ja que els constants *couplets* han estat ben entesos pel nostre pianista. Un CD relativament interessant. ● **C. Gervilla**

MX
Montserrat Gascón, flauta, i Xavier Coll, guitarra.
Obres de J. Soler, Grèbol, Bosch, Taverna-Bech, Rodríguez-Picó, Villa-Rojo i Marco.
Audiovisuals de Sarrià.
Fundació Música Contemporània. DDD.

Un títol tan succint com *MX* introdueix el segon treball discogràfic del duo de flauta i guitarra format per Montserrat Gascón i Xavier Coll. Entre *Recital*, el primer compacte, i aquest segon, un període de treball intens que els ha propiciat l'admiració de públics tan diferents com el del Festival de Música Contemporània d'Alacant o el de l'Auditorio Nacional de Madrid, amb èxits a centres musicals com Zuric, París, Praga, Moscou, Nova York o Chicago.

Destacar, a aquestes altures, la qualitat del treball conjunt o l'abast de la tècnica particular de cada instrument, seria malgas-

tar espai: tothom sap que han lluitat per assolir l'excel·lència i que ho han aconseguit en un temps rècord. Potser cal destacar, un cop més, l'estupenda presència sonora de la guitarra de Xavier Coll al costat d'una flauta tan protagonista com la de la seva companya. En cap moment es té la sensació que li faci un acompanyament, fins i tot en els passatges que la potencien més obertament. També és conegut el seu interès envers la música contemporània, i, en aquest sentit, resulta demostratiu que totes les obres d'aquest enregistrament els hagin estat dedicades o hagin estat encomanades per ells. Exemplar! Poc es pot afegir a aquestes altures al repertori concertant dels dos instruments en el pla virtuosístic o de recerca d'efectes, en una sonoritat sovint càlidament meridional, a voltes lluminosament bucòlica o carregada de l'agressivitat de què pot ser capaç la flauta. Per tant, l'audició de les set obres genera una impressió global de *back to basics*, cap a l'essència de la música, cap a l'entitat de les obres.

Dues estan integrades per un sol moviment llargament desenvolupat ("Divertimento" de Jesús Villa-Rojo i l'atmosfèrica "A Giverny" de Jesús Rodríguez-Picó, que obliga a una síntesi cerebral de caire impressionista en un periple circular). Les altres consten de moviments breus. Introspectives les "Lachrimae or seven tears" de Josep Soler (una paràfrasi en nou estances sobre l'obra de Dowland); simpàtica és la "Història d'una cigarreta" d'Armand Grèbol, un "novíssim", en la línia desenfadada d'un Nuix que glossa la voluptuositat i la lassitud en la imminència de la seva "mort", i bellíssims en el sentit d'efectistes. "Temps de lluna" de Taverna-Bech i el "Duo" de Marcos Bosch, jove compositor barceloní de molt sòlida formació. La densa "Luciérnaga furiosa" de Tomàs Marco, saturada de reminiscències, clou un programa que és tot ell un homenatge a uns intèrprets de primer ordre. Les obres s'hi encadenen com bocins d'un *continuum* de la millor música de cambra, intemporal en el seu tast, per bé que de creació rigorosament coetània a l'existència del duo Gascón-Coll, format l'any 1989. ● **X. Casanovas-Danés**

HARMONIA QUINTET DE VENT:
Obres de Guinjoan, Soler, Sardà, Civilotti, Roger i Grèbol. Fundació Música Contemporània.

XAVIER JOAQUÍN: ***Percussió ara!***
Obres de Stockhausen, Santos, Xenakis, Puértolas, Guinjoan, Benguerel i Marco. Fundació Música Contemporània.

Al número de setembre vaig escriure un comentari genèric sobre les noves col·leccions de CD que pretenia llançar al mercat la Fundació Música Contemporània amb la col·laboració de la Generalitat de Catalunya, editades per Audiovisuals de Sarrià.

Aplaudim per endevant la iniciativa i invitem el lector encuriosit a adquirir-los per conèixer una mica més la proposta musical catalana, no solament pel que fa als compositors sinó als nostres intèrprets.

El primer volum ja sorprèn perquè presenta l'Harmonia Quintet de Vent que formen Josep Albert Botet (flauta i *piccolo*), Xavier Blanch (oboè i corn anglès), Josep Fuster (clarinet i clarinet baix), Lleonard Castelló (fagot) i Joan Carles Chordà (trompa).

És un grup de cambra d'absoluta solvència al qual desitgem que assoleixi les fites més altes dins del món de la interpretació. El volum inclou el "Tríptico para quinteto de viento" de Joan Guinjoan, el "Quintet per a instruments de vent" de Josep Soler, el "Quintet de Vent" d'Albert Sardà, la "Fantasia per a quintet de vent" d'Alejandro Civilotti, el "Quintet de Vent núm. 1" de Miquel Roger i "Radiacions" d'Armand Grèbol. L'oferta és curulla dels compositors més habituals als nostres circuits i, per tant, prou coneguts. El que interessa en aquest cas és la seva producció per a quintet de vent, un planter cambrístic potser encara poc assentat a Catalunya i encara més si el grup és català.

Hem de recordar que al volum III de la col·lecció de l'Associació Catalana de Compositors, el quintet de vent Acadèmia de Praga, hi interpreta tres de les obres incloses al disc que comentem: les de Soler, Civilotti i Sardà (llàstima).

Tampoc no podem dir el nom de l'autor dels textos (en català, castellà i anglès) del llibret, perquè enlloc no s'indica (també crec que és un oblit potser imperdonable, o una decisió discutible, si és que ha estat conscient, ja que qui l'hagi escrit ha fet un treball important en benefici del producte final). De tota manera, el llibret inclou extensos currículums dels compositors i breus (massa breus!) comentaris de les obres.

La qualitat de gravació és molt bona i els instruments estan ben tractats des del punt de vista tècnic, amb aquell punt just de ressonància agradable; i la qualitat de les interpretacions també: el quintet ha treballat en profunditat les obres, en un intent valent de fer sentir a l'oient allò que s'amaga darrera les notes. Un CD, per tant, recomanable.

També resulta recomanable el segon volum, titulat: *Percussió... ara!* L'activíssim Xavier Joaquín (premi nacional de Música de la Generalitat de Catalunya com a millor intèrpret de música contemporània de l'any 1991) ens regala una col·lecció d'obres molt interessants dedicades exclusivament a la percussió.

El disc inclou un gran ventall de compositors que mostren clarament el que ha significat aquest *assoliment per dret propi d'un estatus solístic que res no ha d'envejar a qualsevol altre instrument* (extracte del llibret interior). Només cal esmentar els autors que presenta el volum: Karlheinz Stockhaussen (*Zyklus núm. 9*), Carles Santos (*Sèrie C 3*), Iannis Xenakis (*Phasppa*), Pere-Josep Puértolas (*Solo*), Joan Guinjoan (*Tensión-Relax*), Xavier Benguerel (*Monòleg*), i Tomàs Marco (*Floreal*).

I Xavier Joaquín els interpreta amb aquell estil tan seu, tan personal, d'intèrpret madur i experimentat que li ha valgut les millors crítiques arreu. La qualitat de l'enregistrament és globalment molt bona, també.

Ara bé: tornem a trobar a faltar els mateixos detalls que al volum I: el comentari de les obres; per exemple, Tomàs Marco (aquí sí que hi ha signatura) fa una passejada tan per sobre dels autors i llurs pàgines incloses al disc, que de poc serveix com a mínima informació per al qui no conegui l'encara massa ocult món de la percussió contemporània. Després hi ha els també extensos currículums dels compositors, tot en tres idiomes: català, castellà i anglès.

Des d'aquestes ratlles reivindico la funció pedagògica dels llibrets dels CD i ja no solament com a punt de referència per ajudar el comprador a decidir-se a adquirir el disc (vessant publicitari i lícit), sinó perquè és una oportunitat d'or per fer autèntics articles de fons, destinats a descobrir la personalitat d'un compositor, d'un intèrpret i/o allò d'essencial en una obra. ● **Carles Lobo**

OBC

Orquestra simfònica de Barcelona i nacional de Catalunya

50è. Aniversari de l'Orquestra

Abril 1995

Concerts al Palau de la Música

directors:

GUNTHER HERBIG; DMITRI KITAJENKO; VÍCTOR PABLO PÉREZ

solistes:

JUTTA CZAPSKI, *piano;* ROBERT COHEN, *violoncel;* VLADIMIR KRAINJEV, *piano;* LEONIDAS KAVAKOS, *violí*

autors:

BEETHOVEN, BRUCKNER, HINDEMITH, LIADOV, MONTSALVATGE, MOZART, TXAIKOVSKI, SCHNITTKE, SCHUMANN, SHOSTAKÒVITX

Solistes de l'OBC al Saló de Cent de l'Ajuntament de Barcelona

JINDRICH BARDON, *violí*; EDUARD BAZACO, *fagot*; JOSEP M. BROTONS, *flauta*; DISA ENGLISH, *oboè*; ROBERT JULIÀ, *oboè*; ERIC KOONTZ, *viola*; JOAN MIRÓ, *viola*; GHEORGHE MOTATU, *violoncel*; ALFONS REVERTÉ, *clarinet*; DAVID ROSELL, *trompa*; DAVID B. RUNNION, *violoncel*; PERE SERRA, *violí*; GIL SHARON, *violí*; JOZEF TOPORCER, *violí*

autors:

BEETHOVEN, GOEB, KACHATURIAN, LISZT, MOZART, TOLDRÀ

OBC

Venda anticipada de localitats i per telèfon: De dilluns a divendres, de 10 a 21 h., i dissabtes, de 15 a 21 h., a les taquilles del Palau de la Música (Sant Francesc de Paula, 2); Trucant a les taquilles del Palau de la Música Catalana (Tel. 268 10 00)

Solistes de l'OBC. Veure cartellera. ENTRADA GRATUÏTA

Informació: Via Laietana, 41 • Tel.: 317 10 96

Generalitat de Catalunya
Departament de Cultura

Ajuntament de Barcelona
Àrea de Cultura

Per fi, com el primer dia

L´any 1910 es va acabar de construir un dels edificis més singulars de Barcelona: la casa Milà o, com se la coneix popularment, La Pedrera, obra de l´arquitecte Antoni Gaudí.
Des d´aleshores han passat vuitanta anys. Ara, gràcies al patrocini de CAIXA DE CATALUNYA, en col·laboració amb altres organismes públics, se n´ha fet una fidel i acurada restauració, amb la qual cosa ha recuperat totalment el seu aspecte i bellesa inicials.
I ens ha quedat, per fi, com el primer dia. Perquè la Pedrera s´ho mereixia: perquè és un dels edificis més significatius del modernisme a Catalunya i de l´arquitectura mundial; i perquè ha estat declarat recentment Patrimoni de la Humanitat per la UNESCO. Felicitats.

CAIXA DE CATALUNYA